



Florián

*Zpravodaj městyse Lázně Toušeň
4/Říjen - prosinec 2012*



Úvodní strana – jen tak na floriání téma;-)

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

rád bych Vám vysvětlil a uvedl na pravou míru skutečnosti týkající se dopisu Ing. Svobody „Pravda o cyklostezce.“

Nebudu se vyjadřovat k faktu že se v 80. letech minulého tisíciletí tehdy ještě mladý student Svoboda „učil o kejdovém roštovém hospodářství jako o moderní metodě chovu skotu“. V dobách hluboké totality skutečně byla velmi perspektivní intenzifikace zemědělské výroby s cílem co nejvíce planit veškerý zemědělský potenciál (v rostlinné i živočišné výrobě) bez jakéhokoli ohledu na welfare (obecná pohoda chovu) zvířat.

Stejně tak nebudu komentovat persekuci rodiny Svobodových, jelikož nevím, co a proč se dělo. Víím jen, že pan Svoboda získal vysokoškolské vzdělání v oboru zemědělství a jeho bratr získal též vysokoškolské vzdělání, v oboru medicíny.

Co však považuji za naprosto nutné, osvětlit všem spoluobčanům fakta týkající se cyklostezky. V květnu 1995 proběhlo jednání o záměru vybudování stezky pro pěší a cyklisty spojující Lázně Toušeň s Čelákovickými. Pan František Svoboda, ač pozván, sek tomuto jednání nedostavil. Následující měsíc se konalo další jednání, na které byl pan František Svoboda znovu pozván a kterého se opětovně a bez omluvy nezúčastnil. Se stejným výsledkem probíhalo jednání o měsíc později. V červenci 1995 tedy proběhlo jednání s paní Annou Svobodovou, která odmítla jak prodej, tak směnu.

16.6.1997 byl manželům Svobodovým zaslán návrh smlouvy o uzavření budoucí smlouvy kupní na odkup potřebných pozemků spolu s žádostí o písemné vyjádření. 21.10.1997 byli manželé. Svobodovi pozváni k jednání o uzavření budoucí kupní smlouvy.

V roce 2000 pan Ing. Petr Svoboda a paní Anna Svobodová vyslovili žádost ke směně pozemku za lokalitu Pod Tratí/Cukrovarská, čímž by získali stavební parcelu (resp. dvě stavební parcely) oproti pásu pozemku (cca do 300 m²) potřebného k výstavbě cyklostezky. Tehdejší zastupitelé tuto, pro obec nevýhodnou, směnu neodsouhlasili. V roce 2002 obdobný záměr směny pan Svoboda zopakoval.

Již v průběhu řízení o povolení výstavby cyklostezky pan Svoboda v srpnu 2006 podal odvolání ke Krajskému úřadu Středočeského kraje, ve kterém nesouhlasil se stavbou cyklostezky. Jeho odvolání bylo zamítnuto jako neúvodné. 6.4.2007 obec učinila návrh panu Svobodovi na výměnu pozemků. Nabídnuty mu byly pozemky typu orná půda sousedící s pozemky ve vlastnictví Ing. Svobody. Ten však o čtyři dny později nabídku odmítl jako neakceptovatelnou.

Dále byly učiněny další pokusy o směnu pozemků tak, jak pan Svoboda popisuje. Byla mu nabídnuta orná půda v čelákovických zdymadel.

Nyní při jednání s panem Svobodou jsem již z pozice starosty městyse pana Svobodu znovu vyslechl, porovnal jeho vyprávění s dokumentací o cyklostezce a s tím, co vím já. Bylo mi sděleno, že panu Svobodovi jde o slušné jednání a že s prodejem nesouhlasí, jelikož je zemědělec, jeho rodina na pozemcích hospodář po generace a on na tom nechce nic měnit. Tuto skutečnost chápu a vnímám. Rodinné bohatství je nutno ctít a pokud možno nezmenšovat. Potom tedy nerozumím tomu, proč pan Svoboda urputně trval na směně pozemků za pozemky v centru obce, na kterých stejně hospodářit nemůže, a o kterých moc dobře věděl, že jsou pozemky stavebními. Proč nesouhlasil se směnou za pozemky orné půdy v oblasti katastru Čelákovice a proč v poslední řadě nesouhlasil se směnou za pozemky orné půdy, které se nacházejí hned vedle jeho pozemků. Opravdu mi zůstává rozum stát nad myšlenkou, že pana Svobodu k tomuto počínu vedla pouhá láska k orné půdě a chuť jí nezištně obhospodařovat.

Ani já, ani bývalá starostka paní Ludmila Svobodová, nejsme zastánci toho, aby se obec vzdala svých cenných majetků. Stejně jako pan Svoboda je i městys, resp. jeho představitelé, dobrým hospodářem. Jak by se na nás občané dívali, kdybychom zdarma nebo téměř zdarma na pana Svobodu převedli pozemky několikanásobně vyšší hodnoty, než on převede na nás? Je pro mě jako pro starostu obce nepřijatelné jednání a ústní domluvy pana Svobody a MVDr. Jitky Myslivečkové, tehdy ještě starostky městyse, ve kterých je strana městyse poškozována a naopak pan Svoboda a jeho zájmy upřednostňovány. Nabídka minulého vedení obce (směna za pozemky mezi obcemi Lázně Toušeň a Čelákovickými) byla opět pro náš městys nevýhodná. Opět by pan Svoboda získal do svého majetku za směšnou cenu pozemky v těsné blízkosti nově budované zástavby developerského projektu „V Prokopě“. Bezpochyby by tam ale pěstoval pšenici a brambory...

Celá situace vygradovala v okamžiku, kdy po personální změně ve vedení obce není ochotno nové vedení, tedy víceméně já, přistoupit na dohodu Ing. Svobody o směně pozemků za několikanásobně větší a lépe využitelné pozemky. Myslím si, že je také nezbytně nutné zmínit, jakým způsobem ke stavbě cyklostezky přistoupili ostatní majitelé pozemků. Všichni je obci buď darovali a nebo odprodali za rozumné částky. Zato jim patří velký dík!

Panu Svobodovi nikoli. Pan Svoboda raději nechá chodce a cyklisty, dospělé i děti, přecházet či přejíždět po rušné silnici II. třídy. Omlouvám se, že do této části mého vysvětlování vstupují emoce, ale prostě nemohu pochopit, jak se může pan Ing. Petr Svoboda zaštiťovat tím, že je křesťan, a vzápětí se chovat lhotejně k možnosti zranění či smrti uživatelů cyklostezky. A rozum mi zůstává stát nad tím, že, pokud se náhodou nějaký cyklista či maminka s kočárkem nenechá dobrovolně zabít na silnici a rozhodne se pokračovat v cestě raději v nepohodlí, ale v bezpečí, tak proč mu to pan Svoboda ještě zpestří zoraním pěšinky, po které se alespoň provizorně, dá chodit a jezdit? Vrcholem bezohlednosti a křupanství jsou pro mě žádosti o vybudování zátaras ze strany obce a následné oslovení nás všech „Vážení Toušeňáci“?

A co bude dál? Městys nyní učiní poslední nabídku na odkup nebo směnu pozemků. Za pozemky pana Ing. Svobody bude nabídnuta tržní cena. Bude-li mít pan Svoboda zájem, bude mu nabídnuta směna pozemků. Za jeho cca 300 m² pozemku mu bude nabídnuta adekvátní náhrada (cca 1:1) pozemků stejné bonity, pokud možno sousedících a navazujících na pozemky pana Svobody. Tedy tak, aby ani jedna strana



nebyla příliš zvýhodněna. Doufám, že dojde ke zdárnému ukončení 17 let vleklého dohadování. A pokud ne, nezbude obci jiného východiska, než požádat příslušné úřady o akt vyvlastnění.

Luboš Valehrach, starosta

Informace o výstavbě Skleněné vily

V minulém čísle Floriana měli čtenáři možnost seznámit se s příspěvkem zastupitele a bývalého předsedy finančního výboru Ing. Jiřího Duchoně, který se týkal historie rekonstrukce Skleněné vily. Autor zde sice popisoval fakta ohledně rekonstrukce, ale zároveň si zahrával zvláštním způsobem s uváděnými hodnotami, a navíc tak trochu pozapomněl na důležité okolnosti, které se staly poslední dobou.

Vila byla skutečně pořízena v roce 2006 za částku 4,5 mil. Kč včetně pozemků, tedy současného parku. Objekt byl sice ve značně zdevastovaném stavu, avšak samotné pozemky o rozloze 7.567 m² měly tehdy několikanásobnou cenu. V roce 2010, těsně před komunálními volbami, zastupitelstvo pod vedením starostky Ludmily Svobodové odsouhlasilo přijetí dotace na rekonstrukci Skleněné vily v částce 6,95 mil. Kč s vlastní účastí nejméně v hodnotě 0,36 mil. Kč. Bylo též vypsáno první výběrové zřízení, které však z důvodu nejednoznačnosti neproběhlo. Bylo tedy vypsáno druhé výběrové řízení, které bylo dokončeno již za nového vedení městyse MVDr. Jitkou Myslivečkovou. Smlouva o dotaci byla podepsána tehdejší starostkou MVDr. Jitkou Myslivečkovou dne 5.1.2011.

Byla uzavřena smlouva o dílo se společností Druhá pražská stavební, spol. s r.o. (dále jen „2PS“) s celkovou částkou za dílo ve výši 9,47 mil. Kč vč. DPH. Termín zahájení prací byl leden 2011, termín dokončení prací měl být nejpozději do 30.9.2011. Společnost Druhá pražská stavební, spol. s r.o. však zakázku nestihla včas zrealizovat. Údajným důvodem byla nutná změna projektové dokumentace. Ta byla opravdu výhově vyhotovena, nicméně rozhodně ne tak, aby se stavební firmě jednostranně prodlužoval termín dokončení. Koncem června 2011 byl se společností 2PS uzavřen dodatek na dodatečné stavební práce, které nebyly v původních zadávacích podmínkách. Realizační cena byla 1,86 mil. Kč a městys prodloužil termín dokončení o 2 měsíce, tedy do 30.11.2011. Zároveň byl uzavřen dodatek č. 2 na méněpráce, které se z důvodu změny dispozic nerealizovaly (realizovaly se jiné v rámci víceprací), v částce -0,61 mil. Kč.

Z ruky byla zadána další smlouva o dílo se společností Betrimax s.r.o. na dodatečné dokončovací práce. V rámci této smlouvy měly být zhotoveny střešní konstrukce, střešní krytina, fasáda, schodiště hlavní i do sklepa a tepelná izolace verandy. Smlouva byla uzavřena dne 1.8.2011 a práce měly být dokončeny 30.11.2011- celková cena díla činila 2,53 mil. Kč. Za zmínku stojí předmět smlouvy, kterým je dílo „Skleněná vila – dodatečné práce“, bližší specifikace: „Stavební práce podle projektové dokumentace, výkazu výměr a znaleckých posudků“. Přílohou smlouvy však byl pouze výkaz výměr. Žádný znalecký posudek ani projektová dokumentace předmětem smlouvy nebyl, a ani na ně není ve smlouvě odkazováno.

Celková cena díla se rázem vyšplhala na závratných 13,25 mil. Kč. Pokud by tato částka měla opodstatnění a vzhledem ke zdárnému a kvalitnímu dokončení stavby by byla nutná, dalo by se sní souhlasit. Jenže stavební firma již v době uzavírání dodatků prací na Skleněné vile v požadované kvalitě neodváděla. Přesto se jí bezhlavě podepisovaly dodatky, kterými firma doslova sála peněžní prostředky z účtů obce, a ani zato neodváděla práci v odpovídající jakosti a stanovených termínech.

Nicméně první posunutí termínu dokončení by nebylo až tak zásadní. Jednalo se o dva měsíce, konkrétně ze září 2011 do listopadu 2011. Budiž. Poněkud zarážející je ale fakt, že dne 9.1.2012 (tedy více než měsíc po propadlém prodlouženém termínu k dokončení) byl uzavřen se společností 2PS další dodatek, kterým byl opětovně prodloužen termín dodání díla o další 4,5 měsíce (konkrétně do 16.4.2012). Ve stejný den byl uzavřen i dodatek se společností Betrimax o stejnou dobu (do 15.4.2012). Ale proč? K těmto krokům ze strany městyse nebyl vůbec žádný důvod. V době uzavírání prvního dodatku se společností 2PS byly přeci naprosto známy okolnosti, kvůli kterým se smlouva prodlužovala. Při uzavírání smlouvy se společností Betrimax bylo také naprosto zřejmé, co je předmětem smlouvy, co je potřeba dodělat, jaké jsou závady. Výmluva na to, že po odstojení stavby byla zjištěna katastrofa: viz. závazné posudky statika a dendrologa (myslím, že pisatel zde měl na mysli spíše mykologa, nikoli dendrologa – případně jsem si nevšiml žádného zchátralého dubu, rostoucího středem Skleněné vily), je naprosto irelevantní. Jednoduše řečeno, v červnu při podpisu dodatku s 2PS i v srpnu 2011 při podpisu smlouvy s Betrimaxem byla tato rizika (rozumějte „katastrofa“) již dostatečně známa. Tímto počínem tehdejšího vedení městyse tak naše obec přišla o smluvní pokutu v minimální výši 952.000 Kč. A to jen za období od 1.12.2011 do 15.4.2012.

Technický dozor pro městys prováděla firma KIPS Nymburk s.r.o. Původní smlouva zněla na částku 138 tis. Kč. Termín plnění byl smlouvou stanoven „od 17.1.2011 do doby přejímky dokončené stavby“. Je tedy zřejmé, že cena za služby technického dozoru byla neměnná bez ohledu nato, jak dlouho bude stavba prováděna, bez ohledu na prodlužování stavby různými dodatky. Bohužel však starostka Myslivečková podepisuje (nedatovaně) nejdříve první dodatek, kterým se cena zvyšuje o 43 tis. Kč, a výkon dozoru se omezuje ke dni 30.11.2011, a následně druhý dodatek, kterým se cena zvyšuje o 86 tis. Kč, a prvním dodatkem omezený výkon dozoru se prodlužuje do 30.6.2012. Po této době již technický dozor firma KIPS provádět nechce. Za sebou nechala, dle mého názoru, dost uboze kontrolované stavební dílo. Kolik tento nezodpovědný krok vedení městyse stál občany, si každý jistě spočítá sám.

Každý občan však ví, že ani dne 16.4.2012 nebylo dílo ani jednou společností dokončeno. Zřejmě to nikomu nevadilo. Společnost 2PS podala žádost o prodloužení termínu dokončení stavby do 30.6.2012. Naštěstí se však již nepodařilo příslušné dodatky podepsat. A i kdyby podepsány byly, stejně by dílo ani v třikrát prodlužované lhůtě nebylo dokončeno.

Naprosto zásadní vliv pro další vývoj celé kauzy Skleněná vila má svolení objednatele s postoupením pohledávek zhotovitele na faktoringovou společnost Bibby Financial Services, a.s., kdy Městys Lázně Toušeň povolil zhotoviteli 2PS, aby své pohledávky (vyfakturované dodávky) „prodal“ třetí společnosti. Pro neznalé práva to znamená, že městys umožnil oddělit povinnost zhotovitele dokončit dílo a sankce za nesplnění této povinnosti (oprávnění účtovat smluvní pokutu) od povinnosti městyse uhradit fakturovanou částku. Absurdním způsobem došlo k situaci, že městys měl právo na smluvní pokutu, ale nemohl ji započíst, jelikož pohledávku z faktur vlastnila již společnost Bibby. Mohli jsme sice smluvní pokutu uplatnit a vymáhat soudní cestou, ale zhotovitel nedisponoval žádnými prostředky k úhradě jakékoli smluvní pokuty. Obci ale stále zůstávala povinnost uhradit vystavené faktury. Městys se tak zbavil zcela dobrovolně svých karetních es.

Při předání úřadu současnému vedení obce dne 12.6.2012 byly společností 2PS vyúčtovány práce v celkové hodnotě 6.254 tis. Kč. Plných 4.344 tis. Kč bylo již uhrazeno a 2 faktury, v částce 1.066 + 844 tis. Kč, čekaly na splatnost. Práce z faktur byly odsouhlaseny a postoupeny na faktoringovou společnost Bibby. Při pozdějším zkoumání se zjistilo, že byly naprosto bez jakýchkoli problémů fakturovány práce, které nebyly vůbec provedeny a nebo práce, jejichž kvalita neodpovídala fakturovaným částkám. Nikdo je nerozporoval. Proto městys, resp. má osoba, pozastavil splatnost faktur.

Obdobně u společnosti Betrimax záhadným způsobem ke dni předání úřadu byly vyfakturovány stavební práce v celkové částce 1.752 tis. Kč a proplaceno bylo 1.002 tis. Kč. Záhadným způsobem proto, že smlouva o dílo se společností Betrimax jasně určovala, že dílo bude fakturováno jednou fakturou až po předání celého dokončeného díla. Je skoro až nepochopitelné, proč tedy byly dílčí faktury městysem propláceny. Dne 15.6.2012 proto došlo také k pozastavení splatnosti faktury na společnost Betrimax v částce 750 tis. Kč. Důvodem byla jednak výše uvedená smluvní podmínka a jednak neoprávněně vyúčtované (neodvedené) práce. Tolik k vysvětlení kroků bývalého vedení.

Současný stav rekonstrukce Skleněné vily

V červnu 2012 proběhl kontrolní den realizace rekonstrukce Skleněné vily., při kterém byla pány Němečkem, Herlesem, Zadákem, Freudlem a Kaňákem (zástupci městyse) zjištěna velmi závažná pochybení. Stavba zvenčí vypadala na první pohled již zajímavě (zajímavá byla tedy pouze její žlutá barva), v detailu to však bylo něco, co nedokážu nazvat stavbou. Konstrukce byly provedeny naprosto nevhodnými způsoby. Vnitřky se nenacházely v žádném relativně dokončeném stavu, konstrukce podhledů a rastr na sádkarton byly připevněny jen naoko, do domu zatékalo, zdi byly křivé, chyběl komín (ač podle projektu měl být), elektroinstalace, slaboproudá instalace a dveřní otvory byly naprosto atypicky vytvořené, rozvody vody a plynu byly nepoužitelné apod. V té době již společnost 2PS na stavbě nepracovala, aniž by o tomto faktu zástupce městyse informovala. Vzhledem k závažnosti celé situace byl požádán soudní znalec o vypracování znaleckého posudku na odvedené práce a jejich kvalitu. Z důvodu náročnosti se na znalecký posudek teprve čeká.

Zároveň došlo k odstoupení od smlouvy se společností 2PS ze strany městyse, z důvodu eliminace rizik ohledně vymáhání neoprávněně pohledávky společnosti Bibby. Odstoupením od smlouvy zaniká povinnost hradit fakturovanou částku a vzniká povinnost hradit tzv. bezdůvodné obohacení. To však, jak předpokládáme, nebude dosahovat výše fakturované částky a navíc na ní budeme započítávat smluvní pokutu ve výši 7 tis. Kč za každý den prodlení ode dne 16.4.2012 do den odstoupení od smlouvy, tedy do dne 10.8.2012, tj. 819 tis. Kč. Další, výše uvedenou smluvní pokutu, bohužel, kvůli předchozímu rozhodnutí městyse vymáhat nebudeme moci.

V současné době byla ukončena spolupráce i se společností Betrimax. Jelikož dodavatel nesplnil svůj závazek, je mu účtována smluvní pokuta ve výši 2 tis. Kč za každý den prodlení. Do 31.8.2012 činí smluvní pokuta 276 tis. Kč a společnost Betrimax byla vyzvána k její úhradě. Zároveň byla vyzvána k úhradě neoprávněně zaplacených částek ve výši 1.002 tis. Kč. Ani jednu svou povinnost však nesplnila.

V červenci tohoto roku došlo k dohodě s Krajským úřadem ohledně změny dodavatele stavebních prací a prodloužení termínu pro vyúčtování dotace. Došlo k vypsání nového výběrového řízení na nedokončené práce. Nejlepší nabídka činila 3,3 mil. Kč. Vítězná firma v srpnu na stavbu nastoupila a dílo dokončuje. Nejdříve musela opravit chybně provedené stavební práce. Došlo také k odbourání přístavku, který způsoboval vlhkost, a k odizolování celé stavby. Perspektiva dokončení v termínu listopad 2012 již není nereálná. V současné době zbývají k dokončení podlahářské a obkladačské práce, sanita, instalace topných prvků a dveří, malba, kuchyňka a pár drobností. Navíc přibude nová terasa s vchodem z parku.

Naši snahou je dokončit nádvoří se vstupní branou, avšak s těmito skutečnostmi nabylo v původním projektu počítáno (stejně jako s ubouráním přístavku a stavbou terasy). Bude tedy nutné nechat zpracovat další projekt a zakázku vysoutěžit.

Celková cena za dílo, včetně všech změn, by neměla ani zdaleka dosahovat **původních hodnot, tedy částky 13.258 tis. Kč**. Pokud budeme počítat s **nejhorší variantou**, kdy bude městys povinen uhradit všechny vyfakturované částky (i když neprovedené), budeme nuceni doplatit společnosti 2PS částku 1.091 tis. Kč (dvě faktury 1.066+844, mínus smluvní pokuta 819), celkem jí bude vyplaceno 5.435 tis. Kč. Společnosti Betrimax by v nejhorším případě náleželo ještě 474 tis. Kč, tudíž by jí bylo vyplaceno 1.476 tis. Kč. Celková cena rekonstrukce by se po přesoutěžení vyšplhala na 11.306 tis. Kč a po odečtení smluvních pokut **na 10.211 tis. Kč**. Takto provedená realizace projektu by pak oproti původně zpackané zakázce za 13.258 tis. Kč znamenala úsporu 1.952 tis. Kč bez smluvních pokut a **úsporu 3.047 tis. Kč** se započítanou smluvní pokutou.

Daleko **pravděpodobnější** se však jeví **varianta**, že městys nedoplatí žádnou částku ani společnosti Betrimax, ani společnosti 2PS (bohužel žádné peněžní prostředky již zpět městys asi nezíská, a to ani právní cestou). Pak by celkové **náklady městyse činily 8.646 tis. Kč**, což by představovalo **úsporu** oproti dodávce vysoutěžené v době vedení městyse bývalou paní starostkou MVDr. Jitkou Myslivečkovou v celkové částce **4.612 tis. Kč**.

Jen pro úplnost uvádím, že od těchto částek odečteme dotaci ve výši 6.950 tis. Kč a připočteme přístavbu terasy, spolu s jinými vícenáklady ve výši cca 250 tis. Kč. Městys tedy za rekonstrukci Skleněné vily zaplatí **ze svých prostředků částku 1.946 tis. Kč namísto původně plánovaných 6.308 tis. Kč**.

Váš Luboš Valehrach, starosta

Jak to vidí pamětníci

Názor občanů Toušeně na dopis o cyklostezce

Pravda o cyklostezce

Hospodářství Josefa Svobody z roku 1889 mělo výměru asi 35 ha, ne 130 ha. Otec ing. Petra Svobody, František Svoboda, se přiznal do hospodářství čp. 38 u Šmejkalů. Byl druhým manželem matky Františka Svobody. Hospodářství čp. 12, s výměrou asi 25 ha, zdědil bratr Františka, Josef Svoboda, po jejich společném strýci. Proto nelze toto hospodářství počítat za vlastnictví Františka Svobody, jak by si ing. Petr Svoboda přál. Jak se svým majetkem Josef Svoboda naložil, byla jeho svobodná vůle a on to učinil bez nátlaku a při zdravém rozumu. Tak

rozhodl okresní soud po jeho smrti a ne jak si to přála rodina Františka Svobody z čp. 38. Když byl navážen pozemek u cyklostezky, už po roce 1989, nikdo z rodiny Františka Svobody se neozval, proč asi? Pozemky pro cyklostezku Toušeňští i netoušeňští bez problému na cyklostezku uvolnili. Je na posouzení, komu šlo o dobro věci a komu o peníze.

Na závěr: když se jedná o dědictví předků a rodové kořeny, je nejlepším vyjádřením ujmout se hospodářství a pokračovat v práci předků. Oba synové Františka Svobody za minulého režimu vystudovali vysoké školy, starší Libor je lékař a mladší Petr inženýr.

kjs

Pane ing. Svobodo!

Váš dopis „Pravda o cyklostezce“ mne doslova zvedl ze židle a jak z ohlasu toušeňských občanů vím, nejsem jediná. Je mi 74 let a padesátá léta jsem se svými sourozenci prožila, takže mi věřte, že jako děti silně buržoazního původu jsme si „užily své“. Spouště lidí byl znárodněn veškerý majetek tak jako mým rodičům. Statkář p. Klinger z Nehvizd, tak jako většina „kulaků“ měl být vysídlen do pohraničí, ale zřejmě díky svým kontaktům, byl přesídlen do naší vily v Káraném, která byla mým rodičům zabavena. Znárodněný tovární objekt, který nám byl po revoluci vrácen, byl totálně zdevastován. Na rozdíl od Vás se nezabývám minulými křivdami, vždyť mnozí ještě dodnes nedostali zpět vůbec nic. Starší bratr v roce 1952 po ukončení školní docházky musel jít do ČKD Praha a vyučit se frézařem. Tak bylo nařízeno. Moje sestra a já jsme za dva roky na to opouštěly školu a našim rodičům bylo sděleno, že střední škola nebo učební obor vůbec nepřichází v úvahu a máme považovat za čest vytírat v nemocnicích aspoň podlahy. O jaké perzekuci tedy mluvíte, když Vám i Vašemu bratrovi se podařilo vystudovat vysoké školy a to obory medicína a vysoká škola zemědělská, které jak bylo známo, byly zavaleny žádostmi. Tyto obory studovaly pouze děti komunistů nebo spolupracovníků. Co se týká inkriminovaného pozemku, již při jeho koupi jste věděli, že vždy tam byl plánován chodník mezi Čelákovickými a Toušením. Ten kousek pozemku je Vám úplně k ničemu a při úvaze, že poslouží dobrému účelu, by byla velkorysost na místě. Zlovůle, jako bylo vysypávání ostrých napínáčků na cestu, aby si případní cyklisté propíchli gumy, bylo pro mne nepochopitelné a vůbec se neslučovalo toto jednání s účastí Vaší matky při nedělních bohoslužbách v kostele. Nikdo na tomto světě nejsme věčně a žít v zatrpklosti a zášti z věcí dávno minulých je hodno politování.

A. Vyoralová
LázněToušeň

Zprávy ze schůzí Rady městyse

Vážení občané,

dovolte nám, abychom Vás informovali, jaké otázky za uplynulého čtvrt roku řešila Rada městyse Lázně Toušeň.

Dva členové rady se zúčastnili letopisecké komise, která dohlíží na zápisy do toušeňské kroniky. Na žádost občanů bylo rozhodnuto, že Toušeňáci budou moci nahlédnout toušeňské kroniky v sobotu 27. října. Celou akci Vám přiblížíme na letáčku, který naleznete ve svých schránkách.

Rada schválila pokácení několika smrků v Parku profesora Procházky, dále projednáváme náhradní výsadbu, která by dokázala odolávat patogenům.

Městys se finančně účastní na provozování autobusové linky 405, rada schválila výši doplatku za rok 2011.

Rada řešila uvolnění správcovského bytu v Domě seniorů U Byšických, v nejbližší době bude vybrán nový nájemník, který bude zároveň zastávat správcovství.

Rada řešila otázku toušeňské pošty, kde jsou zaměstnanci přetěžováni pracovními nároky, tudíž vznikla obava o budoucnost pošty. Vedení České pošty městys ujistilo, že se toušeňská pošta nezavře.

Rada řešila otázku dvou nových přechodů na ulici Hlavní, kde je třeba vybudovat přechod u zastávky U Davidků a přechod, který by propojoval ulice Na Stráni a Na Pruhu. Rada vstoupí znovu do jednání s Policií ČR, přestože předchozí jednání nepřinesla žádná řešení.

Rada řeší problém komunikace Na Nábřeží, který vznikl kvůli nedisciplinovanosti cyklistů. Rada se rozhodla zde osadit další ceduli, která by vybízela cyklisty k zmírnění rychlosti. Do budoucna se budeme snažit přidat toušeňské nábřeží do projektu Polabské cyklostezky, který by komunikaci rozšířil a vymezil pruh pro cyklisty.

Rada městyse také řešila rozšíření kapacity Mateřské školy LT, která by měla být hotová ve školním roce 2013/2014. V současné době se pracuje na projektu, poté se rada bude snažit zajistit co nejvíce finančních zdrojů z dotačních fondů.

Mgr. Martin Černý informoval radu městyse o získání dotace v rámci projektu „Peníze školám“. První část požadované dotace ve výši 326.218,- Kč byla připsána na účet městyse Lázně Toušeň a následně byla převedena na účet ZŠ. Dotací bude hrazen nákup 4 interaktivních tabulí včetně 4 počítačů, 7 dalších počítačů, 7 lavic a didaktické učební materiály. U uvedené dotace nejsou zapotřebí žádné vlastní zdroje.

Rada jmenovala dva členy do Školské rady ZŠ LT (dva členové za zřizovatele), kterými se staly Dana Šajnová a Věra Vojtíšková.

Rada městyse rovněž řešila Obytný komplex V Prokopě, kde bude vystavěno mnoho nových domů a bytů. Starosta upozornil, že to bude znamenat, že Toušeň bude projíždět zvýšený počet aut. Vlastník pozemků pan Jampílek přislíbil finanční dotaci 280.000,- Kč.

Rada řešila osazení lamp veřejného osvětlení na cyklostezce do Čelákovic, kde již bylo vydáno stavební povolení.

Rada městyse projednala získání dotace ve výši 4,675.302,97 Kč na rekonstrukci komunikace ulice Nádražní. Rekonstrukce započne na jaře 2013.

Společnost provádějící rekonstrukci silnice II/245, která měla po dobu rekonstrukce odpadové skladiště u parku Na Zárybničí, přislíbila městysu úpravu části ulic Na Pruhu a Zahradní, z téhož zdroje byla zpevněna přístupová stezka k lávce.

Rada městyse se zabývala výběrem firmy na provedení výměny technologie ČOV. Byly doručeny tři nabídky. Jako nejvýhodnější nabídka byla vybrána nabídka od spol. VaK Zápy s.r.o. Za účelem realizace akce byla podepsána příslušná Smlouva o dílo.

Dnem 1. července 2012 nabyla účinnosti novela zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, která se vztahuje k zavedení místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, tato novela umožňuje obcím zvýšit poplatek za odvoz odpadu. V současné době celkové náklady na odvoz odpadu činí cca. 998,- Kč/osobu, městyse od občanů vybírá 500,- Kč/osobu. Rada rozhodla o zvýšení tohoto poplatku na 750,- Kč. Toto rozhodnutí musí schválit zastupitelstvo na svém jednání.

Rada rozhodla o umístění dalších kontejnerů tříděného odpadu na stanoviště v ulici Pražská a na parkovišti Na Zárbynicí.

Ing. Luboš Valehrach seznámil radu městyse o přijetí nabídky dodávky elektřiny od spol. ČEZ Prodej s.r.o. na období od 1.10.2012 do 31.12.2014. Přijetí této nabídky představuje roční úsporu el. energie ve výši cca. 90.000,- Kč ročně.

Rada řešila výměnu pozemků s panem Ing. Svobodou, aby byla dokončena cyklostezka do Čelákovic, tomuto tématu se více věnoval pan starosta v úvodním slovu.

Rada městyse schválila příspěvek 3.000,- Kč T.J. Sokol Lázně Toušeň na pořádání podzimních kulturních akcí v roce 2012.

Rada městyse určila termín zasedání zastupitelstva městyse. Zasedání zastupitelstva městyse se bude konat dne 23.10.2012.

Rada městyse řešila i další otázky, jež není možné či nutné zveřejňovat, potřebné informace Vám budou poskytnuty v úřední dny na Úřadu městyse Lázně Toušeň.

Za Radu městyse Lázně Toušeň Věra Vojtíšková.

Čest jeho památce

Rozloučení

s čestným občanem městyse Lázně Toušeň, města Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, městské části Praha 6 a francouzského města Agde, s čestným starostou T. J. Sokol Lázně Toušeň, s čestným členem Obce baráčníků Lázně Toušeň, s čestným žákem Základní školy v Lázních Toušeni, čestným předsedou Čs. obce legionářské, účastníkem bojů II. světové války ve Francii, Anglii, Sovětském svazu a na Slovensku, politickým vězněm odsouzeným na doživotí a nositelem nejvyšších státních vyznamenání

s armádním generálem Ing. Tomášem Sedláčkem

*Proslov kronikáře městyse Lázně Toušeň RNDr. Jana Králíka, CSc., při rozloučení s armádním generálem v. v. Ing. Tomášem Sedláčkem (*8. 1. 1918, † 27. 8. 2012) při civilním rozloučení ve velké obřadní síni krematoria v Praze - Strašnicích*



Vážení nejbližší pozůstalí – Olgo, Klemo, Jiří,
členové rodin Fleischerovy, Vilímovy a Lopaurový,
členové rodin sourozenců
armádního generála ve výslužbě Ing. Tomáše Sedláčka,
vážení smuteční hosté,

před pěti hodinami v Národním památníku na Vítkově se s armádním generálem Ing. Tomášem Sedláčkem loučili v prosloveh prezident republiky, ministr národní obrany, předseda Čs. obce legionářské a náčelník generálního štábu Armády České republiky.

Dovolte mi několik postřehů z okruhu rodiny.

Tomáš Sedláček se narodil a byl pokřtěn ve Vídni. Byl čtvrtým dítětem ve vojenské, ale vlastenecké české rodině. Mohli bychom věřit v předurčení, víme-li na kolika vláscích jeho život visel. Možná již v dětství, když se topil v rybníce na cestě ze školy v Toušeni, kterou považoval za svůj domov. Určitě však při útěku z okupované země, aby mohl bojovat za svobodu své vlasti ze zahraničí ve Francii a Anglii, znovu při náročném přesunu na východní frontu, v nelítostných bojích na Dukle, na letišti Tri duby a v mrazech slovenských hor. Po dobytí svobody visel jeho život znovu na vlásku před nesmyslným politickým tribunálem, který vyřkl vykonstruovaný ortel „doživotí“ a o jeho život usiloval každý den po léta v uranových dolech.

Z naprostého ponížení, zbaven všech funkcí, titulů a hodností, ale nezlomen dokázal Tomáš Sedláček – po amnestii – začít znovu. Nesmlouvavě sám k sobě, laskavě k druhým, svědomitě, obětavě. Vedle vojenské dráhy, hrdinství a zásluh tak začalo jeho okolí blíže poznávat i jeho výjimečné lidské vlastnosti: zejména vztah k rodině, kterou mu věznění neumožnilo založit, a přesto se znovu stal věrným manželem, druhým otcem a báječným dědečkem i pradědečkem. Ctil vztah k rodinám svých sourozenců a k širokému příbuzenstvu, jehož soudržnost sám pěstoval. Ctil vztah k novým přátelům.

Byl velmi společenský, měl smysl pro humor. Po matce zdědil i obdivný vztah k hudbě a po otci mimořádnou manuální zručnost. Ať ho potkalo cokoli, nikdy si nestěžoval. Všechny zásahy osudu – i ztrátu zraku – nesl s neobyčejnou statečností. Ač voják, dělostřelec, mluvil tiše, ale důrazně a nekompromisně ve věci pravdy a svobody, ve věci odpovědnosti a síly k životu.

Moudrost, zážitky a postavy spolubojovníků, jejichž životní nit se přetrhla dříve, v něm dřímaly až do okamžiku nové svobody. Teprve pak jako by jeho duch plně ožil a rozkvétl. Teprve tehdy došel plně rehabilitace, povýšení do nejvyšších hodností a zaslouženého ocenění. Jeho profesionální dráha tak obsáhla rozpětí od přísahy prvnímu prezidentu Československé republiky přes absolutní ztrátu všeho po převzetí nejvyšších státních vyznamenání od prvních dvou prezidentů svobodné České republiky. Od okovů v samotce po přijetí britskou královnou.

Nikdy neusiloval o nic pro sebe, ale pro druhé. Nasazoval-li vlastní život, nasazoval jej pro svobodu své vlasti. Vrátil-li se po sedmdesátce k aktivní činnosti v Sokole a v obnovené Čs. obci legionářské, pak především proto, aby vše otevřel mladým lidem, i novým válečným veteránům z mírových misí. Vždy a všude zdůrazňoval hodnotu svobody, vykoupené životy druhých: „*Svobodu je třeba chránit dál, jinak o ni přijdeme.*“

Všem, kdo jsme armádního generála Ing. Tomáše Sedláčka směli poznat, byl živoucím důkazem, že neokázalé hrdinství, skromná velikost a nezlomitelnost vnitřní síly – jsou možné.

Víme-li, na kolika vláscích jeho život visel a jak výjimečnou cestou prošel, měli bychom uvěřit v jeho předurčení – v předurčení stát se živoucím příkladem a ukázat, že čistý, statečný a obětavý život pro vlast má smysl.

Armádní generál Ing. Tomáš Sedláček nám nesmí scházet!

Čest jeho památce!

Pocta generálu Tomáši Sedláčkovi v Lázních Toušeni

Urna s popelem armádního generála v. v. Ing. Tomáše Sedláčka (* 8. ledna 1918 ve Vídni), který zemřel 27. srpna 2012 v Praze, bude na jeho přání uložena na hřbitově v Lázních Toušeni. Pietní akt se uskuteční v neděli 21. října 2012 s vojenskými poctami. Průvod s Ústřední hudbou Armády ČR a s čestnými hosty vyjde od místní sokolovny ve 13.30.

jvk

Rozloučení s hrdinou, kterého jsem neznala

Věnováno generálu Tomáši Sedláčkovi In memoriam

Existují různí hrdinové, nejvíce je pravděpodobně těch “papírových” jež známe z literatury; hrdinové, které obdivujeme, které napodobujeme, jejichž fotky si vylepíme v pokoji na zdi. Jejich tváře a heroické činy se mění s dobou a vkusem publika, ale většinou jsou to hrdinové kladní, kteří bojují za pravdu a spravedlnost, mnohdy až do posledního dechu. Měla jsem štěstí, že má generace obdivovala (mimo jiné) “Rychle šípy” “Čtyři z tanku a psa” a “Vinnetoua”; hrdiny, kterým byla cizí falše a podlost, vulgární výrazy a zbytečné násilí. Doufám, že se něco z jejich kladných rysů přeneslo i na nás.

Samozřejmě i hrdinové “skuteční” musí být lidé oplývající odvahou, smyslem pro spravedlnost a dalšími kladnými vlastnostmi. Bohužel většina z nich je povýšena do hrdinského stavu “In memoriam” a tak z důvodu piety musí být tito bývalý smrtelníci “posvěceni”. Nejprve jsou očištěni od všech hříchů, neřestí a běžných lidských slabostí, tedy všeho, co dělá člověka člověkem, a poté jsou korunováni svatozáří hrdinství a zaneseni do archivu dějin. V této nezákonné a jaksi odlišně formě jsou pak předloženi nám, hříšným smrtelníkům, k obdivu a následování. Ovšem nám v této formě připadají neskuteční, jako bytosti vytesané z mramoru a nikoliv lidé, kteří kdysi opravdu žili, dýchali, chodili po ulicích. A tak jsou nám mnohem bližší hrdinové vymyšlení, s kterými prožíváme na papíře či na obrazovce nejenom chvíle vítězství, ale i prohry, chvíle slabostí a pochybností, protože jak již řekl klasik, chybovat je lidské.

Generál Tomáš Sedláček patřil do kategorie hrdinů každodenních; dalo by se téměř říci všedních. Vlastně dlouhou dobu ani oficiálně hrdinou nebyl. Naopak, dlouhou dobu byl režimem považován za osobu nespolehlivou a nežádoucí. Proto jsme se o něm neučili ve škole a pro většinu lidí v Toušeni to byl prostě “pan Sedláček” A tak i já jsem se podrobnosti o jeho životě dozvěděla až v době, kdy jsem žila v zahraničí. Článek o generálu Sedláčkovi mi byl poslán spolu s dalšími výstřižky aktualit z Mladé Fronty a označen poznámkou “bydlí v Toušeni”. V té době jsem se (z rodinných důvodů) neustále stěhovala a tak jsem vše roztržitě založila do stohu starých receptů (nemusím podotýkat, že nejsem právě organizační talent či vzor pečlivé hospodyňky). Tam zmíněné výstřižky zůstaly několik let a tak když jsem je (v zápalu reorganizačním, jež u mne netrvá nikdy dlouho), znovu objevila, nebyly to již novinky, ale zprávy staré a neaktuální. Zběžně jsem je pročetla (byl to rok, kdy se mj. utopil Karel Zich a na následky nehody zemřel Ivan Hlinka) a pak jsem objevila stránku z Mladé Fronty, kde v rámci seriálu “Hrdinové naší doby” psali o generálu Tomáši Sedláčkovi. Uvědomila jsem si, s velkou pokorou a zahanbením, že jsem vlastně neměla nejmenší ponětí o tom, jaký vyjimečný člověk v Toušeni žije. I když v té době mi ještě úplně nedošlo jak vyjimečný, protože jsem o něm nepřemýšlela jako o hrdinovi, ale jako o člověku, který hodně prožil a mnohé pamatuje. Říkala jsem si, jak by bylo zajímavé napsat o jeho životě, napsat o tom všem, než se to ztratí někde v prostoru a v čase, než to vše bude zapomenuto. Zjišťovala jsem, zda by bylo možné se s panem Sedláčkem sejít a dozvědět se, že již v Toušeni nebydlí. Přemýšlela jsem, jak se spojit s jeho rodinou, zda by bylo možné za ním zajet. Přitom jsem si byla vědoma jeho pokročilého věku i toho, že čas letí a nezastaví se pro nikoho; ani pro hrdinu. Pronásledoval mne pocit, že jsem něco promeškala, něco vzácného, co jsem měla na dosah ruky, ale teď už je to pro mne nedosažitelné. V srpnu, když jsem se dozvěděla o jeho odchodu, se mé tušení proměnilo v jistotu a i když jsem “Tomáška”, jak mu říkali známí, nikdy nepoznala, pociťovala jsem ztrátu a smutek. Smutek nad tím, že s generálem Sedláčkem už nikdy mluvit nebudu, že jsem promarnila příležitost setkat se s člověkem jakých je málo; možná s posledním opravdovým hrdinou, který se ale sám za hrdinu nepovažoval.

Básník John Donne napsal v jedné z jeho "Meditací", že "...nikdo není ostrov. Každý je částí pevniny, každá smrt mne zmenšuje, neboť jsem částí lidstva." (úryvek, volně přeloženo). Musím přiznat, že já jsem se vždy cítila být spíše "ostrovem" než "částí pevniny" a tak jsem slova básníkovy nebrala příliš vážně. Připadalo mi, že pokaždé, když ztratíme někoho blízkého, ztrácíme s ním i kousek území, jež nás spojovalo s pevninou a tím více se stáváme ostrovem, plujícím osaměle v bouřlivých vodách života. Pokud ale odejde člověk, jako byl Tomáš Sedláček, básníkovy meditace se jeví jako prorocství, jako pravda vytesaná do kamene, neboť smrt lidí vyjímečných se opravdu dotýká nás všech a zmenšuje nás jako národ. Hrdinové minulosti nás opouštějí a těžko je někdo nahradí. Dnešní doba si neřádá velkých činů a projevu hrdinství; vlastnosti jako skromnost, čestnost a odvaha nějak vyšly mody; nejsou propagovány ve veřejných médiích ani vyučovány ve školách. I dnešní hrdinové knih a televizních seriálů se zdají být jen slabým odvarem těch, s nimiž jsme vyrůstali. Proto je důležité, abychom na bývalé hrdiny nezapomněli, abychom na ně vzpomínali často, s úctou a vděčností. Toušeň by měla být hrdá na svého hrdinu a postavit mu pomník; třeba jen malý pomníček, který bude našim dětem a vnoučatům připomínat nejen generála Sedláčka, ale i další osobnosti, jež prošly peklem, které je sice poznamenalo, ale nezlomilo. Aby si uvědomili, že čestnost a odvaha nejsou jen prázdné pojmy a také, že se lidé mohou stát hrdiny tím, že prostě udělají, co považují za správné; že v době, kdy ztrácí sílu a odvahu, se neobrátní a neutečou, ale vytrvají a bojují za to, čemu věří. A když ne pomníček, alespoň tedy pamětní desku. Ráda na ni osobně přispěji.

Asi mi nikdy nepřestane být líto, že jsem generála Sedláčka osobně nepoznala a nezasloužila si výsadu říkat mu "Tomášku" jako jeho přítel; lidé jako on jsou vzácní v každé generaci, ale v té naší se zdají být ještě vzácnější – pokud vůbec jsou. Pane Sedláčku, "Tomášku", doufám, že jste se opět setkal se svou milovanou Klementinou, chodíte spolu po nebeských loukách, povídáte si o starých časech a je Vám spolu dobře. Moc bych Vám to přála.

Veronika Kriss

Spolky a jiná zájmová seskupení

Další úspěchy jachtařů z Lázní Toušeň. Dne 21.-27. 7. se konalo v Itálii ME ve třídě Fireball za účasti 105 lodí. Toušeňáci opět zajeli na výbornou. Kombinovaná posádka Martin Kubový - Roman Roček

(Spol. Neratovice) se umístila na krásném 3. místě a posádka Jarda Verner-Pavel Winkler na hezkém 7. místě. No uznejte, není to paráda dvě lodě Jachtklubu Toušeň v TOP desítce na ME.

Ani mládež neklamala. 21.- 26. 7. se jelo ve Francii ME ve třídě Cadet. Kateřina Hálová-Eliška Vychodilová dojeli na 39. místě. Sára Tkadlecová-Lucie Hálová na 55. místě. V silné konkurenci je to velký úspěch, už proto, že startovalo 116 lodí. Člen našeho oddílu a přední jachtař ČR. Martin Kubový se stal státním trenérem (trenér reprezentace) lodní třídy Optimist (mládežnická třída). Chtěl bych mu popřát mnoho úspěchu v jeho práci s mládeží.

A nezháleli jsme ani na podzim. Jachtaři Lázní Toušeň opět mezi elitou. Ve dnech 27. - 30. září se jelo na Nových Mlýnech mistrovství ČR ve třídě Fireball za účasti 36

posádek. Náš oddíl reprezentovali tři posádky, všichni závodníci se umístili do 8.místa. Je to v tak silné konkurenci velký úspěch.

2 místo Martin Kubový-Roman Roček

5 místo Jarda Verner-Jakub Nápravník

8 místo Jiří Parůžek-Huk Václav

Všem závodníkům děkuji za předvedené výkony a vzornou reprezentaci našeho oddíl

Luděk Fidranský

Rodinné centrum U Myšáka se vrhá do další sezony se spoustou novinek

Nejprve nám dovoluňte Vás všechny po prázdninách pozdravit a popřát mnoho zdaru do dalšího školního roku! Abyste viděli, že jsme ani o prázdninách nezháleli, představujeme náš nový program pro tuto sezonu, který je naplněn spoustou novinek a dá se říci, že prostory centra jsou každý den „zcela“ využity a naplněny nejen nejoblíbenější herničkou, cvičením, výtvarnou dílnou plnou fantazie a tolik stále plně využívanou angličtinou, ale hlavně novými kroužky, které povedou zkušené pedagožky či vyškolené lektorky, které mají zkušenosti z let minulých. Takže doufáme, že si v našem programu vyberete to své a dorazíte do Myšáka! Jednotlivé kroužky začínají níže uvedenými ukázkovými hodinami a herničky se cvičením jsou otevřeny od října a samozřejmostí je již zavedená tradice – „Týden otevřených dveří“ - vstupy zdarma (kromě kurzů angličtiny a předškoláčka).

Letní kurzy angličtiny s rodilým mluvčím



Díky jazykové škole Carpinus jsme i letos mohli dětským klientům nabídnout týdenní kurzy angličtiny. Lektorem byl opět náš milý Scott, kterého děti časem prověřily a za sebe můžu říct, že jej velmi obdivují. Za jeho trpělivost a hravý přístup. I proto byly letošní prázdninové kurzy ty nejlepší.

Pod názvem „Barevné expedice“ si nejspíš představíte moře barev a hromadu zážitků. Ano, děti objevovaly nové světy, moře, louky, pouště, ledové pláně. A to vše v barvách. Stavěly iglů, bály se při výbuchu sopky, naučily se jednotlivá stadia vývoje motýla, odnesly si domů svou vlastní plovoucí medúzu. Pro mnohé opakování, pro jiné poznávání angličtiny, probíhalo jakoby mimochodem, přesto velmi intenzivně. Můj čtyřletý syn od té doby používá anglická slovíčka jako mluvu „velkého kluka“. Cítí se důležitý a šťastný. Tak si představuji onu školu hrou.

V tomto školním roce otevíráme pro zvědavé děti opět nové kurzy a dokonce i konverzaci dospělých, a to vše samozřejmě s rodilým mluvčím p. Scottem. Přihlásit se můžete i vy. Více info najdete na www.tousensky-mysak.cz.

připravila Eva Tesařová Mátlová

Sportovní odpoledne pro děti – ukončení prázdnin



Myšák ve spolupráci se Sportbarem Nikol a p. Součkem (z restaurace Rybárna), připravil pro všechny děti na poslední prázdninovou neděli velké sportovní odpoledne plné atrakcí, veselí a dobrot – za sponzoring tímto ještě jednou velice děkujeme výše uvedeným. Jen nás trochu mrzí, že se jej nezúčastnili školáci – i když to byla akce pod vedením Myšáka, na všech letáčcích jsme se snažili pozvat opravdu všechny věkové kategorie dětí, a proto upozornění do budoucna – opravdu akce pořádané během roku mimořádně mimo centrum, patří všem místním dětem a nejen našim maličkým. Nebojte se, že byste se nudili a příště prosím určitě



přijďte – těšíme se na vás.

Ukončením tohoto odpoledne bylo prokousání se do prostředka koláče, kde na nejlepšího čekala zapečená dvacetikoruna. Koláče pro děti a nejen pro ně – první, kdo se zakousl do koláče byla přítomná návštěva „z úřadu městyse“ pan starosta Luboš Valehrach s Věrou Vojtíškovou a Romanou Vaňkovou, upekla přímo paní Pavlína Repářová - tedy všem „ukousávačům“ moc chutnali.

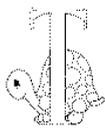


Představujeme nové kroužky



pěváček kroužek plný zpěvu, rytmiky a hry na klávesy, pod vedením mladé pedagošky, která má zpěv i klavír vystudován. Dle zájmu se otevřely dvě skupiny dětí dle věku (od 2 do 5 let a od 6 do 10let) - termín a hodina předběžně v úterý od 16.30 hodin – nebo je možno se domluvit na první schůzce dle přání účastníků, ale hlavně dle volného prostoru v Myšákovi. Vyučování bude probíhat formou hry, aby zaujalo všechny děti. V případě zájmu je možno dohodnout i soukromé hodiny. Kontakt - Stanislava Kosárová tel. 731 076 088, e-mail: kosarova7@seznam.cz. Cena za hodinu 90,- Kč, zvýhodněná za pololetí 800,- Kč (11hod. do Vánoc), včetně učebních a hracích listů. Ukázková hodina proběhne v úterý 2.10. od 16.30 hodin v centru - zcela zdarma.

Cvičení WYDA - chcete načerpat sílu a spojit tělo i mysl s přírodou – přidejte se ke cvičení pod vedením zkušené cvičitelky. Wyda je systém tělesných, mentálních a spirituálních cvičení, díky nimž se druidové v plném zdraví dožívali vysokého věku a poznávali skryté síly přírody. Den a hodina se domluví na první schůzce podle přání účastníků a volného prostoru v Myšákovi, ale předběžně ve středu od 18 hodin; v případě velkého počtu uchazečů by se cvičilo v tělocvičně školy a v případě pěkného počasí venku na zahradě cvičitelky v centru Toušeně. Kontakt - Stanislava Chalupná: tel. 733 792 981, e-mail: ruanaaa@seznam.cz. Cena 60Kč/hodinu, zvýhodněná za pololetí 580,- Kč (11hodin, do Vánoc). Ukázková hodina - zdarma, proběhne v úterý 2.10. od 18 hodin v centru.



Tanečky budou rozděleny do dvou skupin, dle věku dětí a budou probíhat v pátek odpoledne. Každá lekce bude obsahovat rozehrátí a rozcvičku, rytmická cvičení, opíči dráhu, sestavičky na oblíbené dětské písničky, pro starší s těžšími prvky a dle zájmulze pro tuto skupinu zařadit i dětskou zumbu a aerobik. Kroužky povede sl. Aneta Kolovecká (studentka pedagog. fakulty, která vede tanečky již v jiných MC) – první ukázková hodina proběhne 21.9. a za 12 lekcí (do Vánoc) zaplatíte 520,- Kč.



Angličtina podle Helen Doran pro nejmenší za účasti rodičů. Tato oblíbená forma výuky – spíše tedy seznámení se s angličtinou pro nejmenší děti bude probíhat v pátek dopoledne. Jak vše probíhá si budete moci zkusit při ukázkové hodině v pátek 5.10. od 9 hodin.

Doufáme, že nezůstanou v nepovšimnutí také „staré“ kroužky jako je předškoláček, tvořeníčko - výtvarná dílna plná fantazie, angličtina dle věku a pokročilosti a samozřejmě cvičeníčko pro děti za pomoci básniček a motorických pomůcek také rozdělené dle věku - hlavně zde upozorňujeme na cvičení pro miminka od 6 měsíců. Také bude opět probíhat odpolední hlídání s možností převedení vašich ratolestí přímo ze školky či družiny.

Novinka pro radost

bazének se skluzavkou plnou balónek! Každé pondělí od 8 hodin v rámci herny spolu s hopsáním na nafukovacím hradu.



V Rodinném centru U Myšáka v Lázních Toušeni se v pondělí 10. září odpoledne uskutečnil bazárek všech možných i nemožných věcí a potřeb pro děti. Zúčastnilo se ho celkem asi osm prodávajících a příchozích bylo deset. Každý si něco vybral a nikdo neodcházel s prázdnou. Další bazárek - tentokrát se zimním zaměřením, se zde bude konat 30. října od 16.30 hodin a opět můžete vzít dítě s sebou.



Pozor zimní bazárek bude v úterý 30.října od 16.30

opět s možností „ponechání“ dětí v herně - zdarma.

Více informací o všech kroužcích a akcích pořádaných Toušeňským Myšákem samozřejmě dostanete při návštěvě našich webových stránek a také při nakouknutí na naše nástěnky – hlavní mezi budou školy a úřadem, za oknem centra a nově také v mateřské školce. A připomínáme, že vstupné do herniček a na cvičení je stále 20 korun a je možno si zakoupit zvýhodněnou permanentku, která obsahuje dva vstupy zdarma.

		<h1 style="color: red;">PROGRAM 2012/2013</h1> <h2 style="color: red;">rodinného centra</h2>	
PONDĚLÍ	8 - 11.30hod.	Herna pro všechny s hopsáním na nafukovacím hradu a s bazénkem plným míčků vstupné 20Kč	
	16 – 17 – 18hod.	Kroužek Předškoláček - <i>nutno registrace</i>	
ÚTERÝ	15 - 16.30hod.	Tvořeníčko-dílna plná fantazie vstupné 50Kč	
	16.30 - 17.30hod.	Zpěváček-zpěv,rytmika,klávesy vstupné 90Kč	
STŘEDA	9 - 11.30hod.	Herna pro všechny vstupné 20Kč	
	10 - 10.30hod.	Cvičení s říkadly pro děti od 2 let	
	13 - 17.30hod	Vyhrazeno pro kurzy AJ s rodilým mluvčím	
	18 - 19hod.	cvičení WYDA - pro tělo i duši vstupné 60Kč <i>cvičeníčka stojí 20Kč</i>	
ČTVRTEK	9 - 11.30hod.	Herna pro všechny vstupné 20Kč	
	9.30 - 10hod.	Cvičeníčko pro miminka (od 6měsíců)	
	10 - 10.30hod	Cvičeníčko s říkadly pro děti do 2 let	
	13.30 - 18.30	Vyhrazeno pro kurzy AJ s rodilým mluvčím	
PÁTEK	14 - 15hod.	Tanečky pro děti 4,5 - 6 let	
	15 - 16hod.	Tanečky 3 - 4,5 let vstupné 60Kč	
	16 - 16.30hod.	Angličtina <i>inspirovaná H.Doron</i> vstupné 65Kč	
Na všechny odpolední kroužky je možnost vyzvednutí dětí ze školní družiny!			
Na všechny kroužky, cvičeníčka a herničky je možnost využít zvýhodněné permice!			
Tel. 608 836 338, www.tousensky-mysak.cz, rc.mysak@centrum.cz			



Novinka - pomoc všem maminkám!

Přímo v centru je připravena nástěnka, kde si každý bude moci vyvěsit inzerátík i třeba s fotečkou toho, čeho se chce po dětech již "zbavit". Poplatek bude 30,- Kč/měsíc. Podání můžete učinit kterýkoli den a hodinu, kdy je v centru otevřeno - nejlépe však dopoledne při herničkách.

Stín kruhů

Olympijské hry

Letošní, velmi úspěšné Olympijské hry pro naši republiku, nás vybildly k malému ohlédnutí po vrcholovém sportu v Toušeni. Jeho začátek byl ve válečných letech 1943 a 1944, kdy zorganizoval Ing. Josef Hron dvě soustředění budoucích atletů v ideálním atletickém sportovišti po celém širokém okolí, s ubytováním a stravováním v toušeňských lázních. Soustředění se tehdy zúčastnil legendární Emil Zátopek, náš první zlatý lehkooatletický vítěz na Olympijských hrách v Londýně, v roce 1948.

V pozdějších, 70. letech minulého století, zlatá olympionička Dana Zátopková, už jako ústřední trenérka vrcholových sportovců, měla na starosti i péči o jejich zdravotní stav. Toušeňské lázně se jevíly jako velice výhodné, nebyly daleko od Prahy, měly potřebné vybavení, blahodárnou slatinu a v okolí se dalo kondičně trénovat. Hned v prvních letech začali jezdit přední vrcholoví atleti své doby a Toušeň, lázně a sport začaly patřit k sobě.

Jen pro připomínku malý výčet olympioniků, kteří pobývali v toušeňských lázních:

Ludvík Daněk (disk), Imrich Bugár (disk), Helena Fibingerová (koule), Jaroslav Brabec (koule), Jaromír Vlk (koule), Oldřich Svojanovský (veslař), Pavel Svojanovský (veslař), Jiří Vyčichlo (trojskok), Jaroslav Alexa (skok výška), Jan Leitner (skok dálka), Jozef Plachý (atletika), Tomáš Jungwirth (běh), Karel Kolář (sprint), Pavel Sedláček (atletika), Lubomír Nádeníček (překážky), Milena Hübnerová-Rezková (skok výška), Roman Moravec (skok výška), Jaroslava Valentová (skok výška), Milada Karbanová (skok výška), Jaroslav Brabec (koule), Jarmila Kratochvílová (běh), Jaroslava Jehličková (běh), Ladislav Kříž (štafeta, sprint), Juraj Demeč (štafeta, sprint), Jiří Kynos (štafeta, sprint), Luděk Bohman (štafeta, sprint), Petr Kment (zápas), Jaroslav Matoušek (sprint), Zdeňka Šilhavá (vrh), Jozef Pribilinec (chůze), Jiří Beran (lyže), Bohumír Zeman (lyže), Jiří Čtvrtečka (kanoe), František Douda (koule), Petr Grabík (pětiboj, biatlon), Jiří Kyncl (rychlobruslař), Josef Věsnek (judo), Michaela Vernerová (judo), Hubert Sonnek (chůze), Miloš Holuša (chůze), Tomáš Kratochvíl (chůze), Roman Bílek (chůze), Jiří Hudec (překážky), Naďa Koštovalová (čtvrtkařka), Milan Gombala (skok dálka), Nikola Brejchová (oštěp), Jan Železný (oštěp), Tomáš Dvořák (desetiboj), Roman Šebrle (desetiboj), Štěpánka Hilgertová (vodní slalom), Vendula Frintová (triatlon), Tereza Huříková (cyklistika), Ondřej Štěpánek (kanoe), Jaroslav Wolf (kanoe), Ondřej Synek (skifář), Jaromír Ježek (judo), Michaela Uhrová (basketbal).

Letošních XXX. letních Olympijských her v Londýně se zúčastnili sportovci z našeho blízkého okolí, stříbrný Ondřej Synek ze Staré Boleslavi, Jaroslav Wolf z Čelákovic a Ondřej Štěpánek, rodák z Brandýsa nad Labem. Dva olympionici ale s námi v Toušeni dokonce bydlí a žijí.

azč

Rozhovor s toušeňskými olympioniky

Jiří Lanský

Pan Jiří Lanský je držitelem zlaté medaile na Akademickém mistrovství světa v Berlíně v roce 1951, držitel dvou stříbrných medailí z Mistrovství Evropy v Bernu 1954 a Stockholmu 1958, mistr republiky ve skoku do výšky, s osobním rekordem 210 cm a účastník Olympijských her v Římě 1960.

S panem Lanským jsme se setkali v zasedací síni úřadu městyse. Dostavil se přesně ve smluvený čas, v kraťasech, svěží, dynamický, plný energie a optimismu. S obdivuhodnou pamětí na jména, místo a čas vyprávěl o svém životě a sportu.

Jistě jste sledoval letošní Olympijské hry v Londýně. Domníváte se, že je rozdíl mezi Olympijskými hrami v Římě 1960, kterých jste se zúčastnil a těmi dnes?

Ta olympiáda římská v roce 1960, byla ještě ta klasická, bylo to už na přelomu té klasiky, proti tomu komerčnímu, co je dnes. V Římě vypustili holuby, něco se řeklo, byli jsme tam všichni, neexistovalo že by někdo nenastoupil, i když měl ten den, nebo další den závody. Bylo v tom něco lidského a připadali jsme si mezi sebou bližší. Nebyla tam ta obrovská pompa, zahájení probíhalo normálně, jako jsou dnes na příklad zlaté ligy a podobné. Nelíbil se mi teď na olympiádě ten popp a zpěváci a to co tam předváděli. V Pekingu bylo něco podobného a v Londýně to kulminovalo. Ale příprava, zabezpečení a všechno ostatní, to bylo v Londýně dokonalé a stadion byl nádherný a moderní. Viděl jsem stavbu stadionu těsně před zahájením, s hlavním inženýrem a s hlavním organizátorem, který byl světový rekordman. Měli vše připravené s anglickou pečlivostí, kterou já obdivuji. Několikrát jsem v Anglii byl ještě v době, kdy se nedělaly sportovní mítinky, závody nebo mezistátní utkání v neděli, to byl zákaz. Neděle se držela jako neděle, tisíce lidí chodilo a stále chodí do Hyde parku a tam běhají, i celé rodiny. Angličani jsou příjemní a pohodoví lidé. A pamatují se, že muži černé pleti ve

fotbalu snad vůbec ještě v té době nebyli, ani v anglických týmech.

Zaskočilo vás něco na olympijských hrách?

V Římě mě zaskočilo nejmíň to, že nám dali na prsa znak a nápis ČSSR. Když jsme tam přijeli, všichni si mysleli, že patříme mezi republiky Sovětského svazu. My jsme jim to nedokázali vysvětlit, že jsme nově socialistická republika a že ji poprvé reprezentujeme. Ti tam z toho byli úplně paří! Pak mě překvapilo třeba to, že když jsme šli na schůzi italské komunistické strany, šel s námi tenkrát pan Vodsloň, předseda ČSTV, už taky není mezi námi, vezli jsme jim tam nějaké dresy jako dar. Když začala schůze, tak se všichni komunisti nejdříve pomodlili. To byla obrovská bomba a my sportovci jsme jásali. Oni to do tisku ututlali. Další věc byla, že když jsme hráli basket, snad proti Itálii to bylo, už jsme byli skoro nahore, tak naše předsednictvo začalo strašně ječet, když jsme dostali koš ze šestky, tedy sedmičky, že nám přičetli jenom jeden bod, a když stříleli Italové, tak že nám přičetli z dálky dva body. Tak jsme jim vysvětlovali, že koš ze sedmičky platí za jeden bod a tamto za dva. To byla další bomba a takových tam bylo víc. Atmosféra tam byla taky fajnová, měli jsme tam absolutní volnost, ale nesměli jsme chodit na požehnání papeže, tam jsme se museli vždycky propašovat. Jezdila s námi taková „očka“, která nás měla hlídat, samozřejmě že nás neuhlídali. A byli jsme stále u moře, to jsme měli taky zakázané. Na západ jsme jezdili i před tím, ale nebylo to tak napjaté, že tohle musíte a tohle nesmíte. Líbil se mi kanoista Pollert, který tenkrát říkal, že by klidně ty medaile prodal. Olympiáda že je jednou za čtyři roky a je to dost náhoda, že jednou za čtyři roky se podaří úspěch a že se to dost nadhodnocuje. Olympiáda jako taková je fajnová, ale že by to muselo být tak nadhodnocené, to bývalo, dneska jsou to peníze. Doma mám jeden skleněný velký pohár a ostatní jsem všechno rozdál, to je všechno polní tráva. Cením si lidí, kteří si stojí za svým, jako třeba Dana Zátoková a před ní Emil. Prošli si těžkými životními peripetiemi.

Jak jste se dostal ke sportu?

Jako kluk jsem se na olympijské hry vždycky těšil. Co jsem chodil do sokola od tří let, byla pro mne olympiáda něco nadpozemského, jako pro každého kluka. Na vysočanském sokole byl doktor Josef Češpiva, který reprezentoval basketbal, volejbal, fotbal a skočil československý rekord ve skoku vysokém. To byl pro mne bůh, nádherná figura, čtyřnásobný reprezentant. Ten nás tam týral. Potom, už na gymnáziu, přišel Ota Jandera. Vzal mě za koleno a řekl, ty máš nádherný rozštěp, přijď na Spartu, budeš běhat překážky. Aby ne, od mala jsme cvičili gymnastiku, vyhrál jsem pražský přebor žáků v gymnastice, a necvičili jsme jenom na nářadí, byla v tom i atletika, hokej, volejbal, byla v tom obrovská všestrannost. Z toho potom dítě vykristalizuje, a nebo ne, to už je jedno, ale pro život mu to něco dá. Dnes děti takové nejsou a to je strašlivá škoda. Když už jsem byl v dorostu, začal jsem hrát hokej a odehrál i několik zápasů. A přišel si pro mne Jandera a řekl ne, ne, ty půjdeš na atletiku.

Proč jste si vybral skok do výšky?

Na prvních dorosteneckých závodech na Mrázovce jsem na příkaz Jandery běžel překážky. Běželo se na škváře, na předposlední překážce jsem zakopl a strašně jsem se sedřel. Janderovi jsem řekl, že to běhat nebudu, že se mi to nelíbí. Právě se začínalo skákat do výšky, přihlásil jsem se, skočil jsem nůžkami 165 cm, vyhrál jsem a už jsem u toho zůstal. Nůžkami jsem skočil i 2 metry v Houštce. Ten osobní rekord 210 cm jsem skočil skřčkou. Flop se ještě tenkrát neskákal, skákalo se do písku, který byl na stejné rovině jako odraz k výskoku, to bylo na zlámání vazy. To se nedal skákat ani stredl, protože při něm se dopadalo na záda. Vypomohli jsme si naházením hromady písku pro dopad a ten ho trochu ztlumil. Později se na dopad dával nařezaný molitan. Dnes už je dopad tak vysoko nastlaný, že skáčou jako do peřin. Navíc mají tartan a to se noha ani nehne. Mám fotku kde je vidět, jak po dešti jsem jel patou 10, 15 čísel a zabořil se, než jsem se zastavil a dostal nahoru.

Při sportovních turné jste hodně cestoval, kde se vám nejmíň líbilo?

Moc se mi líbilo ve Švédsku, Finsku, Norsku. Ale ve Švédsku všechno fungovalo, tam byl pořádek. I v Anglii a ve Švýcarsku. To u nás nebylo. A kde se mi nelíbilo se neptáte? No to bych řekl: Nelíbilo se mi jedině v Rusku! Vždycky na nás sehráli nějakou boudu. Když bylo nějaké mezistátní utkání, v Kijevě, Minsku, Moskvě, oni museli nad námi vyhrát. Přidával se třeba čtvrtý pokus ve skoku o tyči, který už neměl být, čtvrtou dálku jako další pokus, který už neměl být a podobně. Při recepcích, největších z celé Evropy, se nám pak sami omluvili a říkali, že musejí vyhrát co se dá, že si neumíme představit, co by tam s nimi jinak udělali. Chtěli jsme taky vidět Rusko jako takové, jít mezi lidi, ale to nešlo. Na to bylo potřeba povolení, aby se mohlo jet z jednoho okresu do druhého. Až potom se jednou podařilo, že nás několik jelo do kolchozu asi 50 km za Kijev. Autobusem jsme jeli po docela pěkné silnici a najednou sjel autobus na trávu, kde byly všude vidět stopy jak se tam jezdilo a vzal to přes les. Přijeli jsme do normální vesnice a tam byly zemlanky, to bylo pro nás docela šokující. Lidí byli v Rusku fajnoví, Slovani, ale my jsme se s nimi moc nestýkali, neměli jsme čas a oni nás k nim nepustili, stýkali jsme se jen s politickou honorací.

Proč jste ukončil kariéru, bylo to těžké rozhodnutí?

V roce 1957 jsem měl jiného trenéra Otu Vodičku, trenéra koulařů a spartánského basketbalového týmu. Založil mi trénink na činkách, které jsem před tím neměl v ruce. Hrozně jsem trpěl, ale něco mi to dalo a léta letoucí jsem z toho těžil. Začal jsem dělat dřepy s osmdesátikilovou činkou na zádech a nemohl jsem se při tom moc zvedat a když jsme končili na jaře, dělal jsem dřepy se stoosmdesáti kily. Ale pak už jsem atletiku tolik netrénoval, přestalo mě to bavit, přišla rodina a začal jsem hledat jinou zálibu. Kamarádi, prvoligoví fotbalisti na sídlišti v Hloubětíně, hráli nohejbal. Naučil jsem se to, fotbal byl totiž jediný sport, který jsem nikdy nedělal, začal jsem s nimi hrát a vyhrál jsem asi tři tituly mistra republiky v nohejbalu a pětkrát extraligu. Začal jsem studovat na fakultě tělesné výchovy a sportu ale z časových důvodů jsem po roce musel skončit. Musel jsem si přivydělávat k zubařině. Chodil jsem pracovat do čakovického cukrovaru když byla kampaň, ve čtyři hodiny ráno jsem rozvázal mléko a pak jsem chodil odpoledne po zubárně opravovat nákladní auta do ČSAD. Až jsem si vydělal na svoje auto. Naučil jsem se svářet, postavil jsem si hausbot a zažili jsme na Slapech šestnáct let nádherného života. A taky jsem devět let jezdil v Praze jako noční taxikář a dvacet let s taxidodávkou. To bylo dobrodružství, že by se o tom dala napsat kniha. No a taky jsem byl kaskadér ve filmech Limonádový Joe, Kdo chce zabít Jessii a MacKenovo zlato, které tu točili Němci.

Proč jste si vybral bydliště v Toušeni?

Něco jsem sem vzal, jel jsem po nábřeží a říkal jsem si jaká je to tu nádhera! A ten soutok! Úplně mě to nadchlo. Slapy v té době přestaly existovat, byl zákaz jezdit na motorových lodích a my jsme už nemohli jezdit po těch krásných vodních cestách až na Orlík. Loď musela zůstat uvázaná, tak jsem ji prodal. Měli jsme chatu v Záhořanech, ale hledal jsem na bydlení něco jiného. V Toušeni jeden známý prodával parcelu blízko Labe, moc se mi tam líbilo, tak jsem ji koupil a začal kopat. Od té doby jsem doma v Toušeni. Mám tu hodně přátel a líbí se mi tady. Třeba Matěj Benda z Čelákovic, jel na kole do Jičína 170 km a ještě ten den zpět, protože jeho kolega z oddílu, David Vondráček vyhrál na paralympiádě bronz a tak mu chtěl pogratulovat. Matějovi jsem se poklonil, škoda že mu ta paralympiáda letos nevyšla a že nemohl jet.

Co se vám na Toušeni líbí, co vám vadí, co byste vylepšil?

Třeba se mi tu nelíbí ten převrat na radnici, tedy pokud to bylo tak, jak já jsem to slyšel. Nebyly dost vysvětlené důvody, proč se to vlastně muselo stát. Navíc mě namíchlo to, že tam někdo měl říct, a to není fáma, že ty naplaveniny, které tady jsou, nám do toho nebudou povídat. Pokud to myslel adresně, měl adresu říct. Nás naplavenin je tady obrovské množství, my si tak nepřipadáme a to si myslím, že šlápl vedle. Snažil jsem se tu pozvednout tělocvik a do cvičení chodilo hodně lidí. Skoro tři roky jsme cvičili při hudbě, a že jsem jim dával do těla! Po

revoluci v devadesátých letech jsme tu utvořili oficiální Toušeňský běžecký kros s ručením omezeným. Startovalo se v Toušeni na hřišti a vytýčil jsem trasu až do Čelákovic a zpět, zhruba 10 km. Toušeňský kros se dostal do celostátního kalendáře krosů a všem, kdo přijížděli z celé republiky, se tu moc líbilo. Měli jsme sponzory, běhali nám i mistři republiky a přihlásilo se až 250 – 270 běžců. Potom jsme kros zrušili, někdo si ztěžoval, že se obohacujeme, ale účetnictví nám vedli na úřadě a bylo v pořádku, to spíš jsme do toho ještě přidávali svoje peníze, třeba za telefony, a že jich pokaždé za ten rok přípravy bylo. A to tu mohlo být mistrovství republiky s mezinárodní účastí. Všichni, kdo sem jzdili, litovali jaká je to škoda, že tady to byl jeden z nejkrásnějších krosů, co se kdy běhávalo. A jsem rád, že je tu pan doktor Králík, toho obdivuji.

A poselství nebo vyznání na závěr?

Jsem hrdý na to, že jsem Čech. Vždycky jsem se snažil hrdě nosit na prsou češství, Čecha a lvíčka. Kamkoliv jsme ve světě přijeli, tam jsem dával najevo a chtěl dokázat, že nejsme o nic horší než ti druzí, naopak, že jsme lepší. To je moje krédo, nemám rád, když se někdo stydí za to, že je Čech. Měl by na to být pyšný. V tomto obdivuji Američany, při jakékoliv slavnosti, výročí a podobně, nosili anebo si vyvěsili vlajky. Jsem hrdý na naši historii a jsem Čechoslovák. Ve sportu jsem reprezentoval Československou republiku a moje sportovní rekordy byly československé. Na Slovensko mám stále vazby, mám tam mnoho přátel a je to nádherná země.

Děkuji vám za rozhovor.

Alexandra Červinková

Nikola Brejchová

Paní Nikola Brejchová, oštěpařka, držitelka stříbrné medaile na juniorském Mistrovství Evropy v Soluni 1991 s hodem 55,34 m, zlaté a bronzové medaile z Mistrovství republiky 2004 a 2006, s osobním rekordem 65,91 m, se účastnila Olympijských her v Atlantě 1996, Sydney 2000 a v Athénách 2004, kde hodem 64,23 m získala 4. místo.

V současné době je občankou Toušeně, kde společně s manželem vychovává dvě děti Valerii a Patrika. Paní Brejchová Floriána přijala ve svém domě a celý rozhovor se nesl v přátelském duchu, přestože se redaktorky, kvůli výletu do Berouna, na první schůzku nedostavily, ještě jednou se omlouváme.

Proč jste se rozhodli pro pozemek v Toušeni, postavit si zde dům a bydlet tady?

Manžel toužil odejít z Prahy a já jsem chtěla v Praze zůstat. Odešla jsem do Prahy ze Zlína, takže představa, že zase odejdu zpět na malé město, byla pro mne docela složitá. Manžel tady pracoval ve společnosti Stavby mostů, navíc jsme znali Daňhelkovi a Šimůnkovi, kteří nám to zde doporučili, že je to tu dobré i pro děti a je to blízko Prahy. Já jsem to tady už znala dříve, byla jsem několikrát v lázních jako jiní sportovci, to manžel šel do neznámého místa. Oba jsme pracovali na Praze 8 a Praze 9, což je tímto směrem, byly tu dobré a velké pozemky a najít tenkrát takový pozemek, 1200 m² za relativně dobrou cenu blízko Prahy, bylo docela složité. Tak to vyhrála Toušeň. Ale moje první reakce byla, že se sem nestěhuji, že budu bydlet v Praze, ale pak přišla rodina a už to bylo o něčem jiném.

Co vám na Toušeni vadí, co se vám tu líbí a co byste vylepšila?

Líbí se mi, že je tady škola, školka, obchod, celá tato infrastruktura, a to byl také důvod, proč jsme sem šli. Města, která vznikla na poli, vlastně nemají nic, jsou tam nové domy, ale za vším ostatním se už musí dojíždět. Tady je zajatá obec a jsou tu starousedlíci, proto Toušeň zvítězila. Dlouho znám a mám ráda bývalou paní starostku Svobodovou, pracovala s mým tchánem Ing. Brejchou na stavbě lávky v Toušeni. Známe pana ředitele školy, dcera tam šla teď do první třídy, je tu dobrá školka a taky dobří veterináři. Můžeme zajít do kravína, podívat se na zvířátka, máme už uzavřené hřiště pro děti, které předtím mohly vběhnout do křižovatky. Nejsem příliš náročná, máme dobré sousedy a panují tu normální vztahy, jsme tu spokojeni. Jsem šťastná, že cedule s označením Lázně Toušeň je posunuta na skutečný začátek Toušeně. Vadí mi, že na Pražské ulici cyklisté jezdí s kopce hodně rychle. Často na ně volám, aby jeli pomaleji, že je tam dalších patnáct dětí a psi, ale oni jakoby ani neslyšeli. Nevím, co by se mi v Toušeni nelíbilo, možná ta díra v asfaltu na naší ulici, co máme před domem a přes dva roky ji neopravují. Pořád ji musíme objíždět a ta cedule, že je tam díra, padá do té díry pokaždé, když foukne vítr.

V čem jsou OH tak zvláštní kromě toho, že jsou jednou za 4 roky?

Je to jediné místo, kde se setkají sportovci všech odvětví. Každé odvětví sportu má své mistrovství světa a tam se schází jenom ten daný sport. Tady je jedinečné, že můžeme být v olympijské vesnici třeba s tenisty nebo vodáky, například se Štěpánkou Hilgertovou bych se jinak těžko někdy sešla. Měla jsem možnost zde potkat basketbalisty z NBA, to bylo úžasné a byla jsem z toho nadšená. Třeba v Atlantě jsem zažila ten jejich úplně nejlepší tým. Když se na zimní olympiádě sejdou hokejisté, musí to být pro ty ostatní sporty taky úžasné vidět tyto hvězdy. Na olympiádě jednou za čtyři roky se tak mohou sejít všichni i se sportovními giganty. Kdy jindy můžete například vidět z atletů například Bolta, třeba tenista Federer, který je sám někdo, se na něj přišel podívat.

Když jste ubytovaní v české vesničce, tvoříte tak dobrou partu, že si třeba večer někam hromadně zajdete nebo si chodíte navzájem fandit na zápasy?

Olympijská vesnice, kde jsou všichni ubytovaní, je obrovská. Jsou tam všechny sporty a všechny národy. Ano, společně jsme se večer scházeli, byli jsme pohromadě se zápasníky, boxery, se všemi. Ale nevím, jak je to teď, vyměnili se celá generace, u nás to tak fungovalo. Jediné basketbalistky moc času neměly, mají turnaj přes celou dobu olympiády a jeden zápas za druhým.

Na olympiádu přijíždíte postupně a týden dopředu?

Podle toho, kde se olympiáda koná. Když je to v Evropě, jako letos Londýn, tak stačí jet pět dní předem. Když byla olympiáda v Sydney, jeli jsme tam měsíc dopředu, především kvůli aklimatizaci. Byli jsme na soustředění v Brisbane a pak tři dny před začátkem atletiky, která je až v druhé polovině olympiády, jsme přiletěli do Sydney. Zůstali jsme už v olympijské vesnici, oštěp přijde na řadu až poslední dva nebo tři dny a většinou tím už končí olympiáda. Vracíme se pak domů s celou grupou. První grupa se vrací v polovině olympiády, což jsou vodáci, cyklisti a další, takže my většinou ty první sporty nestíháme. Na olympiádu do Athén jsem přiletěla až v průběhu, když už byla na řadě atletika, několik dní před kvalifikací. To je jako na mítink, taky se letí den před konáním, druhý den se závodí a pak v noci nebo další den se vrací zpět do republiky.



Když jedete třeba do Sydney, je tam velké horko, neovlivní to váš výkon?

Proto se tam jede tak brzy, aby to nebyl tak velký rozdíl. Ale v Athénách to bylo horší, ještě větší horko, v Sydney bylo příjemnější podnebí. V Austrálii jsem měla hrůzu z hadů, měli jsme běhat někde na louce a tam leželi stočení hadi nebo kaloni, to mě trápilo víc než celé počasí. My atleti jsme tam bydleli v univerzitním místě a musela se volat často ochranka, protože na stromě byl stočený pětmetrový had. Ti studenti už to tam znají, mají telefon a vědí, že stačí jednou pípnout na jedno číslo a ochranka hned přijede. V Atlantě zase bylo hodně vlhko, když si člověk představí zpoceně černochoy na poli při práci, tak to je přesně ono. Tam jsme zažili ten výbuch, museli nás evakuovat a stalo se to dva dny před mou kvalifikací.

Jak je to s psychikou, máte v týmu psychologa?

Atleti v týmu psychologa nemají, pokud psychologa mají, a to často, vyhledají si ho sami, protože ne každý psycholog je pro atlety. Jiného psychologa mají skokani na lyžích, ti mají speciální psychology, protože jejich sport je opravdu o psychice. Absolvovali jsme psychotest na olympiádě v Atlantě, ale moc to nepomohlo. Jediné co mi pomohlo, bylo naučit se dýchat a tím tělo zklidnit, když buší srdce.

Co vás nejmíc vybičuje ke sportovnímu výkonu?

Asi je to ta touha po medaili. Ale nedá se to tak říct, totiž každý závod je jiný. Může být první rána nebo první skok a je to tak nahoře, že už se vybičovávat nemusí. Je to už tak nahoře, že na to ostatní nemají. To měla Barbora Špotáková třeba letos v Londýně, ostatním se nedařilo a ona, i když hodila průměrný hod, tak stejně vyhrála. Před čtyřmi roky v Pekingu se musela neustále vybičovávat, tam se zase pořád přehazovali, je to těžké říct. Jde o to zůstat stále klidná, jenom na tu minutu se vybičovat a pak jít zase zpátky do klidu. Člověk nedokáže zůstat vybičovaný, zvlášť když závod trvá třeba dvě hodiny. Když má sportovec před sebou šest hodů, tak těch šest hodů neunaví fyzicky, ale unaví se psychicky, je to velké napětí a jak lítá srdce.

Vaří se na OH dobře? Je národní nebo mezinárodní kuchyně?

Mohu se vyjádřit jen k olympiádám, na kterých jsem byla. Na všech byla jídelna jako obrovský hangár pro letadla, kde se scházejí všichni. Je to rozdělené: kuchyně asijská, arabská, evropská, anglická, může se vybírat z jídel a sám si nabírat. Všeobecně to byl průměr, odpovídalo to uvaření několika tisíc jídel, taková mezinárodní závodní kuchyně. V Athénách mi nejmíc chutnal gyros a tzatziki. Kromě toho se taky sportovci bojí dostat průjem z nezvyklých jídel, bojí se vybočit ze svého obvyklého stravovacího standardu. Proto jich hodně nic neriskuje. Hlavním sponzorem je všude Mc Donald a nabízí svoje hamburgery, u něj se stravují všichni Američani, včetně sprinterů. Pamatuji se na Marien Jones, jak jedla jenom ty hamburgery, říkali jsme, jak může být tak dobrá, když jí jen ty hamburgery. Když jsme už nevěděli co jíst, tak jsme šli na hamburgera, byla v tom i jistá záruka, že nedostaneme průjem, což je pro výkon obrovský problém.

Co vám olympiáda dala a vzala?

To se tak nedá říct, asi nevzala nic. Že vzala kus zdraví, tak to se vypouští, ale především dala, naučila jsem se soustředit, posílit vůli, naučila jsem se svůj sportovní obor. A že vzala volný čas? To ne, to je jako u profesionálního manažera, také má málo volného času, to je náplň jeho práce. My jsme byli placeni za to, že trénujeme. Ale můj manžel neznal dovolené, nevěděl, co to je v zimě jet na hory, všude jezdil sám nebo s kamarády. Měla jsem jedinou dovolenou od poloviny září do poloviny října. Stále jsme cestovali, většinou jsme byli na soustředění února-březen nebo březen-duben někde ve Španělsku, před tím jsme byli pět týdnů v Jihoafrické republice, takže teď jsem šťastná, když nemusím o dovolené cestovat. Olympiáda mi nevzala nic a dala strašně moc zkušeností do života, hlavně vůli a sebekázeň. Nejhorší je, když to vyžadují od dětí a ony třeba nebudou mít tu morálku, tak to bude problém. Valerii jsem už vzala na atletiku do Staré Boleslavi, nějaké naše geny podědila, ale na syna jsem zvědavá. Proč jste si vybrala z atletiky oštěp? To je jednoduché, protože jsem do dálky přehodila všechny hochy i děvčata kriketovým míčkem. Ve Zlíně jsem v páté třídě nastoupila na sportovní školu. V sedmé třídě, kolem třinácti let, tam pak začnou trenéři vyhledávat talenty pro specializaci. Možná že ty nejlepší hochy jsem nepřehodila, ale jinak byly nejdelší hody vždycky ode mne, tak si mne vybrali vrhačtí trenéři na specializaci hodu oštěpem. Vrh koulí, kladivem nebo diskem se od oštěpu už liší, tam není ten kriketový míček, ale základ je stejný.

Jaké jsou vztahy mezi oštěpařkami, je upřímné to, co vidíme v televizi?

Nevím, jak je to teď, když jsem končila, tak nastupovala Barbora Špotáková a ty ještě mladší už neznám. V mé generaci měly problém Rusky a Kubánky, protože znaly jen svou řeč. Já jsem se ještě ruštinu učila a nějakou dobu jsem dělala španělštinu, takže jsem se s nimi dorozuměla. Ale byly tam také Němky a Finky a jejich skupiny se držely víc pohromadě. Jestli jsou teď vztahy upřímné, nevím, ale za nás byly, cítily jsme se nad věcí a nepomlouvaly jsme se.

Proč jste ukončila kariéru, bylo to těžké rozhodnutí?

Bylo to druhé nejtěžší rozhodnutí v mém životě. Bylo to strašné, přišla jsem tenkrát domů a řekla, že už nemohu, že končím. Valerii bylo dva a půl roku a čím dál víc mne chtěla doma. Na tréninky jsem odcházelá potají, trénovat jsem začala už čtrnáct dní po porodu. Třikrát týdně ji hlídala tchýně, malá plakala, odjížděla jsem i na dlouho pryč, střídala se u ní tchýně s mým manželem, moje matka ještě nebyla v důchodu, už jsem na to neměla psychicky. Začaly mi problémy s kyčelním kloubem, a tak se to sešlo jedno s druhým, až jsem 30. června v roce olympiády v Pekingu, řekla, že končím. To mi bylo 34 let. Rozhodnutí bylo proto, že Valerie plakala, že mne chce doma, zdravotní problémy a to že jsem psychicky nezvládla tajné odchody a její pláč, bylo to strašné. Pak bylo těžké oznámit moje rozhodnutí trenérce. Celý měsíc se s tím nemohla smířit. Ale bylo hezké rozloučení s oštěpem v Liberci, byli tam pozvaní všichni kolegové. Kateřina Neumannová skončila dvakrát, Štěpánka Hilgertová taky, i ostatní se vrátili do sportu a ptali se mě, jestli se taky nevrátím, ale řekla jsem, že opravdu ne a už jsem se nevrátila. Opuštění dítěte a nastupující zdravotní problémy, to byly největší důvody odchodu.

Jaké máte plány po mateřské „dovolené“?

Pokračovala bych jako trenérka dětí, ale musím ještě dva roky počkat, až Patrik odroste, je mu teprve dva a půl roku. Určitě budu pokračovat jako trenér ale ne u profesionálů, to je stejná řehole jako, když jsem sportovala. Nejraději bych pak zůstala jako trenérka u patnáctiletých.

Pravé probíhá paralympiáda a fotbal nevidomých s fantastickým brankářem, jak probíhá trénink handicapovaných sportovců?

Vím jen, že když trénují běh, mají vodiče s cinkáním. Nechápu, jak mohou skákat do dálky, asi mají svůj rytmus. Normální dálkaři se taky musejí naučit zavřít oči, nevidět čáru, rozběhnout se a skočit. Je to stereotyp, který se musí naučit. Ten nevidomý ale neví, kam běží, musí se mu vysvětlit jak zkracovat kroky, prodlužovat. Oni mají kroky na stopy, na milimetry napočítané kde přesně zastavit, ale to jsme měli napočítané my taky. Rozběh na dálku je asi metr široký, jedná se spíš o to neuhnout a běžet rovně. Výšku skáčou taky, ale to jsou skupiny, že třeba jenom hůř vidí nebo mají ochrnuté ruce, nohama můžou skákat. Oštěpem taky hází asi pět skupin. Je to obdivuhodné, co dokážou.

Na co se vás ještě nikdo nikdy nezeptal?

Ptali se mne vždycky na zvířata a na psy. Chtěla jsem pro zvířata útulek nebo hotel a to mi zůstává. Kdybych měla volných padesát milionů, tak mám hotel a útulek. O tom se mnou začínali novináři mluvit, věděli, že na toto téma se vždycky chytну. Jinak se mě snad už ptali na všechno.

A moudro na závěr?

Chtěla bych, aby všechny děti něco dělaly a neseděly u počítačů a prosila bych o to rodiče. To je jediné, co všem vždycky říkám – prosím vás, nenechte je sedět u počítačů. To není moudro, to je žádost. Většina lidí, co dělají do sportu, pláčou, když vidí, že děti neumějí pořádně ani chodit, že šmajdají, natož pak aby běžaly.

Děkujeme za krásný a zajímavý rozhovor

Věra Vojtíšková a Alexandra Červinková

Společně devadesátiny a cenné olympijské kovy

Manželé **Emil** a **Dana Zátopkovi** se narodili ve shodný den – 22. září 1922 – a Emil Zátopek rád žertem dodával, že pak oba měli ve shodný den i svatbu. Upřímná radost ze života je potkala nejsilněji na Olympijských hrách 1952 v Helsinkách, kde Dana Zátopková získala jako vůbec první česká atletka **zlatou** medaili v hodu diskem a Emil Zátopek **tří zlaté** medaile hned ve třech vytrvaleckých bězích na 5 a 10 kilometrů a v maratonu, který předtím nikdy závodně neběžel. V této kombinaci zůstal jeho výkon dodnes bez obdoby.

Český olympionik století, držitel osmnácti světových a jedenapadesáti čs. rekordů a držitelka sedmnácti čs. rekordů i rekordu světového vybojovali olympijské medaile i mimo ono šťastné léto před šedesáti roky: **zlatá** medaile Emila Zátopka již na Olympijských hrách 1948 v Londýně za vítězství v běhu na 10 km znamenala vůbec první lehkootletické olympijské vítězství čs. sportovce. A Dana Zátopková získala ještě i **stříbrnou** medaili na Olympijských hrách 1960 v Římě. Emil Zátopek byl pro léta 1949, 1951 a 1952 vyhlášen nejlepším sportovcem světa, jeho světové rekordy na 10 a 15 mil a na 25 km vzdorovaly překonání deset let, a v hodinovce a na 30 km dvanáct let. Dosud nebyl překonán jeho čs. rekord na 25 km. Z jeho mnoha vyznamenání stojí nejvýše v roce 1975 udělená mezinárodní trofej *Fair play* Pierra de Coubertina. Dana Zátopková se právem připomíná jako devěťadvacetinásobná vítězka jedenačtyřiceti mezistátních utkání, jejíž osobní rekord v hodu oštěpem z roku 1958 vzdoroval překonání plných 17 let.

Vztah Emila Zátopka k Toušeni se datoval již od válečných let 1943 a 1944, kdy se v Toušeni jako neznámý mladý atlet účastnil běžeckých tréninků, které vedl Ing. *Josef Hron*. Díky sportovnímu nadšení majitele lázní *Vojmíra Králíka* bydleli sportovci přímo v lázeňském areálu. Osobní vzpomínku Emila Zátopka na ta léta lze nalézt v brožůře *Lázně Toušeň – sport a sportovci* a ve zkrácené podobě v publikaci *Kolonáda v Lázních Toušeni*. Do Toušeně – mezi přátele – se Emil Zátopek vrátil v roce 1969 po politicky motivovaném propuštění z armády, kdy našel zaměstnání u geologického průzkumu. S primařem toušeňských lázní MUDr. *Miroslavem Jirákem* se tehdy snadno domluvila i Dana Zátopková jako trenérka střediska vrcholových sportovců a společně nabídli ozdravné léčebné kúry celé plejády dalších vynikajících sportovních osobností.

Z těchto toušeňských „pacientů“ vybojovali nejcennější **zlaté** medaile výškařka *Miloslava Hübnerová-Rezková* (OH 1968 Mexiko) a diskař *Ludvík Daněk* (OH 1972 Mnichov). Olympijské **stříbro** domů přivezli čtvrtkařka *Jarmila Kratochvílová* (OH 1980 Moskva), diskař *Imrich Bugár* (OH 1980 Moskva) a veslaři bratři *Oldřich* a *Pavel Svojanovští* (z OH 1972 Mnichov), kteří poté obdrželi také **bronz** (OH 1976, Montreal). **Bronzovou** olympijskou medaili vybojoval již kdysi koulař Ing. *František Douda* (1932 Los Angeles) a nověji koulařka *Helena Fibingerová* (OH 1976 Montreal). **Stříbro** i **bronz** měl navíc rovněž olympijský vítěz *Ludvík Daněk* (stříbro z OH Tokio 1964, bronz z OH Mexiko 1968).



Manželé Zátopkovi při besedě ve Slatinných lázních 1991

Manželé Zátopkovi se zasloužili o propagaci Slatinných lázní Toušeň mezi vrcholovými sportovci jako nikdo jiný. Vraceli se sem ale i k besedám a přátelským setkáním, vyprávěli, vzpomínali, zpívali, otevírali srdce i naslouchali a posilovali. Byli u sportovních i společenských akcí a cítili se jako doma. Udělení čestného občanství Toušeně a jeho slavnostní převzetí v sokolovně 23. února 1991 ještě hlouběji utvrdilo krásný vzájemný vztah mezi vynikajícími atlety, báječnými lidmi – a místem, kam rádi přijížděli. Příhod a témat k rozhovorům bylo bezpočet i při autogramiádách a při startování Toušeňského krosu. Společně, byť s malým zpožděním, proto slavili své „140.“ i „150.“ narozeniny také v Toušeni – tehdy ještě v Rybářské baště.

V té době již do lázní přijížděli za primařem MUDr. *Bohumilem Sváškem* další generace sportovců. Především držitel **tří zlatých** olympijských medailí oštěpař *Jan Železný*, (OH 1992 Barcelona, OH 1996 Atlanta, OH 2000 Sydney), **dvojnásobně zlatá** olympijská vítězka ve vodním slalomu *Štěpánka Hilgertová* (OH 1996 Atlanta, OH 2000 Sydney) a **zlatý** olympijský vítěz v desetiboji *Roman Šebrle* (OH 2004 Athény). Léčebné kúry podstoupili i **stříbrní** medailisté kanoisté *Jaroslav Volf* a *Ondřej Štěpánek* (OH 2008 Peking) a veslař *Ondřej Synek* (OH 2008 Peking, OH 2012 Londýn). **Stříbro** získali navíc rovněž olympijští vítězové *Jan Železný* (OH 1988 Soul) a *Roman Šebrle* (OH 2000 Sydney). **Bronzovou** olympijskou medaili byl odměněn z novějších toušeňských „pacientů“ jako jediný desetibojař *Tomáš Dvořák* (OH 1996 Atlanta).

Když 21. listopadu 2000 vstoupil Emil Zátopek do atletického nebe, srdce Toušeňáků tím neopustil. Ve vzpomínkách a ve vyprávění zůstal přítomen i při všech dalších setkáních s Danou Zátopkovou. Osud už nedopřál, aby letos v září oslavili proslulí sportovní manželé své devadesátiny společně. Všichni, kdo jsme nyní přáli ze srdce vše nejlepší a pevné zdraví naší čestné spoluobčance Daně Zátopkové, jsme ale se stejně otevřeným srdcem vzpomínali na nezapomenutelného, světově proslulého spoluobčana Emila Zátopka.

kronikář

Přečetli jsme pro Vás

Profesor Bedřich Hrozný

Lysá nad Labem

*6. května 1879 – +12. prosince 1952

V prosinci uplyne 60 let, kdy zemřel profesor Bedřich Hrozný, náš přední orientalista, historik a filolog v oblasti kultury staroegyptské a sumersko-babylónské. Svým studiem a bádáním starověké říše Chetitů se mu podařilo v roce 1915 rozluštit část znaků z hieroglyfické chetitštiny, sumerského klínového písma. Jeho bratr, Jindřich Hrozný, každoročně se svou rodinou prožíval léto mezi dvěma válkami v Toušeni, v domě pana Františka Švába Na Hradišku. Do Toušeně za ním zajížděl i Bedřich se svou rodinou. Toušeňští sousedé, vrstevníci jejich dětí, Jiřího a Věry, vzpomínali na jejich tehdy ještě vzácná jízdní kola, společná prázdninová dobrodružství a na hru pikola páša, kterou hrávali v Zahradní ulici. V mladistvém věku se všichni scházeli dále při tenisu, na toušeňských soukromých tenisových kurtech.

Bedřich Hrozný se narodil v Lysé nad Labem 6. května 1879, v rodině evangelického faráře. O sto let později, v roce 1979, zařadila organizace UNESCO toto datum, u příležitosti jeho stého výročí narození, mezi významná světová kulturní výročí. Už na gymnáziu v Praze začal Bedřich Hrozný studovat vedle povinné latiny hebrejštinu a arabštinu. Gymnazium dokončil v Kolíně, kde tehdy vyučoval jeden z průkopníků české orientalistiky, Dr. Justin Václav Prášek z Brandýsa nad Labem. Bedřich Hrozný u něj začal studovat asyrštinu a sám si přidal francouzštinu, řečtinu a němčinu. Na filozofické fakultě univerzity ve Vídni, se Bedřich Hrozný přihlásil ke studiu orientalistiky. Zde mohl studovat staroarabštinu, moderní arabštinu, sabejštinu, hebrejštinu, aramejštinu, staroegyptštinu a egyptštinu, sanskrt a dějiny Přední Asie, soukromě pak sumerštinu. Na pozdější dotaz, jak se člověk může naučit tolik mrtvých a živých jazyků, profesor Bedřich Hrozný odpověděl: „Vsedě, mladý pane, vsedě!“

Hlavním oborem Hrozného se stalo klínové písmo Sumerů. Již ve 14. století před Kristem, kdy klínové písmo převzali Babylóňané a Asyřané, psala sumerským klínovým písmem celá Přední Asie. Sám k tomu uvedl: „*Důležitost písma klínového*

pochopíme, uvědomíme-li si, že jím nejstarší lidstvo psalo po celá téměř čtyři tisíciletí, tudíž jednou tak dlouho, jako my píšeme latinským“. Promován byl v roce 1901 a pro studium asyriologie získal stipendium na univerzitu v Berlíně a do Britského muzea v Londýně, kde dva roky studoval, kopíroval a překládal klínopisné tabulky. Při zpracovávání podkladů pro habilitační práci o nejstarších babylónských dějinách, využil prostudované materiály a publikoval první vědeckou práci *Peníze u Babylóňanů* a připravil podklady pro práci *Obilí ve staré Babylónii*. Při sbírání těchto podkladů objevil, že pivo pili už ve staré Mezopotámii a to hned několik druhů.

Od roku 1902 působil 16 let jako praktikant vídeňské univerzitní knihovny. Už roku 1904 byl vyslán na první expedici do Palestiny, jako průvodce prof. Ernsta F. M. Sellina. Začátkem roku 1914 odejel do Cařihradu zkoumat 20 000 fragmentů chetitských tabulek, nalezených u vesničky Bogazköy archeologickou expedicí německého filologa Hugo Winclera. Tabulky pocházely z odhaleného hlavního města Chattuša Chetitské říše, která byla ve druhém tisíciletí před Kristem rovnocenným partnerem egyptského státu i mocné Babylónie a dokonce udávala tón ve vztazích mezi velmocemi. Když pak vypukla první světová válka, měl už B. Hrozný dostatečně obsáhlý materiál nerozluštěných textů v neznámé řeči, ze které znal jen písmo. Po nesmírně usilovné práci se mu podařilo koncem srpna 1915 rozluštit první větu, do té doby neznámého jazyka klínopisných Chetitů, pocházející ze 17.-13. století před Kristem: „*Nyní chléb budete jísti, vodu pak budete pítí ...*“ (Nu ninda-an ezateni vādar-ma ekuteni). Prokázal, že jazyk na klínopisných tabulkách je indoevropská řeč Chetitů. O národu Chetitů byly do té doby známy jen zmínky z Bible a nápisů egyptských faraónů, jimž byli Chetitě rovnocennými protivníky. Rozluštění klínopisné chetitštiny patří mezi nejvýznamější v dějinách orientalistiky. Základní dílo *Řeč Chetitů, její stavba a příslušnost k indoevropskému jazykovému kmenu*, vyšlo v Lipsku v roce 1917. Zrodila se chetitologie a výuka chetitštiny se stala důležitou na mnoha univerzitách v Evropě i v zámoří. B. Hroznému bylo 26 let.

Po vzniku Československa byl profesor Hrozný jmenován profesorem klínopisného bádání a dějin starého Orientu na Karlově universitě v Praze. Publikoval mnoho prací, pořádal výpravy a organizoval vykopávky. V letech 1924-25 vedl první československé samostatné archeologické expedice do Palestiny, Sýrie a Turecka. V Palestině našel první stopy po zmizelé kultuře amorejské, v Turecku objevil chetitský hrad, starobylé město Kaneš a v Kültepe klínopisný archiv asyrských kupců, asi 1000 kappadockých tabulek, psaných nejstarší formou asyrského jazyka z 2. tisíciletí před Kristem. Tuto cestu popsal Vojtěch Zamarovský v knize *Za tajemstvím říše Chetitů*. Tehdy se profesor Hrozný ocitl na vrcholu a byl uznáván jako zakladatel nové orientální vědy – chetitologie.

V protektorátu a válečných letech se prof. Hrozný pokoušel rozluštit i hieroglyfické chetitské písmo a písmo nejstarších obyvatel Indie a Kréty. Pracoval sám v uzavřené pracovně, bez potřebného kontaktu se zahraničím, styku a výměny názorů s ostatními učiteli svého oboru a přístupu k nové literatuře. Vyskytly se i jiné překážky, na příklad britský archeolog Arthur Evans vedl od roku 1900 třicet let vykopávky na Krétě v Knossu a uveřejnil jen malý zlomek nalezených textů („*Scripta Minoa, Oxford 1909*“), chtěl rozluštit písmo sám a proto jeho vydání zdržoval. Krétské písmo rozluštil až v roce 1953 německý profesor, Helmuth Theodor Bossert. Přes všechny omyly, kterým se prof. Hrozný nevyhнул ve své samotě za okupace, rozluštění klínopisné chetitštiny znamená významný mezník na cestě za poznáním nejstarších dějin lidstva.

O svém bádání vydal Hrozný třísvazkové dílo v letech 1933-37. O rok později začal Hrozný psát *Nejstarší dějiny Přední Asie* (1940), vydané i v Paříži ve francouzštině (1941), rozšířené o *Nejstarší dějiny Indie a Kréty* (1947). Dílo představuje pokus zachytit životně a plasticky obraz historie starověké Přední Asie a sledovat jednotlivé kultury a jejich vzájemné působení a prolínání. Na Karlově universitě v Praze založil

vědecké studium klínopisu a stál u zrodu Orientálního ústavu a časopisu Archiv orientální. Mezi dvěma válkami přednesl mnoho odborných přednášek v Praze, po republice i na evropských univerzitách. Na příklad v Kodani a v Paříži se s nesmírným ohlasem setkala přednáška o příručce o podrobném chovu koní vrchního štolby Kikkuliše z Mittani, severní části Mezopotamie, ze 14. století před Kristem. Vydal nespočet publikací a další knihy *V říši púlměsíce – cesty a výkopy v Turecku* (1927), *O nejstarším stěhování národů a o problému civilizace protoindické* (1940) a dva díly *Dějiny lidstva* (1940).

Po obsazení státu Německem prof. Hrozný odmítl emigrovat, uvolil se stát rektorem Karlovy univerzity a statečně vzdoroval nátlaku fašistů. Bránil akademickou půdu až do 17. listopadu 1939, do uzavření vysokých škol, kdy díky své funkci rektora a svému neohroženému vystoupení zachránil život několika svých, již zatčených studentů. Za války veřejně přednášel. V roce 1940, v přednášce na téma „*Nejstarší stěhování národů a problém civilizace protoindické*“ vyzdvihl nejen pomíjivost říší a jejich dobytých, ale zdůraznil i stáří Semitů a jejich historický a kulturní význam a vysvětlil semitský původ svastiky, hákového kříže. Přednášky vzbuzovaly obrovské nadšení posluchačů a musely být opakovány. V roce 1944 byl stížen mrtvicí a po osvobození se pro svůj zdravotní stav již nemohl vrátit na univerzitu. Publikoval však dále, celkem uveřejnil přes 200 knih, studií a statí a více než 150 recenzí. Sužován mnoha zdravotními problémy přidruženými ke stavu po mrtvicí, zemřel profesor Bedřich Hrozný 12. prosince 1952. Je pochován v rodinné hrobce na městském hřbitově v Lysé nad Labem.

Nálezy z archeologických vykopávek prof. B. Hrozného byly dlouho vystaveny v klínopisném semináři filozofické fakulty v Praze, až je převzala Národní galerie a umístila je ve svých orientálních sbírkách na zámku v Benešově nad Ploučnicí. V roce 1969 zámek vyhořel. Za jedinou noc bylo zničeno nejen mnoho uměleckých pokladů umístěných v zámku, ale i vzácné archeologické nálezy a předměty z vykopávek B. Hrozného v Turecku. Jen málo jich bylo zachráněno a jsou umístěny v Muzeu Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem, založeném v roce 1970. Najdeme zde mistrné reliéfy zobrazující lov lvů i práci otroků v kamenolomu s hlídajícími asyrskými vojáky, glazované nádoby, pečatní válečky a pečetidla z roku 2200 před Kristem, drobné užitkové předměty jako mlýnek na obilí a výrobky ze železa, které Chetitě znali a obratně s ním obchodovali.

Nakonec jednu úsměvnou historku o panu profesorovi Bedřichu Hrozném, kterou vydaly deníky Polední list a Světový zdroj dne 31. prosince 1940: Bedřich Hrozný – jako obvykle při podobných akcích – přišel na recepci, kde právě vystupovala zpěvačka, pozdě. Posadil se vedle ministra Jana Masaryka. Představil se mu „Hrozný“ a Jan Masaryk mu odpověděl: „Hrozný? To není hrozný, to je příšerný pane, a to už zpívá druhou píseň!“ Ve skutečnosti, podle tvrzení pamětníků, kterým lze věřit rozhodně více než tiskové verzi, řekl Jan Masaryk ne „příšerný“, ale „k posrání“. Ti, kdo blíže znali Jana Masaryka, velmi dobře věděli, že k této lidové a prostořeké mluvě neměl rozhodně nikdy daleko a nelze to tedy považovat za pouhý výmysl.

azč

Staré české pranostiky

Říjen



Podle starého římského kalendáře, v němž rok začíná březnem, je to osmý měsíc, october. Tento název převzala většina evropských jazyků, český říjen však pochází od jelení říje, říje a souvisí tak se slovesem řvátí. Říjen má střední statistický vliv na listopad a prosinec téhož roku a červen roku příštího. Po nadnormálně teplém říjnu tedy budou tyto měsíce teplejší než obvykle. Pořekadlo z 1. října: „Fouká-li vítr na sv. Remigia od východu, bude teplý podzimek“, je jediná letní pranostika, která si všímá proudění vzduchu. Teplé a slunečné dny provází za vysokého tlaku slabý východní vítr a je naděje, že babí léto ještě potrvá. Od poloviny října už mohou být větší teplotní rozdíly ráno a přes den, kdy ráno můžeme očekávat ojíněné střechy. Jíní, stejně jako rosa, vzniká za jasných, bezvětrných nocí při vyzařování tepla povrchem při 0°C bezprostředním vylučováním vodní páry, sublimací. Koncem října se začíná zvětšovat kontrast mezi vysokým tlakem v září a nízkým v říjnu a vzniká silné proudění větru, které pokračuje i v listopadu.

Po teplém září zle se říjen tváří. / Je-li říjen velmi zelený, bude zato leden hodně studený. / Mlhy v říjnu – sněhy v zimě. / Když křížový pavouk se v říjnu ukrývá a nevlézá, není daleko do sněhu. / Když dlouho listí nespadne, tuhá zima se přikradne.

Svatý František (4. 10.) zahání lidi do chýšek. / Po svatě Tereze (15. 10.) mráz po střechách leze. / Svatý Havel (16. 10.) stojí za to, jaké bude příští léto. / Svatá Hedvika (17. 10.) medu do řepy zamíchá. / Svatá Voršila a Kordula (21. 10.) větry pohnula; jíní nasila / Šimona a Judy (28. 10.) - zima leze všudy; zima leze z půdy; kožich sneste z půdy; buď sníh nebo hrudy. /

Listopad

Název listopad souvisí s padajícím listím. Spolu s červencem, připadá na listopad nejméně pořekadel. Listopad u nás bývá nejoblačnějším měsícem roku. Pořekadla ke dni sv. Martina jsou nejčastější, jako ke dni sv. Medarda. Přibližně v tuto dobu se na podzim vyskytuje první sníh a mrazy. V první polovině listopadu nebývají ještě trvalého rázu a je možné počítat s náhlým oteplením. Tužší nebo tuhá zima koncem listopadu je předčasná, nemá dlouhé trvání a vystřídá ji obleva začátkem prosince. Když krtek v listopadu ryje, budou na Vánoce lézat komáři. / Když se v listopadu hvězdy třpytí, mrazy se brzy uchytí. / Listopadové sněžení neškodí vůbec osení. / V listopadu hřmí – sedlák vesnou sní. / Když ještě v listopadu hřmívá, úrodný rok na to bývá.

Nepřijde-li sníh na Vše svatě (1. 11.) v noci, přijde o svatém Martině se vši mocí. Jíní o Vše svatých věští tuhé mrazy o Vánocích. Když je na Vše svatých mrazivo, bude zima teplejší; když děšť, tu je třeba za pecu vlézt. / Martinův (11. 11.) led bude vodou hned. O Martině po ledu – o Vánocích po blátě. Po svatém Martině zima nežertuje; přichází sníh i mráz kvalitem. Přijede-li Martin na bílém koni, metelice za metelíc se honí. Na svatého Martina kourívá se z komína. Na svatého Martina nejlepší je husina. / Svatá Cecílie (22. 11.) sněhem pole kryje. / Svatá Kateřina (25. 11.) prádlo máchá a svatá Barbora (4. 12.) je škrobí (a také opačně). Chodí-li svatá Kateřina po ledě,



chodí svatý Štěpán (26. 12.) po blátě. Na svatou Kateřinu schováme se pod peřinu. / Na Saturnina (29. 11.) skučí meluzína. / Ondřej (30. 11.) mosty staví, Jiří (24. 4.) je odplaví. Na svatého Ondřeje se někdy člověk ohřeje. Když na Ondřeje sněží, sníh dlouho poleží.

Prosinec

Český název prosinec souvisí patrně se slovem „siný“, „prosinět“ - prosvítat. Prosincové dny jsou šedivé, bledé a často mlhavé, slunce svítí kolem zimního slunovratu nejslaběji. Někdy se vyskytují anticyklonální situace, které bývají provázeny inverzí. Ve spodní vrstvě ovzduší vzroste teplota spolu s výškou tlaku, mísi se kapky mlhy nebo kouřma s kouřovými částicemi a výfukovými plyny a vzniká smog. Také v prosinci můžeme očekávat dvě oteplení – jedno v polovině prosince, druhé kolem Vánoc. Přináší sychravé počasí nebo mrholení. O rázu zimy rozhoduje, zda se na jejím utváření podílí sibiřská tlaková výše nebo atlantská níže. Střídání vysokého tlaku s mrazivým a suchým počasím s teplým a na srážky bohatým, je krátkodobé. Rozlišuje se tak období vánoční oblevy, zima fabiánská (sv. Fabiána 20. 1.), hromniční (Hromnice 2. 2.) a podobně. Většina prosincových pořekadel se vztahuje k úrodě příštího roku a výhledům na nastávající zimu.



Když prosinec bystří, o Vánocích jiskří. Chodí-li se v adventě bez kožicha, bude se v postě jistě nosit. Vane-li v prosinci vítr východní, špatnou naději mají nemocní. / Prosinec naleje a leden zavěje. / Jaký prosinec, takové jaro. / V prosinci-li zima, sníh hojně lítá, hojnost

všady bývá žita.

O Františku Xaveru (3. 12.) ledový vítr fičí od severu. / Svatá Barbora (4. 12.) vyhání dříví ze dvora. Na svatou Barboru mrzou – schovej saně, hotuj vůz. Jaké počasí na svatou Barboru, takové bývá celý advent. / Svatý Mikuláš (6. 12.) splachuje břehy (prší). Když na Mikuláše prší, zima lidi hodně zkruší. / Svatá Lucie (13. 12.) ukazuje svou moc, neb nám dává nejdelší noc. / O svatém Tomáši (21. 12.) meluzína straší. / Na Adama a Evu (24. 12.) čekej oblevu. Když Kateřina po ledě už chodívá, Eva potom blátem oplývá. Vítr na Štědrý den od půlnoční strany, raduj se, rok bude plenný a úrodný. Je-li na Štědrý den východ slunce jasný, urodí se jarní obilí. / Když čas před Vánoci až do Tří králů mlhavý a tmavý jest, následují na to nemoci. Lepší Vánoce třeskuté než tekuté. Na Boží narození o bleši převalení. / O Silvestru papeži (31. 12.) snízek si již poleží. Když na Silvestra větrno, bývá to dosti patrné. Když na Silvestra sněží, Nový rok není daleko.

jk, až

Předvánoční a Vánoční čas

Vánoční čas je u nás neoddelitelně spojen se zimou a za první zimní den je považován svátek sv. Martina. Svědčí o tom i dávné pořekadlo, že sv. Martin přijíždí na bílém koni a že tedy už může začít poletovat první sníh. Před počátkem adventu se drží ještě svátek sv. Kateřiny Alexandrijské a po ní přicházejí další až do skončení vánočního času, svátku Tří králů. Do doby adventu tak spadala řada dní, na které připadaly svátky významných světců. Většina těchto dní měla důležité postavení také v selském kalendáři. Soužití křesťanství a pohanství tyto dny obohatilo o nové prvky a dodalo jim kouzlo a výjimečnost nejroztodivnějšími lidovými zvyky a obyčejí.

Svatý Martin (316-397), (11. listopad), nikoliv bájný, ale skutečný rytíř na koni, který svůj plášť mečem ve dvě rozřezal a daroval polovinu žebračkovi. Sv. Martin v Galii založil polopoustevníckou komunitu a proslavil se svými kázáními, misionářstvím a dobročinností. Byl prvním uctívaným světcem, který nezemřel jako mučedník.

Den sv. Martina býval často posledním radostným svátkem před počátkem příprav času předvánočního. Době mezi svátkem sv. Martina a adventem se říkalo malý karneval, nebo také malý masopust, znamenalo to veselí a jídla a pití do sytosti. Ve starověkém Římě měl 11. listopad důležité postavení jako den přinášení oběti a věštění počasí. Tradice Martinova průvodu a s ním spojeného hodování sahá až do Antiky. Od středověku, v předvečer sv. Martina, se po průvodu s lampiony a pestrobarevnými lucernami celým městem, navštěvovali přátelé a rodiny a společně zasedali ke svátečně prostřenému stolu s tučnou svatomartinskou husou a svatomartinským pečivem. Svátek totiž také připadal na dobu hlavního tahu divokých hus. Dívky pekly svým hochům pečivo ve tvaru rohů a podkov, aby jim po celý rok vydržela síla. V tento den hospodáři propouštěli čeledě a vyplácejí jí mzdu, prodlužovaly se pracovní smlouvy nebo uzavíraly znovu nové s obecním pastýřem, ovčákem a

ponocným. O martinských oslavách se v Čechách pekly výhradně koláče, buchty byly tentokrát považovány za „chudé“, protože je hospodyně dávaly za výslužku odcházející čeledi.

Svatá Kateřina (+415), (25. listopad), krásná, inteligentní a sečtělá dívka se pokusila přesvědčit alexandrijského císaře Maxentia o pravé víře. Svou mimořádnou výmluvností a logickými argumenty uvedla panovníka do rozpaků. Svolał padesát nejlepších filozofů a rétorů, aby Kateřinu zviklali v nezákonné víře. Nepodařilo se to ani jednomu, mudrci skončili na hranici a Kateřina byla uvězněna. Císař nechal pro Kateřinu sestrojít speciální mučicí nástroj – čtyři kola se železnými hřeby. Kateřina mučení zázračně přežila a jako královská dcera byla nakonec státa mečem.

Protože byla sv. Kateřina mučena otáčením kol, nesmělo se o tomto dni pracovat s ničím, co mělo kola, ať to byl povoz, kolovrat, mlýn nebo jen trakař. Končila dřívě pastva a začínalo se se stříhem ovcí. Už z večera začala taneční zábava, při které platilo „ženské právo“. Dívky i vdané ženy si samy vybíraly tanečníky, hostily je, objednávaly si sólo nebo pálenku a platily muzikantům. Jen o půlnoci byla mužům na rozloučenou se svatou Kateřinou dopřána pánská volenka.



Svatý Ondřej, (30. Listopad), byl první apoštol povoláný Kristem. Dostalo se mu daru zázračné moci uzdravovat nemocné na těle i duchu. Jako Kristův apoštol hlásal křesťanství a bohobojnost a to ho stálo život. Nepohodlný moralista byl ukřižován na kříži ve tvaru písmene X a umíral tři dny.



Svatoondřejská noc byla jednou z nejmocnějších nocí roku. Souvisela s dávným kultem pohanských démonů, kteří tu noc vystupovali z hlubin země a svými reji otevírali bránu chladnému a krutému božstvu zimy a mrazu. Svátý Ondřej pak byl považován za mocného pomocníka při zařikávání zlých duchů. Kořenářky nebo obecní pastýři v tu noc prováděli věštby a čarování do budoucnosti. Svátý Ondřej byl také považován za patrona nevěst, o jeho svátku dívky třásly stromem, klepaly na kurník – když se ozval kohout do roka byly vdavky a o půlnoci se dívaly do studny, spatří-li tam tvář ženicha.

Svatá Barbora (+306), (4. prosinec), žila v Malé Asii. Před jednou svou delší cestou ji dal její otec zavít do věže se dvěma okny, aby se nemusel strachovat o její čest. Barbora přesto lstí dosáhla křtu a nechala vybourat ve věži třetí okno. Otcí oznámila, že třetí okno značí svatou Trojici – Otec, Syn a Duch svatý. Otec dceru odsoudil k smrti a sám ji sňal mečem. Vtom sjel z modré oblohy blesk a otce spálil na popel. Svátá Barbora je proto považována za ochranitelku před smrtí bleskem a jinou náhlou smrtí. Je také patronkou věží, horníků, všech kdo staví domy, dělostřelců, pevností a podobně.



Den sv. Barbory byl spojen s řadou lidových zvyků. Nejznámější jsou Barborčiny větvičky a horníky zapálené Barborčino světlo v dolech. Předvánoční bytosti Barborky, dívky oděné celé v bílém s širokou červenou nebo modrou pentlí kolem pasu a dlouhými vlasy zahalenou tváří, chodily vpředvečer svátku svěťice. Hodným dětem rozdávaly dárky a neposlušné vyšlehaly metlou. Byly mírné a přátelské a na zem pryč je pouštěl svatý Petr po zlatém provaze nebo po žebříku.

Svatý Mikuláš (3.- 4. století), (6. prosinec), jinoch, který po smrti svých rodičů zpeněžil a rozdál celý svůj majetek potřebným. Jako biskup byl Mikuláš za svého života milován pro své dobré srdce a moudrost. Nejoblíbenější je legenda o tom, jak obdaroval tři chudé dívky a zachránil je tak od nevěstince, aby jejich otec mohl splatit dluhy.



Tato legenda o tajemném a nečekaném dárku tří váčků s penězi na okno, dala vzniknout tradici o dávání dárků o svátku svěťce. Mikulášský průvod, jehož vůdčí postavou je Mikuláš, doprovází čert, který neposluhům hrozil peklem a jeho protěšek – anděl, který hodným rozdával dárky. Do Mikulášova průvodu se také řadila Mikulášova matička celá v bílém, ometačka v černých šatech s bílým šátkem, Perchta s řeznickou zástěrou a dlouhým nožem, Ambrož celý v bílém s vysokou špičatou čepicí a Klempera, který nosil necky pobité hřeby a nehodným dětem vyhrožoval, že jim okuje nohy.

Svatá Lucie (286-304), (13. prosinec), dívka ze Sicílie, která složila slib čistoty a nechtěla se vdát. Její matka zrušila domluvený sňatek a Lucie rozdala celé věno a jmění chudým. Zhrzený mladík, který s věnem počítal, Lucii udal. Protože se Lucie křesťanství nechtěla vzdát,



byla odsouzena ke stětí mečem.

Jméno Lucie znamená „plná světla“. Lidové rčení – Lucie noci upije - vzniklo nesrovnalostí mezi juliánským a gregoriánským kalendářem, kdy před posunem připadal svátek sv. Lucie na zimní slunovrat. O svátku sv. Lucie chodí průvod, který vede dívka převlečená za sv. Lucii, celá v bílém. Byl to ženský svátek, všude platil zákaz předení lnu a Lucka neposlušné trestala.

Svatý Štěpán (+35-37), (26. prosinec), jáhen ustanovený apoštolem Petrem. Štěpán byl neohrožený a vynikající řečník a nadaný historik, který proslul svými kázáními o Kristu. Když obvinil členy sanhedrinu, nejvyšší židovskou samosprávu, z vraždy Mesiáše, byl odsouzen k ukamenování. Jako mučedník je uctíván od 4. století.



Svátek sv. Štěpána se rychle rozšířil do všech zemí. Sv. Štěpána uctívali králové, panovníci, vinaři i majitelé koní. V našich zemích byl den sv. Štěpána spojen především s koledou. Koleda kdysi souvisela s magickými pohanskými obřady, měla ovlivnit osud. Z darovaných předmětů se soudilo, co na koho čeká a co ho nemine. Postupně se z koledování stala dětská zábava. Ještě v 19. století byla u nás svatoštěpánská koleda velkou společenskou událostí, navštěvovaly se rodiny, přátelé, vyměňovali si dárky a přáli si hodně úspěchů a zdaru.

Tři králové, (6. leden), mudrci z východu, kteří se vydali za hvězdou, aby našli nově narozeného krále, který bude králem nade všemi králi na světě. Dary, které přinášejí, mají symbolický význam, značí substance v té době všech známých skupenství: zlato jako dokonalý kov – skupenství



pevné, kadidlo - vše co je skupenství plynné a myrrha zastupuje kapaliny. Myrrhu přináší král s temnou tváří, mast se používala při pohřbech. Postavy králů znamenají také tři fáze lidského života, jeden je mladý, druhý zralý muž a třetí stařec. Budoucnost, přítomnost a minulost. Tři králové, kteří přicházejí na konci vánoční doby, křídou označují dveře domů trojím křížkem, písmeny C M B a přidávají příslušný letopočet. Písmena jsou zkratkou požehnání – Pán či Kristus (Christos) obydlí (mansionem) ať žehná (benedicat). Jména Kašpar, Melichar a Baltazar jsou sice starobylá, ale vznikla až mnohem později.

azč

Nastane letos na sklonku roku konec světa?

O datu 21. 12. 2012, tedy o datu kdy má nastat konec světa se toho poslední dobou hodně namluvilo a napsalo, tak proč se nepřidat i s Floriánem. Nakonec je dobré si ujasnit, zda se šikne zaplatit v předstihu dovolenou na příští rok (samozřejmě za předpokladu, že alespoň jedno dítě bude zdarma). A to už nemluvíme o pečení vánočního cukroví.

Představte si, že se s tím děláte, a ono v nejlepším bác! a konec světa. No ani pomyslet.

Takže lépe je si přečíst, co se tedy kolem tohoto tématu špitá.

V souvislosti s vizí našeho nehezkého konce jsou velmi často zmiňováni Mayové a jejich, jak se zdá, velmi přesný kalendář. A je to právě tento kalendář, kdo vnáší do diskuse již uvedené datum 21. 12. 2012. Mayové sami ale nehovoří o kalendáři s vytýčením data definitivního konce, ale pouze o konci jakéhosi dlouhodobého období, které si rozdělili do 13 cyklů, kdy jeden cyklus trvá 396 roků, a konec toho posledního, třináctého, připadl právě na 21. 12. V tomto období má dojít ke změně duchovní energie času. Další den vnímají pouze jako začátek dalšího dlouhého období (toto poslední, končící, trvalo 5 148 let). Lidstvo ale tento začátek prý nedostane zadarmo. Mayové nikdy nehlásali zkázu světa, (myšleno Země) jako takového. Co ale prorokují, a to s mrazivě vzácnou shodou s jinými starými civilizacemi nejen oni, je zkáza lidstva jako reprezentanta pádu duchovních a morálních hodnot, ničitele přírody, sebe sama, a ve své podstatě blbce, který vůbec nic nechápe a hned tak nepochopí, a nebo pochopí, ale nevezme vážně. Předpověděli, že tato dnešní nadutá společnost dostane od přírody, nebo kdo ráčte třeba Boha, na frak, ať se jí to líbí

nebo ne a bude muset začít od začátku.

Na tomto místě trochu odbočím, ale nás ve škole učili (a doufám, že s tím ve školách nepřestali), že když se například přemnoží hlodavci, tak se narodí více koček, dravců atd., že když se přemnoží hmyz je to přírodou vyváжено vyšším počtem vyhláhlého ptactva a tak podobně. A tak si říkám, co se stane, když se přemnoží člověk?

Na tuto otázku nám nechalo odpověď mnoho kultur, civilizací namnoze již dávno zaniklých, popřípadě jedinců či skupin lidí zasvěcených, kteří uměli, nebo možná ještě umí naslouchat přírodě, možná Bohu, a mimo jiné číst ve hvězdách. Každopádně každá z jakýchkoliv již nastíněných společenstev měla a má svá proroctví o konci světa ve smyslu prostého lidského žití, a stejně tak mají jasno o nadvládě vesmíru. A tato proroctví se, jak jsem se již zmínila, velmi shodují. Hemží se to v nich negativními změnami klimatu, válkami, nemocemi, hladomorem, poklesem zásob pitné vody, vzduchu a dalších docela fajn záležitostí co se hodí k životu, a ještě nedost na tom nějakým tím nebeským karambolem.

Kromě předpovědí uváděných Mayů stojí na žebříčku popularity ještě proroctví starověkého Egypta, mnohých indiánských kmenů, nám známé Bible, poměrně často diskutovaných Svobodných zednářů a velmi osvícených jedinců, jako například populárního Nostradama.

Jeho nedávno objevená Ztracená kniha obsahuje mnoho strašlivých varování, které vtělil do 80ti čtyřverší a velmi popisných symbolických kreseb. K tomuto způsobu komunikace byl nucen ze strachu z tehdejší civilizované, drtivě účinné a moderní metody přesvědčování jedince že se mylí, a to upálením (možná v lepším případě). Podle jeho proroctví se blížíme k nevyhnutelným zvrátům, které se nám asi nebudou moc líbit a všechny jsou veskrze rovněž apokalyptické.

Nostradamus byl ale mimo jiné i vynikající astrolog, a tak viděl nevyhnutelné, tj. posun Země vesmírem a změnu jejího postavení k jiným vesmírným tělesům, a zvláště pak její putování k našemu galaktickému středu, který se nachází vprostřed Mléčné dráhy. Toto přibližování zkrátka nejde zastavit a může přinést lidstvu, řekněme jistě nepohodlí.

I seriózní badatelé usuzují, že v Nostradamově proroctví je ukryto metaforické varování před potenciálním oslabováním magnetického pole Země, které vykazuje čím dál větší proměnlivost a nestabilitu. To může mít souvislost právě s přibližováním Země ke galaktickému středu a jistým výhledem, že jednou dojde k posunu za tento střed. V důsledku toho může dojít ke změně magnetického náboje severního a jižního pólu (tolik kompasů na skladě a k ničemu), což může přinést jisté problémy. Ty nejlehčí by se dotkly technologií závislých právě na magnetickém poli Země. Náhle by nám byly k ničemu mobily, nebo satelity a tak podobně. V případě těch horších problémů může začít docházet k silným pohybům tektonických desek (mohutné desky zemské kůry) a to by teprve byla švanda. A co hůře, představte si, že by se to dalo dohromady. Pod nohama vám drcne Evropa a ještě spadne mobilní síť, takže to nemůžete probrat s kámošema. No hrůza..... Raději nemyslet a doufat, že to všichni ti proroci a vizionáři, včetně vědců tak trochu přehánějí.

Závěrem lze ale každopádně říct, že člověk si v likvidaci svého vlastního světa vystačí docela dobře sám i bez Nostradama a víc jak 7 000 let staršími civilizacemi, jako například Mayů. Kolik z nás si po přečtení tohoto článku řekne „blbost“, praští Floriánem do kouta a jsa znužen sedne do auta a pojedje si zlepšit náladu do nějakého odpudivého a namnoze nepotřebného super, nebo hyper blbince, který zabírá půdu, kvůli kterému se vykácely stromy, žere proud, ničí vkus, je hlučný a.....a.....a....., však vy víte. Zvláštním bonusem z návštěvy tohoto nákupního super světa pak může být koupě výhodného zájezdu do destinací, kde právě kvůli našemu vybranému hotelu zlikvidovali les, nejlépe deštný prales a vyhubili něco málo živočišných druhů.

Pravda, štoura může namítnout, že je to jeho styl života a tvrdit že na něj má právo. Inu proč ne, má, ale pak navrhuji obstarati sobě kyj, hodně svíček, naučit se rozdělovat oheň třením dřeva o dřevo, a skáknout si k zubaři s dotazem, zda zubní můstky a

korunky vydrží nápor při žvýkání kůží. Nebo možná by jen stačilo, podívat se častěji ke hvězdám, a nechat své mozkové závity doběhnout na správná stanoviště. Už vám vůbec někdy došlo, jak je to kolem ohromný a že to nebere úplatky???

Inu nakonec ze všeho nezbyvá, než si popřát ještě mnoho „nových roků“, jako například ten 2013.



Napsali pro nás

„O smrti, co s ní smířit nejde se“

Na středu 2. listopadu připadá v liturgickém kalendáři Vzpomínka na všechny věrné zemřelé, v úterý 1. listopadu jí předchází slavnost Všech svatých. Přinášíme vám při té příležitosti zamyšlení Jana Houkala, faráře v Brandýse nad Labem:

Smrt má ve smýšlení dnešní doby opravdu podivné místo. Na jednu stranu by mnohý člověk i jen myšlenku na ni ze své mysli často nejradyji vytěsnil, a všemožně se o to také snaží, na druhou stranu si zprávy o smrti neustále nechává detailně přehrávat v takřka přímém přenosu. K tomu všemu navíc přistupuje plíživý strach živý hrozbami zákeřných nemocí, terorismu či různých katastrof, že smrt může přijít velmi nečekaně. A při tom všem je jisté, že ať se člověk snaží třeba sebevíc, smrt ze své mysli prostě nevytěsní, protože ona je jeho údělem. Přesto ani smířit se s ní nechce a ani nemůže, o čemž ostatně jeho snaha na ni zapomenout vlastně svědčí.



Je to totiž tato nesmiřitelnost se smrtí, která je člověku vlastní a charakterizuje ho více než cokoli jiného. A protože ho provází v různých podobách a s různými projevy po celou dobu jeho existence, je možno ji považovat za jednu z oněch „praintuicí“, které jsou pro svou archaičnost a stabilitu navýsost pravdivé. Nesmiřitelnost se smrtí dává tušit, že člověk je určen k nesmrtnosti, k návratu k Bohu, od něhož vzešel a k němuž se má po naplnění své pozemské pouti a svého poslání zase vrátit. V tom spočívá jeho základní určení, a proto se také nemůže smířit s tím, že by smrt měla být jeho konečným údělem.

Přesto smrt tady je a je to ona, která je prostředím nejradikálnějšího setkání světa lidského se světem Božím, života pomíjivého s plností života věčného. A je tudíž dobré, když nás něco aspoň čas od času na naši smrtelnost upozorní. Nejen proto, abychom v sobě znovu pocítili onu vzpuru proti takové smrti, která by měla být definitivním koncem všeho, ale jednoduše také proto, abychom konečnost svého pozemského putování a jeho zásadnost pro úděl

věčný vzali vážně.

K takovému připomenutí určitě slouží i nadcházející svátky i všechny úctyhodné zvyky, které je provázejí. A je velmi dobře, že aspoň tyto jsme ještě ze svého života nevytěsnil. Stejně tak je dobře, že Vzpomínku na všechny věrné zemřelé, kdy si církev připomíná úplně všechny zesnulé, předchází slavnost Všech svatých, kdy slaví všechny ty, známé i neznámé, o nichž jsme přesvědčeni, že už šťastně došli plnosti radosti u Boha. Tímto předřazením svátku svatých je totiž ukázáno i nám, jejichž pozemská pouť se dříve nebo později také skončí a my předstoupíme před Boha, že prvotním cílem veškerého našeho pachtění je nebe a že cestou k němu není nic jiného než snaha o svatost života.

Možná právě vědomí slabosti naší i slabosti našich živých i zemřelých bratří a sester nám zvlášť tyto dny může připomenout, že Boží pomoc na cestě k věčnosti opravdu potřebujeme. V tomto smyslu také ony známé „odpuštěnkové“ požadavky svaté zpovědi a modlitby za zemřelé, kteří ještě procházejí dočišťováním, a na úmysl toho, kterému je zvláštním způsobem svěřena péče o spásu duší, nám budou připadat mnohem jasnější. A především nám bude jasnější, že být křesťanem je opravdu veliké štěstí. Vždyť je to právě naše křesťanství, kde Boží pomoc člověku je skrze Krista Pána nejzřejměji a nejučiněji nabízena, a proto je cestou k věčnému životu v nebi i pro nás slabé lidi.

R.D. Jan Houkal

farář v Brandýse nad Labem (a také v Toušeni ©)

Převzato z Tiskového střediska České biskupské konference

Papírový ubrousek

Příznivci výstav si jistě vzpomenou, že jsem v Toušeni již několikrát vystavovala části své sbírky, a to na příležitostných výstavách v Domě seniorů U Byšických.

První expozici s názvem „Výstava vánočních pohledů, servítků a betlémů“, pořádala Kulturní komise a videoklub LáTo před vánočními r. 2003, další o velikonočních 2004. V říjnu téhož roku byla nainstalována výstava „Modelová železnice“, kterou jsem doplnila ubrousky s tematikou světových železnic. Před vánočními 2004 se opět vystavovaly předměty s vánoční tematikou, i s ubrousky. V březnu 2005 mohli návštěvníci DPS zhlédnout výstavu „Velikonoční pohlázení“, a v prosinci „Vánoční výstavu betlémů a předmětů spojených s vánoční tradicí“, které opět obsahovaly ubrousky. V únoru 2006 uspořádala Kulturní komise a videoklub LáTo výstavu „Toušeňský fotbal“, kterou jsem doplnila ubrousky se sportovní tematikou. Následovala „Velikonoční výstava“ v březnu 2006 opět s pěknými jarní výjev, kterých je na ubrouscích víc než dost. Poslední výstava, bohatě zastoupená ubrousky, kterou tentokrát pořádal Úřad městyse Lázně Toušeň a redakční rada Floriána, proběhla na velikonoce 2012.

Vzhledem k tomu, že sbírka obsahuje 35 tisíc exemplářů ze 110 států celého světa, po částech byla již 40x prezentována na mnoha místech v ČR, získala dvě nejvyšší ocenění od Klubu sběratelů kuriozit a byla zapsána do české Knihy rekordů a kuriozit, ráda budu pokračovat ve výstavách i v Toušeni.

Papírový ubrousek je na první pohled nezajímavý, banální předmět denní potřeby. Ale skutečně jen na první pohled a pro nezavščené V celosvětovém měřítku tomu tak není - papírové ubrousky mohou přinášet poučení i pobavení. Poučení ze všech oborů, které lze jen stěží najednou vyčerpávajícím způsobem vyjmenovat. Ubrousky zahrnují všechny obory lidského poznání a vědění.



Bill a Hillarv Clinton

Restaurace, jídlo a pití je samozřejmě nejširší téma, které má mnoho podob. Nejvíce zahrnuje ubrousky z hotelů, restaurací, jídelen, fast-foodů atd. Patří sem i recepty, reklamy na potraviny i vyobrazení různých jídel, nápojů, a dokonce i postavičky – kuchaři a číšníci.

Historie se objevuje na ubrouscích v podobě architektury, různých akcí, které se časem stanou historicky významné.

Zeměpis je jedním z hlavních témat na papírových servítkách – ať už formou map, reklam na nejrůznější destinace a restaurace v těchto oblastech. Se zeměpisem souvisí další obor – cestování a doprava.

Cestování a doprava jsou jednou z největších skupin. Reklamy na letecké společnosti celého světa, zvláště exotických zemí přímo voní dávkou a dobrodružstvím. Ale i pozemní cestovní kanceláře, dopravní firmy se chlubí svými službami na ubrouscích. Patří sem i vyobrazení nejrůznějších typů dopravních prostředků. Např. značky aut, dále ubrousky ze zahraničních vlaků a jejich cateringů.

Botanika a biologie jsou zastoupeny formou vyobrazení rostlin a zvířat, často doplněné vysvětlujícím popisem.

Jazyky se objevují na ubrouscích se slovníkem. Tyto ubrousky jsou ve vícejazyčných státech, klasické je Švýcarsko.

Výtvarné umění je na ubrouscích novým oborem. Se vzrůstající kvalitou tisku je možno reprodukovat obrazy slavných malířů.

Sportovní tematika je na ubrouscích velmi častá. Obsahují loga olympiád, mistrovství světa i Evropy v různých sportech, nebo prostě jen obrázky sportovního náčiní, nebo symboly sportů.

Nemocnice, hospicy a náboženská tematika se prezentují pouze na zahraničních ubrouscích, u nás nic takového nemáme.

Ubrousky k příležitostem - ať už obecně k narozeninám, svatbě, křtu, maturtě, Haloweenu, Valentýnovi apod., nebo k soukromým oslavám s konkrétním jménem, událostí a datem jsou velmi časté. Sem patří i dvě nejrozšířenější témata – vánoce a velikonoce. S těmi je ubrousků asi nejvíce, ale témata jsou mnohdy až silně kýčovitá.

Politická témata – zahrnují ubrousky z prezidentských rezidencí, ze světových parlamentů, ministerstev, ale i ubrousky z doby komunismu s jejich symboly a akcemi.

Slavné osobnosti, kulturní události, filmové festivaly se také objevují, např. Beatles, Marilyn Monroe, Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech a další.

Specifická témata pro danou zemi nebo lokalitu – např. v USA se vydávají ubrousky plné kreslených vtipů.

Národopis je další zajímavé téma, ubrousky seznamují např. s odíváním a jeho doplňky, jako jsou kroje nebo vějíře v daném regionu.

Dětské motivy jsou velmi rozšířenou skupinou. Zahrnují pohádkové postavičky, dětské filmové hrdiny, ale i běžné motivy,

jako jsou kočárky, miminka a jejich oblečení.

Hudební motivy zahrnují vyobrazení hudebních nástrojů, portréty skladatelů, noty významných skladeb. Často se překrývají se skupinou vánočních ubrousků, protože obsahují noty koled.

A tak zdánlivě pouze prakticky využitelný kus papírku k otření úst, zabalení svačiny nebo příboru, se může stát i „duševně“ užitečný a obohatit znalosti a vědomosti člověka až do té míry, že své původní poslání nesplní - jeho krásné provedení v tom přímo morálně zabrání.

Ale podívejme se do historie vzniku tohoto dnes již běžného předmětu. Spojení „papírový ubrousek“ je pochopitelně mladší, než samotný pojem ubrousek, protože papír byl vynalezen později. Proto papírovým ubrouskům předchází látkové, které jako nedílná součást kulturního stolování přetrvávají dodnes.

Ubrousky začali používat již staří Římané při větších hostinách asi před dvěma tisíci lety. Jeden ubrousek sloužil k otření úst a čela, protože strávit 20 -30 chodů nebyla maličkost. Ve druhém ubrousku si odnášeli domů zbylé jídlo. Byly to pochopitelně ubrousky látkové, neboť papír neznali. Ten se dostal do Evropy až ve 12. století.



Pohostinství 1. republika



Německo 20.-30. léta



Německo-i erotika je na ubrouscích



Olympiáda rok 1956



Sport

má před sebe předstříti ?

Má jeden konec pod talíř dáti, druhý ale, který naproti tomu je, přes kříž skrze dirku, kde se zapíná, prostrčiti, druhé ale koncem křížem jeden na pravou, druhý na druhou stranu rozestříti. O servit často prsty utíratí jest neuctivost, neb byste z něj brzy večeť kuchyňský udělali.“

Na území naší republiky máme první vzácné zprávy o českých papírnách z r. 1499, kdy král Vladislav udělil povolení mlynáři opata Zbraslavského, aby kupoval staré šaty a dělal z nich papír. Z této doby pochází i pražská papírna při kamenských mlýnech na Poříčí. V roce 1521 byla založena papírna u Trutnova a později v dalších severočeských městech. O ubrouscích se však dozvídáme až se založením další, historicky cenné papírny v jihočeských Loučovicích. V roce 1884 se zakladatel a majitel této továrny, pan Porák vrátil z Ameriky a vybral si právě Loučovice, jako vhodné místo pro vybudování své celulózky. Z ní se stala akciová společnost bratří Poráků, v jejichž výrobním programu se objevují i papírové ubrousky. Po rozpadu Československa se z Jihočeských papíren v Loučovicích stala akciová společnost. Papírna



papírna brá Poráků

existuje dnes pod názvem Jihočeské papírny - Vltavský mlýn. V současnosti se potýká s nějakými existenčními problémy a tak se u nás ubrousky nevyrobí.

Na Slovensku je historie spjatá s rokem 1817, kdy se ve Slavošovcích začala předělávat výroba železných hamrů na papírenské mlýny. Byla to výroba ruční. V roce 1841 zavedla Johanna Gyürkóvá strojní výrobu papíru, první v Uhersku tím, že zakoupila v Německu papírenský stroj. Později vznikla papírna SUPRA v Ružomberoku, kde se v letech 1929-1930 začaly vyrábět papírové ubrousky. Nyní vyrábí ubrousky hlavně firma DELIS plus s.r.o. Hlohovec.

Látkový ubrousek tedy přetrval dodnes, ale současně k němu přibyl papírový. Dnes vyrábí ubrousky přední světové papírny, které se sdružují do velkých koncernů, společností a soustřeďují výrobu veškerého papírového zboží (jakými jsou i papírové ručníky, ubrusy, utěrky, toaletní papír, dětské jednorázové pleny) založenou na přísně hygienických a ekologických zásadách.

V západní Evropě působí mnoho firem. U nás se v obchodní síti nejvíce objevují ubrousky německé firmy IHR, která má zastoupení v Berouně.

Alena Šedová

Ve středověku se na ubrousky poněkud pozapomnělo. Rty si jedlíci utírali do rukávů a ubrusů. Ve Francii to byl např. tzv. „doublier“, neboli dvojitý ubrus, který se prostíral po celé délce stolu a byl určen právě k těmto účelům. Potom přišly utěrky, které se zavěšovaly na stěnu. V renesanci zavedla používání ubrousků Kateřina Medicejská. Ubrousek se tehdy vázal kolem krku, aby byly uchráněny drahé krajkové límce. V 18. století stále ještě nemáme zprávy o papírových ubrouscích. Ale způsoby a mravy ve stolování se zlepšily. Roku 1715 vyšla poprvé v Praze Libertinova kniha „De educational iuventutis“. Sloužila k výchově mládeže a obsahovala i kapitolu o ubrouscích.

Kulturní dějepisec a národopisec, univerzitní profesor dr. Čeněk Zíbrt /, 1864 - 1932/ o tom píše: „*Sluší-li se, aby mladý člověk svůj servit, jak k stolu přisedne, rozundal a před sebe předestřel? Ne, má počkati na jinší, neb alespoň s nimi zároveň rozundati. Jak to*



Kanada-příležitostný ubrousek Veselý důchod

Mostu bylo 450 let

První souvislost mezi Toušením a mosty je nepřímá. Podle ústní tradice se kámen na stavbu nejstaršího pražského – Juditina – mostu vozil (v roce 1167) také z lomu mezi Toušením a Zápy. V Toušeni samém byl původně brod a nejpozději od 13. století labský přívoz. První známý most na Labi poblíž Brandýsa a tím i Toušeně byl postaven za Jana Lucemburského roku 1317, ale jen pro vojenský účel.

Ještě v polovině 16. století se připomínalo v Čelákovické pamětní knize, že obyvatelé Toušeně a Čelákovice nemuseli platit převozní, ale že na oplátku Toušeňští byli povinni upravovat cestu mezi dvěma rameny Labe a Čelákovičtí museli udržovat hatě na příjezdové cestě. Nejbližší most přes Labe byl také v té době v Brandýse nad Labem. Ovšem již jiný. Provoz na toušeňském přívozu, kudy procházela Slezská silnice od Prahy ke Hradci Králové, ale natolik zesílil, že hejtman brandýského panství Vilém z Opprstorfu navrhl roku 1561 postavit další most u Toušeně. O stavbě rozhodl císař a král Ferdinand I. Třetí most byl panstvím vybudován až o čtvrtstoletí později v Kostelci nad Labem. Všechny tyto tři mosty byly dvojitě (přes dvě labská ramena).

Nový most v Toušeni byl postaven z dřevěných trámů. První část mostu přes staré rameno Labe pod Hradištěm byla kratší a říkalo se jí prostě mostek, delšímu mostu přes hlavní rameno řeky se říkalo zadní. Na ostrově mezi mosty byla navedena silniční hráz a ostrovu kolem ní se říkalo luh nebo luka. Most byl dobudován před 450 lety, roku 1562.

Na novém toušeňském mostě bylo stejně jako na jiných mostech brandýského panství zřízeno „clo“ (v seznamu čeledi na panství se uvádí „celný“ v Toušeni již k roku 1561). Pro místní obyvatele bylo ale potvrzeno podobné osvobození s podobnou povinností jako dříve u přívozu.

Dobové předpisy pro vybírání mostního cla od ostatních byly shodné. Každý pěší platil 1 denár, forman nebo sedlák, který jel s vozem, platil z každého koně po 4 denárech. Při návratu do tří dnů se už znovu neplatilo. Za vůz s obilím tažený koňmi se platily 4 groše (groš měl 12 denárů), rovněž po 4 groších se platilo z tuny solených nebo jiných ryb, z „polouvozi“ přespolního vína nebo piva, z každé „prostice“ soli, z každého „postavu“ sukna, z každé kopy „šínů“, z vola nebo krávy, z každé hovězí kůže, ze „svinského pohlaví nekrmného“, z každé kopy telecích, skopových nebo jehněčích kůží, z každého sudu „bílého“ piva, z každého „kaufu“ piva, soudku soli, z každé „láky“ vína, z každého balíku sukna („ať mnoho nebo málo držel“), z každé kopy „násadiš“ k oštěpům, rýčům a lopatám, z každé kopy pil nebo seker, z každé kopy sýrů, z každého vozu plátna, z každého vozu suchých ryb, z každého skopce nebo ovce, ze dvou jehňat, z jednoho telete nebo býka a z každé truhly „když jede přeč a dáleji jede“. Menší objemy zboží měly na mostě slevu: po 1 groši a 3 denárech se na mostě platilo ze svazku sukna, z „korce“ obilí, „z krámských soudků podle velikosti a malosti, jak který“, z každé „voznice“ ryb, z dřevěného nádobí, z „hrncův a jinejch prostejch nákladův“ nebo z koně i s nákladem. Pokud forman odmítl náklad otevřít, protože byl na voze zabeđen, platil navíc 3 groše „z jednoho každého koně“. Osoby stavu panského a rytířského byly od cla osvobozeny, rovněž i „kdyby poddaní jich nějaké potřeby a náklady jim náležitě vezli a od nich pořádné listy fedrovni na to ukázali“. Hned se ale pamatovalo i na podvodníky: „mělo se přísně hleděti, aby se skrze takové listy, jakž se to předešle dalo, žádní obmyslové neužívali, sice by jim, co vezou, k ruce Jeho Milosti Císařské pobráno bylo...“ „A co se Židův dotejče, ti mají z celého nákladu dva groše míšeňské více dávatí, protože jest věc židovská, aby byl rozdíl mezi křesťanem a Židem“.

Výjimku ve způsobu placení mostního cla měly ryby: „Těž také na témž (toušeňském) mostě od rybářův, kteříž tady ryby do Prahy vezou, (vybírá se) z každého vozu jeden kapr, a ty se ryby na zámek Brandejs obracely. Kterýchžto kaprův se schází ročně okolo 1 kopy.“ Ročně tedy projíždělo přes toušeňský most okolo šedesáti vozů s rybami.

Ve výkazu důchodního písaře Šimona Lifejna z roku 1565 je zaznamenán příjem „z nového mostu Toušeňského“ za rok 1564 ve výši 73 kop 26 grošů 2 denáry, z mostu v Brandýse bylo tehdy užítu jen 53 kop 58 grošů 2 denáry, z mostu v Tuřicích 21 kop 32 grošů 5 a 1/2 denáru, ve Skorkově 2 kopy grošů. Koncem XVI. st. vynášelo mostního clo v Toušeni ročně kolem 140 kop míšeňských grošů. V Brandýse, kde byla mezitím (roku 1572) nahrazena úzká hráz mezi mosty středním mostem z kamene, se vybíralo ročně 166 kop a v Kostelci obvykle 110 kop míšeňských grošů. Z jizerského mostu v Tuřicích bývalo ročně 72 kop grošů, z mostu ve Skorkově kolem 40 kop.

„Celný“ na toušeňském mostě patřil pod správu panství, které koncem 16. století mívalo v Toušeni také svého šafáře, řezáče, skotáka, několik „pluhařů“ a „pohoničů“, šafárku a děvečky; vinici spravoval vinař. V 17. století bylo mostní clo pronajímáno Židům. V Toušeni byl proto dovolen pobyt celé židovské rodině. Louky mezi mosty se pronajímaly obyvatelům. Časem zde byly postaveny tři „grunty“, dnes bychom řekli hospodářství.

Povídka z těchto míst s dějem v této době vyprávěl v jednom z Tuctu příběhů z Toušene dramatik Václav Dragoun. Zvědavý čtenář jistě ví, kam pro ni sáhnout.



Ilustrace Bohumíra Hanzlíka k povídce Václava Dragouna O čertově dukátu

Po dvou desetiletích provozu byl roku 1580 podle zprávy královských komisařů zadní most velice „chatrný“. A protože byl i „dosti nepohodlný“, vzešel návrh, aby byl znovu zbudován na bližším a lepším místě. Zda k tomu došlo, není známo. Jisté ale je, že v pátek po neděli Judica roku 1595 (17. března) se „vzduly“ vody na Labi tak, že podle zápisu tehdejšího správce hejtmantství Šimona Redlfeštra z Vildrstorfu „již s mostu brandejského rukou se voda dosáhnouti může, však most přece ještě stojí“. Táž povodeň nutně zasáhla i most toušeňský. Další brandýská zpráva osvětluje v toušeňském úseku také

plavební využití Labe: roku 1610 ve čtvrtek po sv. Martě (29. července) povolil císař Rudolf II.

zvláštním majestátem „Brandejským. plavbu dříví po Labi i jiných řekách“.

Za třicetileté války v první půli 17. století celý kraj těžce utrpěl. V Toušeni různá vojska vypálila nebo zpusťovala většinu gruntů i oba dvory. Tři „grunty“ vybudované mezi mosty už zůstaly pusté. V únoru 1632 obsadili Toušeň Sasové, v květnu 1632 je sice vyhnali císařští vojáci, ale také oni pak Toušeň obsadili. V červnu 1639 dobyli Toušeň Švédové a na příkaz generála Bannera rozbořili zámek i hrádek na kámen pro stavbu opevnění nad Starou Boleslaví. V následujícím roce 1640 Švédové spálili toušeňský most.

Přechod přes Labe byl opět opatřen přívozem. Pro větší vozy to znamenalo podstoupit zajižďku směrem na Brandýs. Most v Toušeni byl obnoven až sedm let po skončení třicetileté války, roku 1655. Obnova byla ale jen provizorní, protože již roku 1663 bylo „potřebí stavby nové, k níž hejtmán Brandejský vedle Toušeňských i Čelákovské chtěl přidržovati“. Zpráva o tom způsobila značnou nevoli. Čelákovičtí si stěžovali až u Královské komory, že jim a Toušeňským chce hejtmantství uložit práci, kterou nikdy neměli, totiž „beranění v robotě“ (zatloukání kůlů bez nároku na mzdu). A deseti svědky doložili, že po celých devadesát let od vybudování mostu měli jedinou povinnost, a to „opravování předního mostku a hatí“. Královská komora pak brandýskému hejtmánovi uložila, „aby i nyní toho osvobození a při předešlém starém robotování, nímž jsou při nějakým předním mostě hati spravovati povinni byli, zůstaveni býti mohli“, jinými slovy, aby vše zůstalo při starém a pokud by Čelákovičtí nebo Toušeňští pracovali na stavbě mostu, aby jim za to panství zaplatilo.

Obnovený most sloužil (s nutnými opravami) téměř osmdesát let. Jezdili po něm formani i poštovní dostavníky a mostu užívali (dále zdarma) místní obyvatelé.

Za první slezské války na podzim 1742 ale přitáhlo k Lysé nad Labem devadesát francouzských husarů, kteří z obranných důvodů rozbořili mosty v Litoli a v Toušeni. Po krátké válce byly oba mosty opraveny, ale hned za druhé slezské války pouhé dva roky nato opět na podzim se mosty v Toušeni a v Litoli staly terčem vojenského útoku znovu: spálili je Prusové. Oba mosty byly přesto opět obnoveny. Toušeňský most sloužil také poštovnímu spojení, obsluhovanému na přímém úseku z Radonic do Lysé. Celé této cestě se proto také říkalo „poštovská“.

Když ale byla vybudována nová silnice z Prahy až do Sadské, nebylo už přímého spojení do Lysé třeba a roku 1754 byla proto poštovní stanice z Radonic přenesena do Brandýsa. Slezská pošta pak jezdila z Brandýsa přes Toušeň na Čelákovice po dalších téměř osmdesát let rovnou na tuto novou silnici. Most sloužil jen místním účelům, zato i během povodní (zvláště 1761). O stále důležitosti svědčí, že před očekávanou selskou rebelií v březnu 1775 dal brandýský hejtman k obraně panství obsadit toušeňský most vojáky. Most chránili proti zástupu několika set vzbouřenců, kteří tudy táhli k Brandýsu a odtud s dalšími na Prahu. Z místních obyvatel se k nim nikdo nepřipojil, protože poddaní komorního panství nebyli povinni žádnou robotou. Svůj původní význam však už most ztratil. Časem se stal pro správu panství „zbytečným, i byl v době neznámé zrušen a přívozem nahrazen“. Stalo se tak zřejmě po některé z dalších povodní, které most ohrožovaly. Zbytky bývalého mostu pak roku 1792 nakupila velká voda blíže pod obcí. Ze starých kůlů byl zbudován domek číslo 81.

Vrchnoředitelskému úřadu se ale přestával vyplácet i přívoz. 30. července 1787 byl proto dán do dražby. Nájemce se nenašel hned, ovšem když se přívozu ujal, Toušeňští se vzepřeli, že by měli za převážení platit, což nikdo nikdy nepamatoval, ani když tu býval most. Začali se bránit a znovu si vymohli osvobození.

Přívoz sloužil po další dvě staletí. Jedinou větší proměnou bylo jeho přemístění v prosinci 1895 o „700 kroků“ níže k Toušeni, do míst, která jsou dodnes dobře patrná.



Přívaz toušeňského přívozu kolem roku 1925

Počátkem 20. století, při budování pražské vodárny v Káraném, se začalo znovu uvažovat o mostu. Pražská obec chtěla dokonce na stavbu významně přispět. Ale toušeňská obecní rada to zamítla. Říkalo se, že v zájmu převozníka. Větší vozy – koňské potahy a později i auta – sice převážel prám, ale při povodních a za mrazů byl přívoz odstavěn. A vodárna potřebovala nezávisle na počasí vedle železniční vlečky z Lysé i stále a jisté silniční spojení s Prahou. V roce 1936 byl proto vybudován most z Káraného přes Jizeru do Nového Vestce směrem na Starou Boleslav. Prám na toušeňském přívoze sloužil ještě dvě desetiletí, dokud byl bezpečný a dokud byl zájem. Pak už zbyla jen loďka na laně.

Pevný přechod přes Labe se zde objevil nakrátko roku 1964, kdy byl z cvičných vojenských důvodů

postaven nízký ženíjný most. Ocelová konstrukce stála několik desítek metrů nad přívozem a po dokončení vojenských manévrů zůstala pár dní otevřena pro veřejnost. Při likvidaci bylo třeba piloty ze dna řeky odstělit, což byla atrakce nemenší než most sám.

V březnu 1981 utrhla převoznickou loďku prudká povodeň a odnesla ji až ke Kostelci nad Labem. Po jedenáct let se pak nepřeváželo. Přívoz byl obnoven podle nových předpisů motorovou lodí až 1. května 1992. Starosta František Bílý však už tehdy uvažoval také o stavbě lávky, které nakonec napomohl spojením s výstavbou plynovodů ve spolupráci s obcemi Zápy, Káraný a Nový Vestec (sdružení Zátoka 1997). Původní rozpočet na stavbu lávky se odhadoval v roce 1997 na 4,1 milionu Kč.

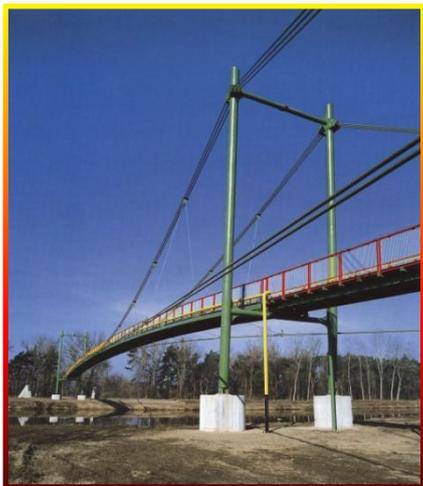
Stavba lávky byla zahájena za starostky Ludmily Svobodové 19. října 1999. Povodeň v březnu roku 2000 sice zdržela stavbu základů a opílí výrostci z Káraného jednou v noci naházeli do Labe kusy ocelových dílců, ale to obojí se dalo překonat. Předem připravené části mostovky byly sestaveny na toušeňském břehu a vzniklá konstrukce byla postupně vysouvána nad hladinu řeky jednak s podpěrou na pilotech vbudovaných do dna řeky, jednak na zavěšených lanech vedených přes opěrné rámy. Lodní doprava zůstala nedotčena i pro výletní loď Malše. Konstrukce lávky dospěla na dotek k druhému břehu Labe v den 707. výročí první písemné zmínky o toušeňském přívozu 1. srpna 2000.

Projekt připravila společnost Pontex, s. r. o. Praha, konstrukci zhotovily a uskutečnily Stavby mostů Praha a. s. Pro hlavní pole lávky byla navržena předpjatá lanová visutá konstrukce se dvěma železobetonovými pylony, založenými jako hlubinné. Každý kotevní blok je vzepřen šikmými tlačnými mikropilotami. Na pylonech je kotvena nosná konstrukce hlavního pole. Lehká ocelová mostovka, tvořená podlahovými rošty, je zavěšena na visutých lanech. Lávka dosahuje délky 224 m, rozpětí hlavního pole nad hladinou řeky činí 104 m. Šířka chodníku pro pěší a cyklisty je 2,75 m, výška pylonů 19 m, podélný sklon proti vodováze dosahuje maximálně 8 %.

Východní železobetonový pilíř na toušeňské straně byl opatřen pamětním štítkem s údajem o stavbě lávky v jubilejním roce 2000. Náklady na stavbu dosáhly částky 9,5 milionu Kč.

Zcela neoficiálně, k radosti mnohých byl vstup na (zatím nezkolaudovanou) lávku uvolněn pro veřejnost již 4. prosince 2000. Po kolaudaci převzali lávku oficiálně do užívání 10. ledna 2001 starosta Káraného Petr Zatloukal a místostarosta Lázní Toušeně Jiří Mysliveček.

Slavnost k otevření lávky se pak konala 9. června 2001. K poslechu zde ve volné přírodě hrála dechová hudba z Brandýsa nad Labem, baráčníci a skauti přišli ve svých krojích a káranští hasiči budili obdiv místních kluků třemi vozy včetně obrněného transportéru a výkonné stříkačky. Všichni účastníci se soustředili na toušeňské straně lávky podél předmostí, kde při vstupu na lávku sehráli členové Divadelního souboru krátkou kostýmovanou scénku dramatika Václava Dragouna o Karlu IV., jeho choti Anně, trubadúrovi, šaškovi, rychtáři a starostce Toušeně. Postavu císaře Karla IV. ztělesnil Richard Růžička, paní starostku zahrála sama paní starostka Ludmila Svobodová. Spolu se starostou obce Káraný pak byla na lávce uvítána chlebem a solí z rukou baráčníků v národních krojích. Na podiu u parkoviště před hospodou Na hřišti vystoupilo čtrnáct žákův místní Základní školy a pět žen T.J. Sokol s cvičením aerobiku. Slavnosti se účastnili také hosté ze stavebních podniků a projekčních kanceláří, které se na stavbě podílely, z Ministerstva zdravotnictví a z místních Slatiných lázní, i dva delegáti z partnerského dolnosaského města Hitzackeru. Všichni hosté byli předtím slavnostně přijati v zasedací síni starostkou obce a společně poobědvali v Rybářské baště. Od 17 hodin vyhrávala k dobré náladě dechová kapela.



Lávka v roce 2000

kronikář

Vánoční zamyšlení

Byla jsem požádána, abych napsala příspěvek k nadcházejícímu vydání "Floriána" na vánoční téma. Jak je mým zvykem, v "hodině dvanácté" (dva dny před uzávěrkou), tedy usedám do křesla s papírem a propiskou a zjišťuji, že mne vůbec nic zajímavého nenapadá! Nevím, zda trpím "podzimním blues" či nedostatkem inspirace (asi obojím) ale cokoliv napíši se mi jeví nezáživné a banální a jen škrtám a škrtám a kde nic tu nic. A tak tedy sedím a přemítám, čehož okamžitě využije můj pes a usadí se mi na klíně. Nějakým šestým smyslem usoudí, že to co píši by ani pes nečetl (tedy za předpokladu, že by číst uměl) a začne mi čumákem odstrkovat papír, jako kdyby mi chtěl naznačit, že píši bláboly a čtenáři "Floriána" si rozhodně zaslouží lepší počtení. Uznám, že má pravdu, odložím psací nůž a začnu jej roztržitě drbat za uchem.

Spokojeně přivře oči; škrábání na rozličných částech psího těla je podle jeho názoru činnost daleko užitečnější než nějaké škrábání na papír. Blaženě se převalí na záda a výmluvně se na mne podívá. "Já ti to říkám pořád, vybodni se na psaní, lehni si na záda, dej tlapy nahoru a bude ti dobře. Nešil, stejně ty tvoje výtvary nikdo nečte." Nerada se s ním hádám, ale mlčením to přejít nemohu, už tak mu všechno projde. "Jo, tobě se to lebedí," říkám mu. „Ty jsi článek do "Floriána" neslibil, ty se nedostaneš do maléru s redaktorkou!. A vůbec, zkus napsat něco s vánoční tematikou v září, když je venku dvacet nad nulou a do Vánoc tři měsíce. No řekni, kde mám sebrat inspiraci!?" Dotčeně na mne pohlédne, nejsem si jistá, zda proto, že jsem ho přestala drbat na břicho a nebo se snaží vyjádřit svůj názor na vánoční svátky. Já vím – co je takovému psovi po vánocích; stromeček je zrádné území, kolem kterého se opatrně plíží, neboť z něj opadáva jehličí a ozdoby, nikdo na něj nemá čas a dárky ho přestanou zajímat hned po prvním očuchání, kdy zjistí, že tam není nic k jídlu... Kdepak Vánoce, to není nic pro slušného psa: "Dejte mi svátek s nějakými svátky. A vůbec, co bude s tím drbáním na břicho?" – strčí do mne dotčeně čumákem.

Ach jo, povzdechnu si, s ním to bude těžké. Je paličatý jako každý teriér. Jak ho jen přesvědčit, že Vánoce jsou něco víc, než shon a nervozita a komerce. Zkusím to znovu: "Vsadím se s tebou o tu nejlepší hovězí kost, že kdybychom se mohli bezpečně protáhnout nějakou černou dírou ve vesmíru a vrátili se zpátky do Vánoc mého dětství v Toušeni, změnil bys názor." Posadí se, dá hlavu na stranu a pochybovačně se na mne zadívá. "No vážně, „pokračuj“, já ti o tom budu vyprávět, zavři očka a zkus si to představit." Chvilí jen tak sedí, ale pak mu to nedá, je zvědavý od přírody, musí všechno vědět a do všeho strkat nos a pak se rozhodne, že to stojí za pokus. Pohodlně se uvelebí vedle mne na křesle, položí mi hlavu na koleno, zavře oči a poslouchá. "Monty, kdybych nás tak mohla vzít zpátky do vánoc mého dětství v Toušeni, obklopila by tě vůně citronové kůry, vanilky a pečeného cukroví, smaženého kapra a řízku. Purpura by "tiše a ochotně" voněla na pltně, (jak o tom tak hezky zpívá pan Suchý) a my bychom spolu strojili stromeček. Tedy já bych ho strojila a ty bys honil nosem po koberci skleněné koule a pokoušel se odcizit kousek žele, nebo čokoládového Mikuláše. Když už jsme u Mikuláše, přemýšlím, jestli ještě chodí po Toušeni s čertem a zda ty by ses čerta bál tak, jak jsem se ho kdysi dávno bála já. Ale možná bys byl hrdina a kousl ho do lýtka a zachránil mne a já bych tě pak vzala za odměnu sáňkovat, to by se ti určitě líbilo, ty se rád brouzdáš ve sněhu. Zato na bruslení by tě asi moc neužilo, led klouže a to není nic pro tvoje tlapy. A chodili bychom se dívat jak v kádích před řeznictvím plavou kapři a ty by ses divil, co je to za rasu, takhle se cachtat ve studené vodě, do toho by rozumného psa nikdo nedostal. A také bychom pomáhali babiče péct cukroví, tedy já bych pomáhala a ty by ses všude pletl a asi si spalil čumák o troubu. A pak bychom spolu chodili je tajně ujídat do spížírně, ale ne na Štědrý den, to se každý musí postit, aby viděl večer zlaté prasátko (už tě slyším, jak si mručíš pod vousy: "Co je mi do nějakého zlatého prasete, prasce můžu vidět kdykoliv, stačí zajít do chlívku a podívat se na babičino prasce Mojžíra. Zlaté sice není, ale já barvy stejně nerozeznám, tak proč bych se měl celý den trápit hladu!"), to víš, tradice jsou tradice, ty se musíš dodržovat, nebo na ně lidé zapomenou a to by byla škoda. Já jsem zatím také žádné zlaté prasátko neviděla, ale třeba budu mít letos štěstí (jmělí mám pro jistotu pověšené v kuchyni). A musíme si rozkrojit jablíčko, jestli v něm najdeme hvězdičku, to je také tradice, a ještě si po vodě v umývadle pustit lodičku ze skořápky od ořechu, abychom viděli, kam nás osud zanes. To je další tradice, stejně jako vánoční koledy, stromeček a vánoční večere. Všechno to, co dělá Vánoce Vánoce. Lidé každý rok nadávají, na to jak jsou Vánoce komerční, ale pak každý stejně jde a nakupuje drahé dárky. Přitom každý nejraději vzpomíná na Vánoce svého dětství, na Vánoční stromeček ozdobený papírovými řetězy, na kterém svítily "opravdové" svíčky, místo blikajících elektrických, na stromeček, který voněl lesem a nedal se složit zpátky do krabice. Vzpomínáme, jak jsme se těšili na mandarinky a banány, které byly pro nás opravdu "exotickým" ovocem, na to, jak byly Vánoce jednoduché, ale krásné, opravdový svátek. Většinou si nepamatujeme, co jsme dostali pod stromeček, ale naše vzpomínky na Vánoce jsou plné dojmů, vůní a vzpomínek na setkání s blízkými lidmi. Přemýšlím, zda i naše děti a vnoučata budou jednou, stejně jako my, vzpomínat na Vánoce jejich dětství s dojetím, nebo zda Vánoce pro ně budou jen prázdný pojem,

jen další svátek, který nic neznamená. Zda vůbec nějaké vánoční zvyky přetrvávají nebo se pomalu vytráčí z podvědomí a zaniknou úplně. Už i tak je jich pomálu.

„Máš štěstí, že jsi pes, Vánoce jsou ti ukradené a nemusíš přemítat nad tím, zda si uchovájí alespoň trochu poezie, skromnosti a původního smyslu svátků klidu a pospolitosti, nebo se změní v jeden velký komerční humbuk. Kdybych tak měla stroj času, vrátím se nejen do Vánoc svého dětství, ale také do Vánoc Josefa Lady a „Babičky“ Boženy Němcové. Tímto vyhláším bojkot materialismu, letošní Vánoce budou ve znamení tradic, žádné dárky, a když tak jenom ručně vyrobené. Upletu ti svetr (ovšem neříkám, ke kterým Vánocům; jak se znám k letošním to určitě nebude), co ty na to?“ Odpovědí je mi jen poklidné oddychování; to jsem si mohla myslet; typický mužský (byť psího rodu) – já se tady snažím, pěji ódy na Vánoce a on si klidně usne... Ale pak mne napadne, že mu třeba křivdím. Možná mne právě teď doprovází domů z bruslení, i když jenom ve snu. Jdeme spolu ztichlou, večerní Toušeni, sníh nám křupe pod nohama a třpytí se ve světle pouličních lamp. Díváme se do oken na rozsvícené vánoční stromečky a těšíme se na večer, protože je Štědrý večer. Šťastné a veselé Vánoce Vám všem, vážení čtenáři (i Vaším čtyřnohým přátelům).

Poznámka autorky: Montmorency (krátce Monty), je můj teriér (Westik), který je mi už téměř 12 let věrným a blízkým společníkem. Jen tak na okraj pro milovníky literatury - je pojmenován po jednom z hlavních hrdinů knihy „Tři muži na toulkách“. Těm, kdo knihu znají, nemusím vysvětlovat po kterém a všem ostatním ji vřele doporučuji. Rozhodně stojí za přečtení.

Veronika Kriss

Náš arcivévoda, císař a král

Pojem „Habsburkové“ nese ve veřejném mínění stále příděch záporného pohledu, pěstovaného u nás bez zábrán od časů I. světové války. Odmítáme-li však dnes princip kolektivní viny, můžeme otevřít cestu bližšímu poznání osobních postojů jednotlivců i pro tento rod a objevovat v něm vedle záporů také klady a lidské hodnoty. Není ani třeba studovat příliš do hloubky, abychom dosáhli barvitějšího pohledu. V Toušeni si s první písemnou zmínkou z roku 1293 připomínáme jméno královny Jitky, choti českého krále Václava II. a babičky Karla IV. Jitčíným otcem byl římský král Rudolf I. Habsburský. Z rozvětveného habsburského rodu zůstává nejen v Polabí obecném povědomí především císař Rudolf II. jako sběratel umění, který si oblíbil také Brandýs nad Labem a okolní lesy. Letos uplynulo od jeho skonu čtyři sta let. Brandýské panství a zámek se významně rozvíjely již za Rudolfova děda Ferdinanda I. Tento „první Habsburk na českém trůně“ se ucházel o českou korunu jako manžel princezny Anny, dcery krále Vladislava II. Jagellonského, který byl po přeslici jedním z pravníků krále Zikmunda, syna Karla IV. Ferdinandův nárok na trůn byl stvrzen českým sněmem jednomyslnou volbou. V Toušeni – mimo jiné – byl za Ferdinanda I. postaven první most přes Labe. Po tragédii Třicetileté války zaznamenalo brandýské panství další rozvoj zvláště za císaře Karla VI., o čtyři generace mladšího než Rudolf II. Reformy císaře Josefa II., který byl vnukem Karla VI., modernizovaly život všude. Toušeň si připomíná osobní zásluhu Josefa II. na postavení první školní budovy. Také císař Ferdinand V. Dobrotivý, poslední korunovaný český král, osobně přispěl našemu městy: roku 1875 věnoval 200 zlatých na stavbu kostela sv. Floriana, nejvyšší částku ze všech přispěvatelů. Obyvatelům Polabí – i našim předkům v Toušeni – byl jako člověk nejbližší ale až poslední rakouský císař z habsburského rodu **Karel I.**, český král toho jména třetí, který zemřel před devadesáti lety.

Osobnost Karla I., jeho pohnuté životní osudy a mnohaleté osobní kontakty s obyvateli brandýského Polabí shrnuje nedávno podruhé vydaná kniha *PhDr. Milana Nováka Náš arcivévoda, císař a král Karel I. Rakouský ve městě Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi* (vydalo Kartuziánské nakladatelství v Brně 2011, 136 stran, 119 ilustrací). Pro méně zasvěcené, ale i pro znalce historie je tu překvapivé množství jinak nedostupných informací, dobových zpráv, fotografií, dokladů a svědectví. Vše je podáno čtivě, s nadhledem, s objektivitou a úctou. Knihu otevírá poselství Karlova nejstaršího syna Dr. Otty Habsburského, předního zastávce sjednocování Evropy a českého občana Brandýsa nad Labem – Staré Boleslavi, a krátká stať předního českého historika Jana Galandauera.

Textově poutavá, přehledná a Kamilem Voděrou graficky pečlivě vypravená publikace přináší také toušeňské památky na Karla I. ještě z doby, kdy byl „pouhým“ arcivévodou a kdy o jeho případném následnictví na trůně nebylo proč uvažovat. Po sebevraždě korunního prince Rudolfa a po náhlém úmrtí císařova bratra na tyfus byl k budoucímu převzetí trůnu po císaři Františku Josefu I. nejbliže císařův synovec Ferdinand d'Este, starší bratr Karlova otce. Karel sám byl tedy prasynovec císaře Františka Josefa I. a k převzetí odpovědnosti za celou mnohonárodní podunajskou monarchii byl povolán proto, že vídeňský dvůr odmítl přijmout manželku Ferdinanda d'Este hraběnku Žofii Chotkovou a jejich děti jako nedostatečně urozené. Oba manželé však předčasně zahynuli při atentátu v Sarajevu a útok na ně se stal zámkou k I. světové válce.

Vztah arcivévody Karla (Karla Františka Josefa) k Toušeni popisují v knize především dosud jinde nezveřejněné vzpomínky architekta *Alberta Jonáše*, čestného občana Lázní Toušeně (na stranách 57-58). Je tu také fotografie toušeňského nádraží vyzdobeného k uvítání arcivévody Karla a jeho choti arcivévodkyně Zity při jejich průjezdu Toušeni k delšímu pobytu v Brandýse po svatbě na podzim roku 1911 (na straně 72). Fotografie je známa i z pohlednice Okrašlovacího spolku z roku 1996, z průvodce městysem Lázně



Náš arcivévoda

císař a král

Karel I. Rakouský

v městě

Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi

Milan Novák

Toušeň z roku 2009 (na straně 14) a z Floriána, který ji přinesl v červenci 2011 (na straně 13).

Dosud nebyla příležitost publikovat druhou fotografii z dopoledne onoho podzimního dne, pořizenou nad horní částí lázeňského parku západně od budovy nádraží na výhybce kolejí k cukrovaru. Také zde jsou katruše s iniciálami Karla Františka Josefa a Zity, věnce z chvojí a prapory, opakují se zde čtyři postavy s majitelem lázní Janem Králíkem v cylindru a je zde víc dětí.



Další vzpomínky související s tímto slavnostním uvítáním jsou známy z dopisů bývalé žačky místní školy Marie Sušické rozené Hárovníkové ve sborníku 100 let nové školy (na straně 175): „*Nám dětem tenkrát nic neušlo nejen ve škole, ale ani v Toušeni. A tak bych vám také mohla potvrdit, že jsem několikrát viděla v Toušeni arcivévodu Karla na koních s několika vojiny a že jednou odpoledne přijeli do lázní vjezdem vedle Doškova stavení. Ten vjezd byl později zrušen. Jednou zase jeli kolem rybníka a tam zastavili u domu, kde na rohu při cestě do Nehvizd bydleli také Králíkoví, a ti měli za oknem květiny kvetoucí bíle a modře, jakým se u nás říkalo nevěsta a ženich. Nějak se arcivévodovi zalíbily a on sám šel do domu a dostal od paní Králíkové dvě ty květiny a dal je jednomu vojínovi. Strašně jsme se nasmály, byly jsme tenkrát děti puštěné ze školy asi ve 3 hodiny, a to jsme za nimi běžely a smály jsme se proto, že ten vojín nemohl dlouho s těmi květinami nasednout na koně. Také ještě předtím v roce 1911, když si arcivévod Karel vezl na brandýský zámek choť Zitu, jsme byli shromážděni se školou na toušeňském nádraží, kudy projížděli.*“

Uvítání bylo zřejmě mnohem bohatší, než zachytily dvě fotografie z příprav. Před vydáním brandýské knihy ještě nebyla dostupná další zpráva z vítání na toušeňském nádraží, zachycená v opisu Pamětní knihy Sboru dobrovolných hasičů v Toušeni (na straně 27): „*22. listopadu [1911] byl sbor náš spolu s „Obcí Baráčnickou“ jakož i obecním zastupitelstvem, místní školní radou, sborem učitelským se školními dětmi, jakož i místním občanstvem s hudbou účasten na zdejším nádraží k uvítání vznešených manželů Jejich Císařských Výsostí arciknížete Karla Františka Josefa a arcivévodkyně Zity z Parmy a Bourbonů. Při vjezdu do nádraží zmínil vlak svou rychlost, načez při střelbě z hmoždířů a zvuků rakouské hymny a provolání slávy bylo z vozu panem arcivévodou vojenským pozdravem a úklonou děkováno.*“ Můžeme jen litovat, že „komorní fotograf nejjasnějšího pana arcivévodky Karla Františka Josefa“ Václav Vild musel už být v tu chvíli v Brandýse.

Marie Sušická ve vzpomínce pokračovala (na straně 177): „*Také v Brandýse neb v Boleslavi, kam jsem chodila do měšťanské školy, jsem často viděla arcivévodu. Když zemřel roku 1916 císař František Josef a Karel se stal císařem, tak v roce 1917 jel na první cestu do Boleslavi a Brandýsa. My jsme v hostinci U Karla IV. u mostu dělali živý obraz k oné příležitosti.*“

Z publikace Lázně Toušeň v listinách a kronikách (ze strany 80) i z Floriána (z července 2011, strana 14) je známa věta toušeňského řídícího učitele Ferdinanda Holinky zapsaná v Pamětní knize obecné školy v Toušeni o poslední návštěvě císařského páru v Toušeni v srpnu 1918 (na straně 221): „*25. srpna 1918 zavítal Jeho Veličenstvo s Nejjasnější Svojí rodinou do Brandýsa n.L., za kteréžto příležitosti projel druhého dne na to v automobilu také zdejší obcí, při čemž oba vznešení manželé pozdravujícím Je občanstvu se zřejmým potěšením a nad míru milostivě kynuli.*“

Vztah místních obyvatel k arcivévodovi, který se v nejtěžší době stal císařem a králem, byl dán nejen povinným respektem k hlavě státu, ale i řadou zkušeností z přátelských setkání s osobností lidských kvalit, jaké u dnešních představitelů států už nenajdeme. Kniha k tomu podává množství dokladů a plně jimi opravňuje i svůj zvláštní název.

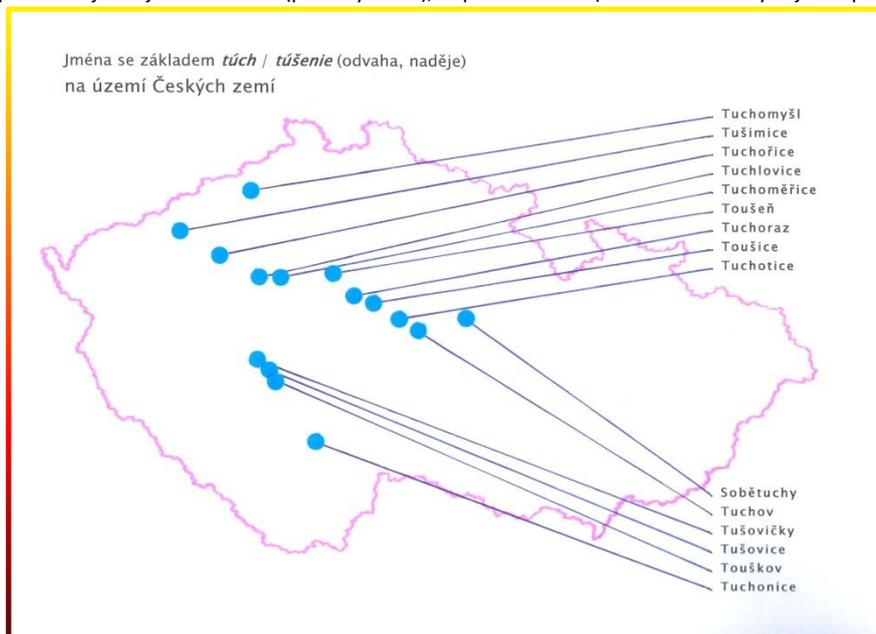
Tragédie I. světové války postihla nejen miliony lidí v celé Evropě, ale nevyhnutelně zmařila i všechny humanistické snahy a až zoufalé mírové kroky posledního rakouského císaře Karla I., který převzal trůn uprostřed ztracených bitev. Všechno, o co usiloval ve prospěch národů a prostých lidí, které dobře znal, se zhroutilo. Vývoj války a její výsledek určili generálové a mocenské zájmy představitelů vítězných zemí. Jediný zastávce bezpodmínečného míru Karel I. zemřel ve vyhnanství, zbaven majetku, tělesně vyčerpan a zlomen, ale duchem stále ušlechtilý, věřící v duchovní sílu svěřených národů. Skonal ve 34. roce života na sychravém ostrově Madeira. Jeho pohřbení ve Vídni je

dodnes nemožné. Přitom byl z rakouských císařů jediný, který byl povýšen mezi blahoslavené. Z českých vládařů byl po svatém Václavu druhý. K uctění památky blahoslaveného Karla I. byl v kalendáři určen 22. říjen.

kronikář

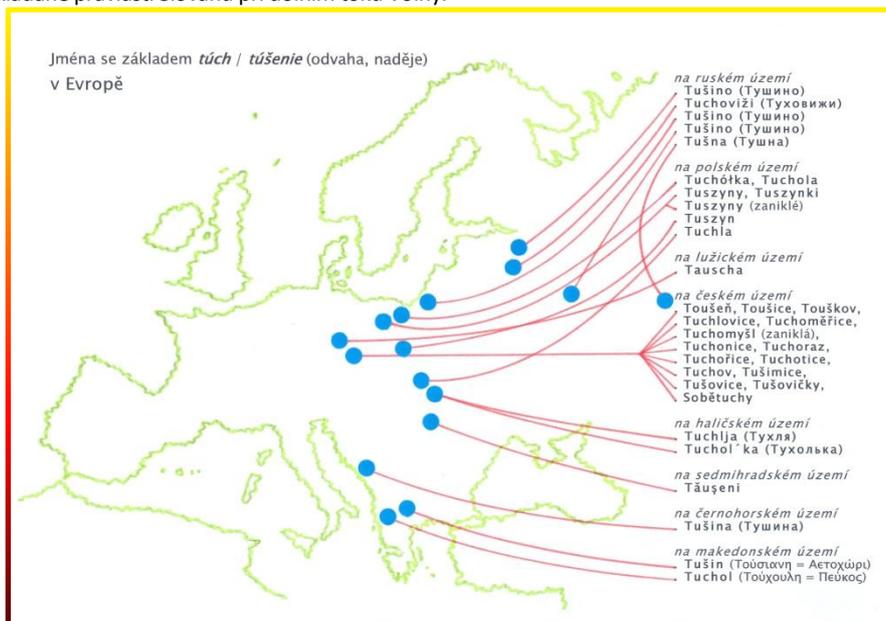
Paměť v názvech odjinud

Jméno **Toušeň** je v této podobě jediný. Starobylý slovní základ *túch / túšenie* (odvaha, naděje) bychom však mohli hledat i jinde a nejen v Čechách. Téměř u všech českých místních jmen s tímto slovním základem je souvislost s „odvahou“ a „nadějí“ nepřímá, zprostředkovaná. Většina z těchto místních jmen je utvořena podobně jako *Toušeň* od jmen osobních, z nichž část představují jména vlastnická (utvořená ze jména majitele), např. **Tuchoraz** (jižně od Českého Brodu), **Tuchov** (východně od Čáslavi), **Touškov** (jižně od Příbrami), **Tuchomyšl** (pro zaniklou obec západně od Ústí nad Labem). Druhou skupinu představují tzv. jména čelední (patronymická), např. **Tuchotice** (ves lidí Tuchtových jihozápadně od Kutné Hory), **Toušice**



(jihovýchodně od Kouřimi), **Tuchonice** (jihovýchodně od Týna nad Vltavou), **Tušovice**, **Tušovičky** (jižně od Příbrami), **Tuchoměřice** (východně od Kladna), **Tuchlovice** (západně od Kladna), **Tuchořice** (jihovýchodně od Žatce), **Tušimice** (jihozápadně od Chomutova). Pouze jméno **Sobětuchy** (u Chrudimi) se vykládá přímo jako ves lidí, kteří sobě tuší, dávají naději. Ani zde však nelze vyloučit původ v možném, ale nedoloženém osobním jménu „Sobětuch“. Jiný významový základ se předpokládá pouze u jména **Tuchyně** (západně od Benešova).

Zatímco na Moravě a ve Slezsku nenajdeme žádná místní jména se slovním základem *túch / túšenie*, stopy podobně znějících jmen můžeme naopak sledovat v širokém rozptýlení na sever a východ od Čech, v protisměru a dále na východ po směru slovanského osidlování, které se šířilo od 6. století z předpokládané pravlasti Slovanů při dolním toku Volhy.



Na někdejší lužickém území severně od Drážďan je ves jménem **Tauscha**. Ve středním Polsku jižně od Lodže žije městečko **Tuszyn**. Severněji, v kraji mezi Bydhoštěm a Gdaňskem se část města Koronowo a v něm jedna ulice jmenují po zaniklé vsi **Tuszyny**. Odtud na severovýchod jsou blízko

sebe současné vesnice **Tuszyny** a **Tuszynki**, město **Tuchola** a ves **Tuchółka**. V témže směru při Baltském moři najdeme v oblasti sevřené mezi Polskem a Litvou, na území spravovaném dnes Ruskou federací, jihovýchodně od města Něman osadu **Tušino**. Odtud zpět na jih a mírně k východu, na území historické Haliče leží na dnešním polském území ves jménem **Tuchla** a nedaleko k jihovýchodu na dnešním ukrajinském území v Karpatech dvě vsi se jmény **Tuchlija** a **Tuchol'ka**. Souvislost se slovanským základem by mohla být ukryta i jižněji za hlavním karpatským masivem v dnešní rumunské podobě jména vesnice **Tăușeni** u Kluže v Sedmihradsku, kde kdysi sídlili také Slované. Ještě jižněji na Balkáně, na území historické (dnes řecké) Makedonie jsou doložena zaniklá slovanská jména vesnic **Tušin** (ve variantě Tušim) a u albánské hranice **Tuchol**. Jejich dnešní řecké názvy zní Aetochóri (Αετοχώρι) a Pefkos (Πεφκος).

Slovanský základ má pojmenování hory **Tušina** (Tušina Kila) i říčky a sídla jménem **Tušina** na území Černé Hory severně od Podgorice, východně od Šavniku. Říčka Tušina se vlévá do Bukovice, ta do kaňonu Komarnice, a ta do jezera Piva, pod nímž z dalších přítoků vzniká Drina, přítok Sávy, jejíž vody ústí do Dunaje a s ním do Černého moře.

Daleko na Rusi, u Velkého Novgorodu je víska **Tuchoviži** (ve variantě Tuchověži) a dál na sever u města Čudovo při severní odbočce z hlavní železniční trati ze Sankt Petěrburku do Moskvy lze nalézt ves **Tušino**, téhož jména jako u litevské hranice. Další **Tušino** leží na téže vzdušné čáře vycházející ze Sankt Petěrburku, ale mnohem dál na jihovýchod až u soutoku řeky Schodnja (Východní) s řekou Moskvou. Dnes je toto Tušino velkým moskevským předměstím s důležitým vojenským letištěm. Ještě dál na východ až při Volze u Uljanovska, jen trochu jižněji leží městečko zvané **Tušna**.

Ze všech míst na dnešním slovanském území je nám nejbližší **Tuszyn** v lodžském vojvodství. Jeho jméno je vytvořeno z osobního jména *Tusza*, které mohlo vycházet nejen ze slovesa *tuszyć* = doufat, mít naději, ale také z výrazu *tusza* = tloušťka. V takovém případě by šlo o pojmenování po nějakém tlustém člověku, „tloušťkovi“. Tuszyn byl podobně jako Toušeň součástí královských statků (ovšem polských) a psanou historii má rovněž od 13. století (1223). Práva městečka získal roku 1416 (Toušeň o století později). V Tuszynu si připomínají rodáky Aleksandra Zwierzyńského (*1880), právníka, novináře a politika, a Jankiela Adlera (*1895), malíře, expresionistu a surrealistu. Tuszyn má dnes přes 7000 obyvatel, kteří využívají přítomnosti hlavní polské dálnice A1 (E75).

Největší a nejvýznamnější je ruské **Tušino**, původně dvůr a osada „dvanáct verst“ severozápadně od Moskvy. Od 14. století bylo Tušino známo jako bojarský statek, v jehož blízkosti vyrostl významný klášter, podporovaný carem Ivanem Hrozným. Po smrti cara Borise Godunova (†1605) prošla Tušinem velmi bouřlivá kapitola ruských dějin, když postupně vystoupili tři samozvaní muži, kteří se vydávali za Dimitrije, syna předchozího cara, a tím za nástupce trůnu. Druhý z nich, Lžidimitrij II. s podporou Poláků a Kozáků při tažení na Moskvu porazil carské vojáky a roku 1608 rozložil svůj velkolepý tábor právě v Tušině. Odtud získal na svou stranu významná města včetně Rostova, Suzdalu, Vladiměři a Jaroslavl. Ovládal vojska v počtu na 100 000 mužů. Pak ale ztratil podporu polského krále a celé tušinské ležení přepadly a vypálily spojené vojenské pluky Rusů a Švédů. Podruhé pronikli Poláci až do Tušina v roce 1618. Tyto události se staly předlohou početné řady literárních, výtvarných a hudebních děl. Přední místo mezi nimi zaujímá veršovaná dramatická kronika nazvaná přímo „Tušino“ z pera dramatika Alexandra Nikolajeviče Ostrovského.



Zničené Tušino se vzpamatovalo až v druhé půli 19. století, když zde byly vybudovány větrné mlýny a textilní manufaktury. Roku 1929 se u městečka začala stavět letadla a později sem byla umístěna první sovětská letecká škola. Letiště sloužilo výhradně armádě. Díky tomu se roku 1939 Tušino stalo samostatným městem a vlivem prudkého rozvoje v době studené války bylo roku 1960 přičleněno k hlavnímu městu Ruska. V posledních dnech roku 1975 bylo s metropolí propojeno trasou metra („fialovou“ tagansko-krasnopresněnskou linkou). Na stanici **Tušinskaja** denně přestupuje na 150 000 lidí na vlaky do Rževi a dál směrem na Rigu. V nové době se na ploše tušinského letiště začaly konat obří rockové koncerty za účasti převyšující až tři miliony lidí.

S „odvahou“ a „nadějí“ ve jménu tedy Toušeň není sama. Pokud o sobě dáváme naopak vědět a pozdravujeme odtud přátele, příbuzné a známé, posíláme od roku 1991 pozdravy z **Lázní Toušeně**. Významné rozšíření starobylého jména je závazné pro všechny úřední, oficiální nebo slavnostní příležitosti: v názvu městyse a jeho úřadu, ve všech úředních dokumentech, v názvu pošty, ve všech adresách, na mapách, v katastru nemovitostí, na dopravních značkách, v jízdních řádech, ve zprávách v tisku, ve veřejných proslovech atd. V běžném hovoru nebo při běžném psaní samozřejmě vystačíme s pouhou „Toušení“, podobně jako například obyvatelé Staré Boleslavi nebo Mladé Boleslavi ve svém okruhu, kde není třeba blíže rozlišovat, vystačí s pouhou „Boleslavi“. Kdo váhá, může se dát vést touto obdobou.

Jiná nejistota se někdy objevuje při skloňování dvojslovného jména Lázně Toušeň, protože jím označujeme nejen *městys*, ale zkráceně, hovorově i léčebné zařízení zvané od roku 1899 *Slatinné lázně Toušeň*. Postavení jména Toušeň je v těchto případech odlišné, a při skloňování se proto také

odlišně chová. V názvu městyse Lázně Toušeň je „Toušeň“ základem, který je rozšířen slovem „Lázně“ v postavení titulu (asi jako „inženýr Novák“). Do skloňování proto vstupují rovnocenně obě části názvu: bez *Lázní Toušeň*, proti *Lázním Toušeni*, v *Lázních Toušeni*, před *Lázněmi Toušeni*. V názvu léčebného zařízení je naopak základem slovo „lázně“ a jméno „Toušeň“ je přívlástkem, a to neshodným, který se proto neskloňuje (asi jako jméno „Praha“ ve spojení „Slavia Praha“): ze *Slatinných lázní Toušeň*, ke *Slatinným lázním Toušeni*, o *Slatinných lázních Toušeni*, se *Slatinnými lázněmi Toušeni*. Všichni proto posíláme pozdravy z *Lázní Toušeni*, ale pacienti a lázeňští hosté ze *Slatinných lázní Toušeni*.

RNDr. Jan Králík, CSc.
ve spolupráci s PhDr. Pavlem Štěpánem, Ph.D.

Tři jubilea divadelního souboru

PRVNÍ jubileum čítá 135 let: ochotnické divadlo v Lázních Toušeni se datuje od roku 1877, odkdy se zásluhou řídícího učitele místní školy **Bedřicha Kautského** hrálo ve prospěch školní knihovny, stavby hřbitova a kostela. Hrál se ale i pro lázeňské pacienty a pod ochranou *Sboru dobrovolných hasičů* v sále hostince U Salačů (U Wallianů). Po válečné přestávce poskytla divadlu novou záštitu a druhé jeviště *Tělocvičná jednota Sokol*. Na původních prknech hrála *Dělnická tělocvičná jednota*. S herci spolupracovali významní profesionálové své doby: režisér **Karel Želenský**, dramatik **Richard Branald** a pěvec i herec **Valentin Šindler**. Nejvýznamnější místní divadelníci tehdy byli **Karel Kouba** a **Jaroslava Choděrová**. Na toušeňské provedení *Bílé nemoci* a *R. U. R.* se přišel podívat i **Karel Čapek**. Než propukla druhá světová válka, bylo premiér už víc než sto. Živě se hrálo také po válce, kdy zářili zejména **Josef Beran** a **Růžena Klimentová**, ale sílící politický tlak divadlo postupně doslova udusil.



DRUHÉ jubileum čítá 25 let: činnost divadelního souboru byla oživena 1. prosince 1987 (po přestávce čítající rovněž 25 let) pohádkou *Kašpárek*, *Honza a zakletá princezna*. Obnovu inspiroval spisovatel **Adolf Branald**, rozhodující podporu poskytl pozdější starosta **František Bílý**. Hrála mládež: **Filip Červinka**, **Ivana Štefanová**, **Miroslav Štefan**, **Ilona Kühnelová**, **Libor Konopka**, **Hana Šámalová**, **Petr Kliment**, **Blanka Jarošová**... Studijní zásluhu měli někdejší přední herci **Milada Klimentová** a **Václav Shrbený**, za jejichž vedení soubor vystoupil v rozehvělém prosinci 1989 v Divadle Jiřího Wolkerova v Praze a rok nato se spojil s obnoveným Sokolem. Oba se vrátili i na scénu. S dalšími pohádkami začali toušeňští divadelníci hostovat v *Čelákovcích*, *Mochově*, *Zápech*, *Kolodějích*, *Novém Vestci*, *Mělníce a Brandýse nad Labem*, *Benátkách nad Jizerou*, *Nových Jirnech*, *Českém Brodě*, *Kralupech nad Vltavou*, *Týnci nad Sázavou*, *Mělníce* atd. Hlavním dramatikem se stal **Václav Dragoun**, ale pro soubor psal i **Milan Pavlík**. Pavlíkovo *Čertovo kvitko* se hrálo osmkrát, Dragounova pohádka *Voda pro mé růže* rovněž osmkrát, Dragounovo *Rudolfinské nokturno* už šestnáctkrát a *Toušeňská růže* dokonce dvacetkrát.

Na výtvarné podobě premiér začal spolupracovat výtvarník světových scén **Josef Jelínek**. Právě před dvaceti lety poctila soubor spoluúčinkováním při literárním večeru proslulá hvězda opery, operety i filmu **Jarmila Novotná**. Herecky se výtečně uplatňovali zejména **Kamila Lejsková** a **Richard Růžička**. Tři souborem objevené divčí talenty se začaly prosazovat na profesionálních scénách: **Hana Šámalová** v TV Prima, **Klára Vodenková** v Českých Budějovicích a **Vladimíra Schilderová** v Chebu a v Divadle pod Palmovkou. Třetí z nich byla dokonce nominována na *Cenu Thálie*. V roce 2000 se soubor stal spoluzakladatelem a pořadatelem české části *Národních přehlídek sokolských ochotnických divadel*. Vedle toho sehrál zvláštní představení i pro děti krajanů z Volyně a Chorvatska a jeho další vystoupení navštívili také diváci z Francie, Anglie, Kanady a Nového Zélandu...

TŘETÍ jubileum čítá deset let: 20. dubna 2002 představili režiséři Mgr. **Anna** a Ing. **Dušan Müllerovi** pohádku Václava Dragouna *Dubová zátka*. Ohlas byl nevídaný ve všech třiceti představeních nejen v sokolovně, ale také v Sadské na přehlídce *Klicperovy divadelní dny*, v Brandýse nad Labem pro *Sokolský den župy Barákovy* i pro základní školy a na zámeckém nádvoří, v Horních Počernicích na přehlídce *Divadlo v přírodě*, v Bechyni na přehlídce *Divadlo v trávě*, v Lužici nad Vltavou, ve Vysokém nad Jizerou na přehlídce *Krakonošův divadelní podzim*, v Borovici u Mnichova Hradiště pro *Sdružení pro pomoc mentálně postiženým*, v Praze 8 – Karlíně na přehlídce *Karlínské jeviště*, v Říčanech u Prahy, v Uhřetíněvsi, v Mělníku na *XXXI. ročníku přehlídky Divadlo dětem*, v Milovicích, v Újezdu nad Lesy, v Praze-Spořilově pro T.J. Sokol, v Novém Vestci, v Třebestovicích, ve Vimperku a znovu na domácí scéně při *III. národní přehlídce sokolských ochotnických divadel*.



To byl ovšem pouze začátek. Pohádka *Matěj a čarodějnice* dosáhla devětatřiceti (!) představení. Jakmile soubor začal zrát také v žánru pohybového divadla, dostavilo se ocenění v netušené míře. Scénická groteska Dušana Müllera *Kino* nadchla z jara 2008 v Kolíně na festivalu *Otevřeno* tak, že putovala ihned do Prahy, do jihočeské Včelné a přes Čelákovice rovnou na *Jiráskův Hronov*. Dále se *Kino* hrálo v Brandýse nad Labem, Kralupech, Klášterci, Holicích, Hradci Králové a Trutnově a s doporučením Mezinárodní asociace amatérského divadla poprvé v zahraničí – v Paderbornu v Severním Porýní-Vestfálsku (*14. Theatertage Europäischer Kulturen*). Další reprízy *Kina* vedly toušeňský soubor do Benátek nad Jizerou, Suchdola nad Lužnicí a Semil a díky předchozímu

第十二届中国上海国际艺术节
ECF 2010 "2010年方喜剧展" 参演剧目

2010.10.26-27 (19:30) 上戏剧院(中山路630号)
2010.10.28-29 (19:30) 城市剧院(南市路4889号)

订票热线: 62485600 54158976

票价 RMB 280/200/120/80

团购热线/Group booking: 孙小姐 13621638099 俞小姐 13816796131
演出团体/The performance group: T. J. Sokol Lázně Toušeň

东方喜剧展官方网站: www.sta-theatre.com

主办单位: 中国上海国际艺术节中心 上海东方艺术中心 上海东方传媒集团有限公司 上海东方国际文化交流有限公司 北京大道文化科技有限公司

zahraničnímu ohlasu i do Lörrachu v Bádensku-Württembersku (13. *Internationaler Theatertreff*). České vavříny *Kina* se množily v Chrudimi a Jilemnici, zahraniční ohlas přivedl soubor na do Saint-Louis ve Francii (24^e *Festival international de théâtre amateur*), odtud na plných pět představení (spolu s dvojdílnou pantomimou *Lod'* a etudami *Rybář* a *Autičko*) dokonce do Šanghaje v Číně (12th *Shanghai International Arts Festival*) a do Lausanne ve Švýcarsku (26^{me} *Festival de théâtre en herbe et des arts de la scène*). Nejnovější dvě reprízy *Kina* (34. a 35.) sklízely potlesk při festivalu *Fiesta* na piazzettě Národního divadla v Praze.

Trvá pořadatelství *Národních přehlídek sokolských ochotnických divadel*, které naopak před toušeňské publikum přivedlo k hostování divadelní soubory postupně z *Jinonic*, *Benecka*, *Jilemnice*, *Poniklé*, *Suchdola nad Lužnicí*, *Uhříněvsi*, *Bozkova*, *Chocně*, *Lánů*, *Libochovic*, *Litovle*, *Mšena*, *Nového Knína*, *Štěpánova u Olomouce*, *Zvoleněvsí*, *Chlumce nad Cidlinou*, *Kunvaldu*, *Pyšel*, *Benátek nad Jizerou*, *Slatiňan*, *Předměřic nad Labem*, *České Skalice*, *Chrasti u Chrudimi*, *Rokycan* a *Čestína*. Další soubory přijížděly z *Čelákovice*, *Neratovice*, *Veverské Bítýšky*, *Chocerad*, *Brandýsa nad Labem*, *Brna*, *Prahy*, *Zlína*, *Havlíčkovka*, *Brodu*, *Rakovníka*, *Libice nad Cidlinou*, *Sadské*, *Tábora* a *Debře*.

Divadelní soubor při T. J. Sokol Lázně Toušeň, jehož režiséři i herci na sobě pracují dál, začal v posledním desetiletí úspěšně zdolávat i nejnáročnější divadelní klasiku. Gozziho *Král jelenem* v režii manželů Müllerových se hrál postupně v *Čelákovcích*, *Debři*, *Kosmonosích*, *Brandýse nad Labem*, *Praze*, *Rakovníku*, *Hronově*, *Mělníku*, *Říčanech* a *Libici nad Cidlinou* celkem 16x. Goldoniho *Poprask na laguně* v režii Milana Schejbala se dosud dával v *Pyšelicích*, *Mnichově Hradišti*, *Brandýse nad Labem*, *Libochovicích*, *Kyjově na Moravě*, *Praze-Hostivaři*, *Turnově*, *Slatiňanech*, *Chvaleticích*, *Lysé nad Labem*, *Humpolci*, *Sadské*, v pražském *Studiosu Ypsilon* a v *Čelákovcích* zatím 18x. S dalšími inscenacemi soubor hostoval nově také v *Praze-Vršovcích*, *Novém Věstci*,

Senici, *Kostelci nad Labem*, *Semicích*, v pražském *Divadle komedie*, *Veverské Bítýšce*, *Bakově nad Jizerou*, *Jezerním Vtelnu*, *Káraném*, *Moravské Třebové*, *Zbraslavi*, *Staré Boleslavi*, *Přerově nad Labem*, *Roudnici nad Labem*, *Dobrovici*, *Havlíčkově Brodě*, *Nymburce*, v pražském *Nosticově divadle*, v *Chlumci nad Cidlinou*, *Polné*, *Poděbradech*, *Všejaněch* a *Praze-Bohnicích*. Reprezentace městyse i Sokola je to docela početná.

Soubor se nezřiká experimentů v oboru pohádek, umí samostatná taneční vystoupení, jiskří nápady při jakékoli příležitosti. Nepěstuje hvězdy, ale rozvíjí pozoruhodné talenty: **Janu Hadrbolecovou**, **Luboše Jakuba**, **Danu Liptákovou**, **Vojtěcha Zítu**, **Věru Hlavatou**, **Radka Hrdličku**, **Aničku Kocábkovou**, manžele **Jana** a **Janu Freudlový**, manžele **Vojtěcha** a **Petru Shrbených** ...

Z mladých herců se vypracoval **Filip Müller** ke studiu na konzervatoři a **Marie Radová** na DAMU. Filip Müller před třemi lety založil na toušeňské půdě se studenty z pražské konzervatoře mladý soubor pod názvem *Nová generace*. Uspěli již s první dramatizací povídky *Vnitřní démon* na Jiráskově Hronově 2010 a zrali dál v inscenacích her *Dandě* a *Postel*, z nichž druhá vstoupila do repertoáru divadla pražské konzervatoře *Na Rejdišti*. Členka souboru Ing. **Veronika Müllerová** dosáhla v létě 2011 bronzového mezinárodního úspěchu v Oulu ve Finsku ve světové soutěži *Air guitar*.



Celý soubor se zapojil do sokolského nastudování opery Bedřicha Smetany *Prodaná nevěsta* nastudováním scény komediantů a obsazením rolí Principála, Esmeraldy a Indiána. Repríz už bylo pětadvacet – od Děčína a Plzně přes pražské Divadlo ABC po Litovel a Kyjov na Moravě. Tři režiséři a tři herci z toušeňského souboru vytvořili divadelní sloup nastudování opery – melodramu Zdeňka Zahradníka *Popelka* v pražském Divadle *Na prádle*.

1. prosince 2012 bude opravdu co připomínat.

jkv

Cuketové zelí

Jedno srpnové odpoledne jsem navštívila kamarádku. Posezení pod zastíněnou pergolou při studeném vinném stříku bylo velmi příjemné a v rozhovoru o všem možném jsme se dostaly i k vaření. Kamarádka se rozpovídala o cuketách, že je pěstuje a často vaří cuketové zelí, že je moc dobré a stačí si k němu vzít jenom brambory, ani maso není třeba, zvláště v tom letošním horku. Při odchodu mi jednu obrovskou běložlutou

cuketu darovala, zopakovala recept a ujistila mě, že cuketové zelí je velmi snadné a není na něm co zkazit. Odcházela jsem od ní namlsaná a pevně rozhodnutá cuketové zelí hned druhý den udělat k obědu.

Už jste někdy cuketové zelí vařili? Já tedy prvně, ale zaručeně taky naposledy! Než jsem z obrovité cukety okrájela kůru, zbavila ji hadrovitého vnitřku a miliónu semínek, pravda, ta zapomenutá pak vypadala v té kaši jako mandle, a posléze v potu tváře dužninu na hrubém struhadle nastrouhala, připálila se na milimetrové kousky nakrájená cibule. Další rada zněla: „Musíš to podlít troškou vody“. Skvěle, zvolila jsem na velikost nastrouhané hromady něco kolem 2 dcl a nechala dílo dusit. Mezi tím se mi už ovšem téměř rozvařily brambory a bylo odpoledne. Nakonec mi to kýžené cuketové zelí plavalo jako v soutoku Labe a Jizery – tolik vody! Nechala jsem to trochu vydušit, ale to už šíleli sousedi.

„Kdo tady má žít? Nota bene v tomhle vedru! Cibule! Ještě si vzpomeňte a začněte škvařit sádlo!“
Abych to celé zkrátila. Než jsem přišla na to, jak vypnout novou digestoř, byl pomalu večer a ochladilo se. Ochucené cuketové zelí – kaše - a rozvařené brambory byly ještě k jídlu a na od snídaně prázdný žaludek působily docela jako balzám. Ale pro celý ten hekticky prožitý a hlavně horký srpnový den každého varuji už předem, jestli mi ještě někdy někdo přijde domů s cuketou – nebude stačit utíkat, jak ho ze dveří vycukám!

azč

Tip na výlet, nejen prázdninový

Kersko

Psát o Slavnostech sněženek je jako nosit dříví do lesa. Film Jiřího Menzela podle knihy Bohumila Hrabala nepochybně znáte všichni. Že se



odehrává v Kersku, v osadě, která je součástí obce Hradištko a vypráví o jeho obyvatelích, to určitě také víte. Už jste ale někdy Kersko navštívili? Ne? Tak do toho! Vždyť je nedaleko od nás, neváhejte a udělejte si pěkný výlet. Jestli pojedete přes Přerov nad Labem a Semice, či z druhé strany přes Starý Vestec a Velenku, neujedete tam víc jak 20 km.

První zmínka o Kersku se objevuje již v zakládací listině Břevnovského kláštera z roku 993, píše se zde o Keřském ochozu. Byl to pozemek, na kterém byla založena osada nesoucí název Kří. Další zmínky se objevují v roce 1356. Tehdy pan Boček z Kunštátu a Poděbrad založil kostelík Božího těla, kolem kterého vznikl hřbitov. (Poslední bohoslužby se zde konaly roku 1780, pak však kostelík chátral a roku 1789 byl zbořen). V roce 1420 se konala bitva u Vyšehradu, synové Bočka z Kunštátu a Poděbrad se přidali na stranu Pražanů a Táboritů proti císaři Zikmundovi Lucemburskému. Výsledkem byla msta císaře, který podnikal ozbrojené výpravy na majetky vzbouřenců. Uherské oddíly jezdců tento kraj plenily a osada Kří byla zcela zničena.

Dnes ale Kersko žije a je hojně navštěvované. Přírozeným centrem je Svatojosefský pramen, místo, kam denně zavítají desítky lidí. Cyklisté, motoristé, kteří se zastaví jen tak, aby se osvěžili, či lidé z blízkého i vzdálenějšího okolí s kanystry a lahvemi, aby si načerpali a odvezli domů minerální vodu, zvanou Kerka. Chvilí posedí, popovídají, načerpají síly. Je tu prý pozitivní energie.

Svatojosefský pramen nechal vyhloubit v roce 1934 baron Josef Hyross, který v té době začal realizovat lesní městečko. Nechal rozparcelovat svůj les sítí pravouhlých alejí a pozemky prodával zájemcům. Jak později píše B. Hrabal ve svém Historickém a poetickém průvodci, osada Kersko je rozdělena a označena podle plánu Nového Jorku. Pátá Avenue je Betonka a pobočné aleje jsou newyorské street. Na levé straně čísla lichá, na pravé sudá.

Ale zpátky k prameni. Je v hloubi 87 metrů a jeho voda po zlomech přitéká až z Jizerských hor. Cesta až do Kerska prý trvá 70 let. Jedná se o přírodně uhlíčitou vodu a patří mezi alkalicko – muriatické mírně radioaktivní kyselky, obsahuje jod a lithium. Tedy podobné složení jako nedaleké a známější prameny Sadka a Poděbradka. Teplota Kerky je 9 stupňů Celsia, vydatnost vrtu je 118 l/ min. Dnešní podoba studánky je z roku 1985, půvabným altánkem byla zastřešena roku 1993. Původní pramen byl však o pár metrů dál. Upozorní vás na to hromádka kamení s informační tabulkou, která sem byla nedávno umístěna. Obyvatelé Kerska se snaží neustále okolí pramene zvelebovat. 25. srpna 2012 zde byla odhalena dřevěná socha sv. Josefa od řezbáře Ivana Šmída. Je vysoká téměř dva metry, vytesána z krkonošského jasanu a mohla vzniknout díky finanční pomoci obyvatel Kerska, zdejších chatařů a obecní kasy Hradištko. Toho dne byl zároveň pramen sv. Josefa vysvěcen.



Pár kroků od pramene uvidíte informační tabul i Po stopách Bohumila Hrabala z Nymburka do Kerska, kde najdete informace o okolních zajímavostech, nachází se jich tu dost a dost. Zda to bude restaurace Hájenka nebo jiná místa, záleží jen na vás, co si vyberete. Hájenku dal v roce 1935 také postavit Josef Hyross ze Sadské jako lesní kavárnu. V průběhu let se měnili majitelé i provozovatelé, nyní je v soukromém vlastnictví. Otevřena je denně kromě pondělí. Chcete kančí se šípkovou omáčkou a houskovým knedlíkem? Nebo kančí pečení se zelím a knedlíkem bramborovým? Kančí guláš? Můžete si v klidu vybrat a nemusí to být jen kančí. Výběr je veliký, včetně lívanečků, česnečky, bramboráčků a Postřižinského piva.

Blízko pramene se též nachází restaurace s názvem – jak jinak – U pramene. Restaurace s celoročním provozem a českými jídlý či minutkami. Posedět můžete uvnitř, nebo venku, tedy v lese.



Z informační tabule se také dozvíte o Lesním ateliéru Kuba, který je jakýmsi kulturním centrem Kerska. Jeho návštěva bude příjemnou zastávkou s prohlídkou výstavy českých keramiků, která je doplněna sbírkou kreslených džbánek od asi stovky známých osobností. Prohlédnete si zde také minimuzeum věnované tématu džbánu. A konečně uvidíte krásnou keramiku a drobnosti do domácnosti od dřevěných výrobků po svíčky, modrotisk, sušené rostliny, knihy a mnoho dalších výrobků, které si zde můžete koupit. Zkrátka ateliér stojí určitě za návštěvu. A třeba i o Vánocích či Velikonocích, kdy se zde konají velké tematické prodejní výstavy nebo v květnu na akci Hrabalovo Kersko. Na tuto akci každoročně přijede spousta známých osobností.

Pokud jste sběrateli turistických známek, nezapomeňte si je zde koupit.

Lesní ateliér Kuba, restaurace Hájenka i Svatojosefský pramen se nacházejí ve slavné aleji, kde před lety hrdinové filmu honili divokého kance. Jistě se vám honička vybaví s úsměvem na tváři.

Možná se podle infotabule vydáte do lesa hledat pískovcový menhir. Říká se mu sice menhir, tedy kultovní kámen z prehistorické doby, ale uvádějí se ještě další dvě vysvětlení: hraniční kámen mezi územím Slavníkovců a Přemyslovců, a nebo prostě jen navigační zařízení pro

voraře. Kde je pravda, vám nikdo neřekne.

Můžete se také vydat k borovici nesoucí jméno Krásná Pepina či Sličná Pepička. Nádherný strom, který převyšuje okolí. V jeho blízkosti stávala další krásná borovice zasazená roku 1620, též s poetickým jménem Švarná Tonka. Pamatovala tedy řádění Švédů za třicetileté války, sílu přírodních živlů blesku a vichřice před pár lety však nevydržela a dnes po ní zůstalo jen torzo.

Třeba budete chtít vidět Hrabalovu chatu, kde spisovatel se svými 25 kočkami pobýval, nechával se inspirovat a tvořil, nebo historickou lokalitu Na kostelíku.

Vše snadněji naleznete a více se dozvíte, až bude dokončena Naučná stezka Bohumila Hrabala, kterou Lesní správa Nymburk s obcí Hradištko připravuje ve spolupráci s Lesy ČR. Dvanáct informačních tabulí seznámí návštěvníky s jednotlivými místy. Až tedy do Kerska zavítáte příště, budou tabule možná hotové a vy naleznete další krásná a zajímavá místa v jeho okolí. A nebo vám třeba bude stačit posedět u pramene a vstřebávat hrabalovskou atmosféru, která tu je cítit na každém kroku.

Určitě to stojí za to.

Hana Němečková

V Toušení to žije

Škola volá



Prázdniny utekly jako voda a je tu opět první školní den. Ten tentokrát vyšel na pondělí 3. září 2012. Kromě ostřílených „matadorů“ z řad staršího žactva nastoupilo do naší školy 17 prvňáčků. V jejich první školní den je doprovázeli rodiče, babičky a dědové. Přivítat nejen je, ale i nový školní rok přišli učitelé v čele s panem ředitelem, starosta obce, zaměstnanci školy, a další hosté včetně nás, zástupců Floriána.

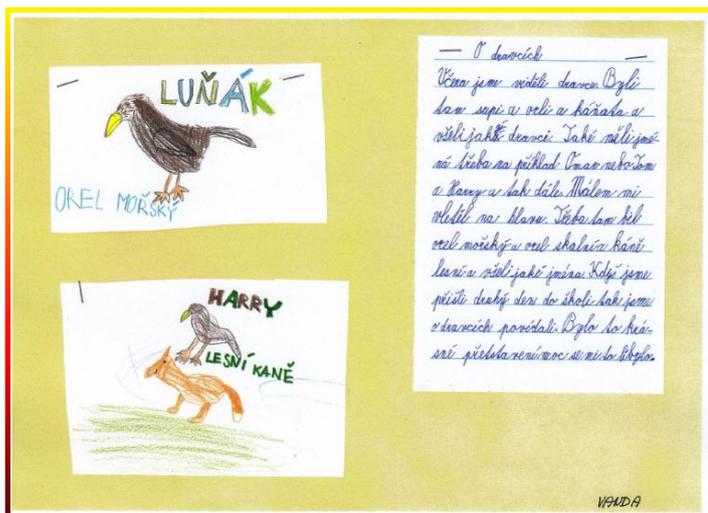


Byli jsme na výletě

Je sobota 8. 9., 6,00 hodin ráno (to by se to ještě spalo), do autobusu na Floriánském náměstí nasedají výletníci a vyráží směr Beroun – Svatý Jan pod Skalou – zámek Mníšek pod Brdy. V Berouně jsme navštívili hrnčířské trhy, a vzhledem k tomu, že jsme dorazili poměrně brzy nám byla dána možnost si vše řádně prohlédnout a vyhnout se tlačenci u stánků. A že s přibývajícím časem tlačence opravdu nastala. Jenže to už jsme my, obtěžkáni hrnčířskými výrobky (ono taky čím jiným z hrnčířských trhů☺) seděli v příjemné restauraci na obědě. Po obědě šup do autobusu a pokračujeme do dalšího cíle a to obce Svatý Jan pod Skalou. Zde jsme navštívili jeskyni sv. Ivana, poustevníka, který zde podle legendy žil v první polovině 9. století. Jeskyně je propojena se starým skalním kostelem a vedle jeskyně vyvěrá léčivý pramen - Pramen sv. Ivana, na který jsme se vrhli v přesvědčení, že druhý den můžeme svorně zahodit kartičky zdravotních pojišťoven. No, nevím jak kdo, ale já asi málo pila. Výlet jsme zakončili, po dalším přesunu autobusem, na zámku v Mníšku pod Brdy. Zde jsme absolvovali prohlídku, a nutno dodat, že paní průvodkyně dokázala odpovědět na všechny naše záladné dotazy (raději se ani neptejte na jaké) a tím potvrdila svojí profesní odolnost ☺. Každopádně ale tento výlet celkově nutno zhodnotit, jako jeden z nejzdařilejších a doufáme, že takových bude

ještě více.

Škola v plném proudu



V úterý 18. 9. bylo pro žáčky připraveno překvapení v podobě návštěvy členů Klubu sokolníků, kteří předvedli své svěřence v Parku prof. Procházky. Byl to nevsední zážitek a děti si ukázky práce s opeřenci užily. Své zážitky a dojmy vtělili do svých školních prací.

V pondělí 24. 9. podnikli prvňáčci průzkumnou výpravu na Úřad městyse. Dle reakcí soudě se jim návštěva moc líbila. Nemohu se ale zbavit dojmu, že nejvíce byli unešeni z klíčů od kostela☺.



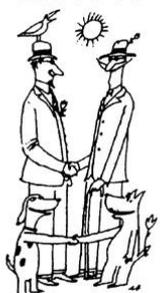
redakce

Florlán se připojuje

V českých městech probíhá celý říjen kampaň proti násilí na seniorech, jedinečný projekt svého druhu

Dne 1. října 2012 odstartovalo občanské sdružení Život 90 jedinečnou komplexní informační kampaň proti násilí na seniorech. Až do konce října bude pomocí inzerátů, reklamních nosičů i outdoorových prvků oslovovat veřejnost po celé České republice. Svým rozsahem a charakterem je první svého druhu.

ŽIVOT 90



HUMANITÁRNÍ SLUŽBY
PRO SENIORY

„Na problematiku násilí a týrání seniorů upozorňuje občanské sdružení Život 90 již od roku 2005. Touto kampaní se snažíme oživit celospolečenskou diskusi i přesto, že senioři nejsou v českém měřítku dostatečně „sexy“ téma,“ vysvětluje ředitel občanského sdružení Život 90 Jan Lorman. „Hlavní cílovou skupinou, kterou chce kampaň oslovit, jsou starší lidé, kteří jsou ohroženi různými druhy týrání. Zneklidňující počet lidí týrání snáší a neřeší, často ho oběti ani nedovedou rozpoznat. To chceme změnit,“ dodává Lorman.

Kampaň proti násilí na seniorech je mixem klasických reklamních nosičů a PR aktivit a je celorepubliková. V outdooru její tvůrci vybrali takové nosiče, které jsou blízko lidem - billboardy, citylighty a plakátovací plochy v centrech měst, na pěších zónách – tedy tam, kde se kumulují lidé. Inzerce v tisku je zaměřena na čtenáře politicko-sociálních médií, lifestyleových periodik i na klienty prostřednictvím Zpravodaje domu Portus, který Život 90 vydává.

„Dál se ale zaměřujeme na osvětu široké veřejnosti, fakt, že tento fenomén existuje, jak se projevuje, jak ho rozpoznat. Dodáváme základní informace všem, aby každý dokázal rozpoznat týrání a mohl například pomoci seniorovi, který se obětí nějakého druhu týrání stal,“ doplňuje autorka kampaně Zuzana Křivánková, manažerka sekce marketingu a PR. „Chceme také oslovit skrze nová média mladou generaci. Například počet lidí, kteří jsou na facebooku členy protiseniorsky zaměřených skupin, přesahuje v současné době 360 000 lidí,“ dodává.

Senior telefon: Denně jeden týraný člověk

Data, ze kterých občanské sdružení Život 90 při monitoringu násilí na seniorech dlouhodobě vychází, pocházejí z **bezplatné telefonní linky Senior telefon 800 157 157**, kterou Život 90 provozuje. Na linku se obracejí senioři všech

věkových kategorií a zvláště problematika násilí na seniorech se netýká jen jedné vybrané skupiny. Pracovníci linky se setkali s násilím na šedesátníkovi, stejně jako na třiadevadesátileté klientce.

Senior telefon zaznamenává z dlouhodobého hlediska **kontinuální nárůst volajících**. Vzhledem k tomu, že není možné vysledovat jejich identitu, a tedy ani přesnou statistiku toho, jak často dochází k opakovaným voláním, je jedním z nejspolehlivějších ukazatelů nárůstu volání nárůst nákladů Senior telefonu (Život 90 hradí veškeré hovorné.) Výpisy nám jasně ukazují, že náklady na Senior **telefon vzrostly od ledna letošního roku o 60 % a oproti stejnému období v loňském roce jsou vyšší o 80 %**.

Rozptyl problémů, se kterými se na nás volající obrazejí, je velmi široký. Pokud se ale budeme soustředit na násilí a problematiků týrání, tak **oběťmi domácího násilí je ročně kolem 200 klientů, týrání** (které se od násilí může značně lišit a zahrnuje ho například zanedbávání péče v ústavech, zdravotních zařízení apod.) **popisuje ročně okolo 300 volajících a sebevražedné tendence** má (od letmo zmíněných až po započaté pokusy) taktéž **okolo 300 volajících**.

Tyto skupiny se všem vzájemně prolínají a pokud bychom se měli bavit o „unikátních případech“, které by v sobě nesly alespoň jednu z těchto věcí, jde o asi tři stovky lidí ročně. Upozorňujeme ovšem na to, že tyto tři stovky jsou lidé, kteří o svém problému mluví a pracovníkům linky Senior telefon je sdělili. **V Česku ale zůstávají podle odborných odhadů více jak tři čtvrtiny případů týrání a domácího násilí skryty.**

Konkrétněji naše data říkají toto: **U každého druhého případu násilí na seniorech je agresorem rodina**, a to děti nebo vnoučata. Tento problém má často ekonomické příčiny či nevyřešené „křivdy“ z minulých let. Typickou situací například je, že senior ovdoví a není schopen sám financovat své bydlení a je následně nucen sestěhovat se se svými dětmi, jejich partnery, vnoučaty apod. Dochází pak často ke skokovému zhoršení mezilidských vztahů, které vedou až k domácímu násilí, zanedbávání péče, ekonomickému násilí apod.

Velmi časté (podílí se až jednou třetinou) je také **násilí mezi seniory partnery**, kdy se s přibývajícím rokem prohlubují některé problematické rysy osobností a senioři velmi špatně zvládají řešit konflikty, což často ještě umocňuje frustrace ze ztráty fyzických sil, pocitu vlastní nedůležitosti atd.

Týrání v kontextu Evropské unie

Tématu týrání a zneužívání starších lidí se v posledních dvou dekadách v Evropě věnuje více pozornosti, a to jak na úrovni výzkumu, tak na úrovni tvorby politiky a konkrétní přímé práce. WHO Europe došla v červnu loňského roku k závěru, že **přinejmenším 4 miliony starších lidí ročně** mají zkušenost s týráním.

WHO také uvádí, že **v Evropě dochází k fyzickému násilí na cca 10 000 lidech denně**. A je nebezpečí, že tento problém se bude zvětšovat tak, jak členské státy EU budou pocítovat rychlé stárnutí populace. (V rámci EU nejsou vedeny jednotné statistiky, proto lze jen těžko srovnávat konkrétní poznatky.)

Občanské sdružení Život 90 vzniklo v roce 1990. Kromě linky Senior telefon provozuje největší komunitní centrum pro seniory v České republice. Jeho služby zahrnují mimo tísňovou linku i krizovou pomoc, rehabilitační péči a pestrou škálu vzdělávacích, sportovních i relaxačních aktivit pro seniory.

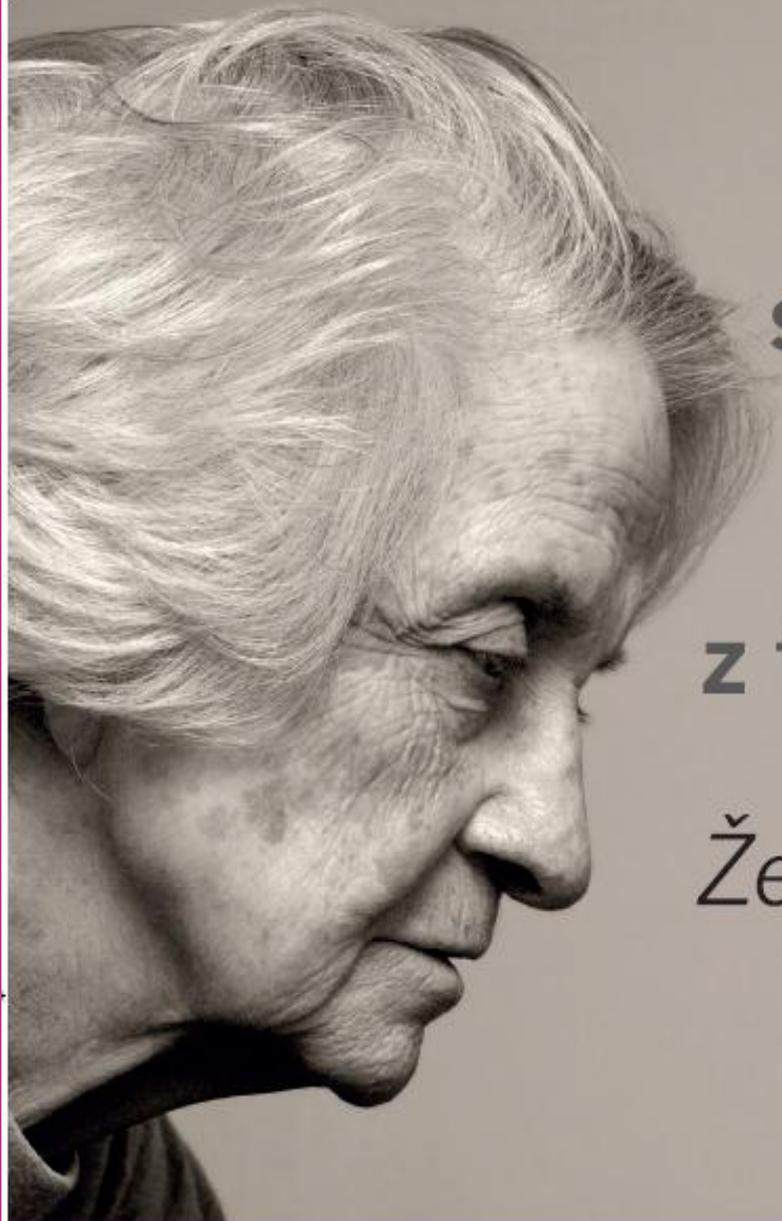
www.zivot90.cz

Kontakt:

Michaela Sladká, tisková mluvčí

Život 90, o. s., Karoliny Světlé 18, 110 00 Praha 1

email: michaela.sladka@zivot90.cz, telefon: 737 162 088



**Každý pátý
starší člověk
zažívá
některou
z forem týrání.**

*Že ho nevidíme,
neznamená,
že neexistuje.*

Kampaň sdružení Život 90 proti násilí na seniorech

Občanské sdružení Život 90 otevřelo v České republice téma týrání a násilí na seniorech již v roce 2005. Přesto stále zůstává velkým tabu.

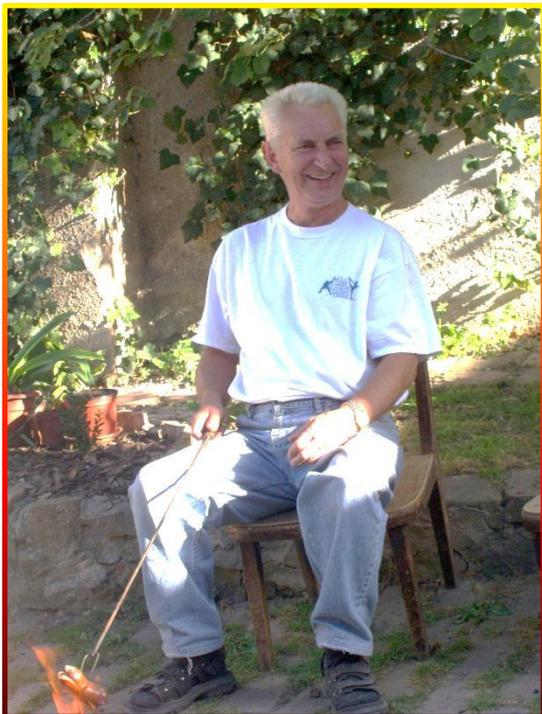
Násilí na starých lidech začíná ztrátou respektu, pokračuje zanedbáváním, vykořisťováním a ekonomickým zneužíváním až k otevřenému násilí.

Provozujeme jedinou bezplatnou non-stop linku důvěry pro seniory v ČR. Každý den na ni volá další týraný člověk.

SENIOR TELEFON
800 157 157
www.seniortelefon.cz



Gratulace k narozeninám



O prázdninách, 18. srpna, oslavil krásných 70 let pan Josef Moravec. Toušeňský rodák a soused, který nikdy neodmítne pomoc. Spolu s jeho rodinou mu přejeme do dalších let pevné zdraví, pohodu a spoustu důvodů k radosti a smíchu. To za všechny přeje

Helena Křemenová



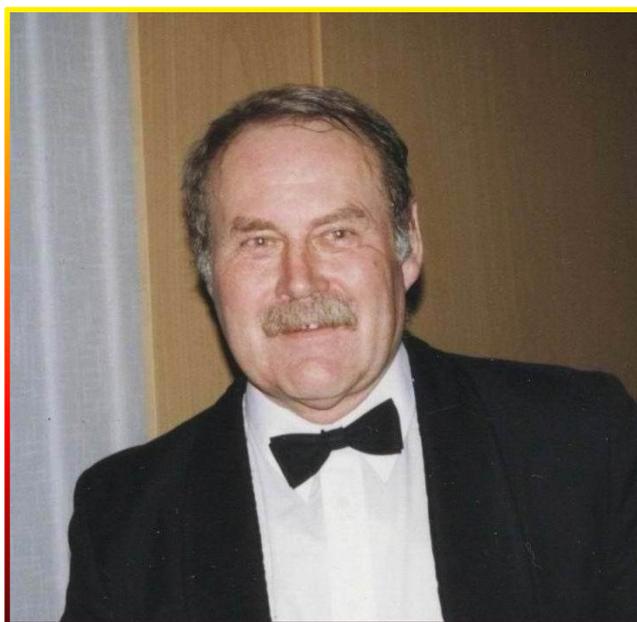
Panu učiteli k pětasedmdesátinám

Na profesionální dráhu vstoupil jubilující čelákovický rodák **Bohumír Hanžlík** (* 28. 11. 1937) v *toušeňské škole*, proto pro místní pamětníky zůstává především učitelem. Ve svých žácích tříbil vlohy k výtvarnému a hudebnímu umění, založil školní pěvecký sbor, s nímž zajížděl do okolí, a ochotně vyučoval i jiné předměty, jak kdy bylo třeba. Učitelem zůstal po celý život, byť v něm samém nejvýrazněji převládala vloha k hudbě bez rozdílu žánrů. Nikdy neopustil ani onu pravou kantorskou všestrannost, která kdysi proslavila české školství.

V *Čelákovících* vytvořil a stále dotváří jedinečnou, nezaměnitelnou éru, s níž jsou stopy jiných – i velkých osobností z nedávné minulosti – srovnatelné jen v dílčích náznacích. Jeho přínos má dvě základní linie: pedagogickou a výkonnou.

Rozvoj, bez nadsázky rozmach jím vedené *Základní umělecké školy Jana Zacha* je v širokém okolí bez obdoby. Z čelákovické školy vybudoval místo přitažlivé pro žáky a studenty hudebních, dramatických a výtvarných oborů z širokého okolí. Jím vedená škola zasáhla pobočkami podle potřeby i do jiných míst. Pedagogické obsazení udržoval vždy na nejvyšší dosažitelné úrovni. Výsledky dosahované žáky jeho školy při celostátních prezentacích byly proto vždy výtečné. Do této linie náleží i přínos vytvářením a publikováním *učebních textů* pro všechny hudební školy v České republice.

Jako *výkonný hudebník* Bohumír Hanžlík působil a působí ve dvou hlavních oblastech: v populární hudbě a v hudbě klasické, tedy ve vzácném spojení. Jako skladatel, aranžér, dirigent i klavírista, jako *jazzman* a *swingař* i zachránce historických *klasických děl* – nejen Jana Zacha – sjednocuje nejúspěšnější místní tradice. Připravil na 600 úprav tanečních a komorních skladeb (též pro CD), komponoval hudbu k řadě



scénických her a pásem, taneční písně, cykly dětských sborů, balety *Popelka* a *Šípková Růženka* i *Rockovou mši* a swingovou úpravu *Rybovy České mše vánoční*. Své choti klavíristce Viktorii Kraf věnoval *Kontrasty pro klavír a dechovou harmonii*. Obě základní hudební oblasti tak rozvinul výrazně intenzivněji a hlouběji, než kdokoli z jeho předchůdců, a získal tím Čelákovcům nemalý respekt. Své orchestry představil v kontextu nadregionálním, celostátním i mezinárodním. Jak v klasické, tak v populární oblasti spolupracuje s předními renomovanými umělci se samozřejmostí a na jimi předpokládané nejvyšší úrovni. Takové šíře, kvality a známosti žádný podobný hudebník z Čelákovice nedosáhl. Do budoucna proto zůstane *éra* Bohumíra Hanžlíka svou rozmanitostí, kvalitou, rozsáhlostí a délkou velmi pravděpodobně již bez obdoby.

Po dvouletém učitelském působení v Toušeni v letech 1957-59 se k nám Bohumír Hanžlík vracel nejčastěji jako aranžér, dirigent a klavírista tanečních orchestrů. K Toušeni ho ale vázala i spolupráce s dramatikem Rudolfem Truhlaříkem, pro jehož *Divadlo o páté* komponoval hudbu k řadě muzikálů (*Revue za ohradou*, *Saloon Idaho*, *Kdekoli na světě*, *Žraloci a kytara*, *Město na slunci*, *Pět kuliček*, *Bez Adama a Evy*, *Tak nám zabili Ferdinanda*). Druhý z nich – *Saloon Idaho* – pak přivezl do Toušene v novém nastudování s čelákovickými divadelníky v únoru 2003. Ve sbírce *Lidové písně a říkadla z Polabí* v roce 2008 premiérově publikoval lidovou píseň *Když jsem šel z Toušene* z archivu brandýského pěveckého sboru Bojan. Pro vydání *Tuctu příběhů z Toušene* Václava Dragouna roku 2010 ilustroval povídku *O čertově dukátu*, k níž byl proto připojen i jeho podrobný umělecký životopis. Po mnoha letech, kdy se z Lázní Toušene za Hanžlíkovým orchestrem muselo dojíždět do Čelákovice nebo do Brandýsa, mohlo před Vánocemi 2011 obdivovat nadšené toušeňské publikum vystoupení *Komorního souboru Bohumíra Hanžlíka* v pečlivě připraveném vánočním programu také v sále Slatinných lázní. Doufejme, že nikoli naposled.

K jubileu přeje vděčně VŠE NEJLEPŠÍ za všechny toušeňské žáky

kronikář

Zpravodajské povídání

Již několik let provádí městy Lázně Toušeň ve spolupráci s Mysliveckým sdružením „Vysoká mez“ úklid vraků a všech druhů odpadků v ulici Nehvizdská. Od posledního úklidu neuběhl ani rok a opět se z této lokality stala skládka, nehledě, že jak se zdá místní končiny slouží i jako improvizovaný „autoservis“, nebo spíše vrakoviště. Je to smutný obraz vztahu k našemu okolí, na kterém každému jistě záleží. Snažme se společně zabránit tomuto nešvaru, nikdo z nás jistě nechce žít mezi odpadky.



Akce toušeňské

BLUESBADGER 2012

MÍSTO KONÁNÍ: SOKOLOVNA LÁZNĚ TOUŠEŇ

BLIŽŠÍ INFO NA: BLUESBADGER.CZ

Vážení,
rád bych Vás tímto pozval na bluesový festival do Lázní Toušene. Akce nazvaná BLUESBADGER, se uskuteční dne 24. listopadu 2012 a půjde o již třetí ročník. Festival konaný za finanční podpory městyse Lázně Toušeň a přátel blues, kteří se na uspořádání akce podílejí formou finančních i materiálních darů či jiné pomoci, je pořádán partou hudebních nadšenců z Lázní Toušene.

Nemalý význam má rovněž Divadelní soubor při TJ Sokol Lázně Toušeň, který pravidelně organizátorům vychází vstříc formou pomoci při organizaci festivalu.

Stejně jako v minulých ročnících, i letos vystoupí kapely jak tuzemské, tak zahraniční. Pořadatelé na letošek vybrali skutečné lahůdky, přičemž je namístě se domnívat, že festival nemá v blízkém okolí obdoby, pokud jde hudebně-kvalitativní stránku věci, ale také pokud se jedná o přátelskou atmosféru, na které si organizátoři akce zakládají.



Program bude následující:

Nejprve vystoupí tuzemská kapela The Slow Fingers pravidelně vystupující v pražských klubech a jiných místech v celé České republice.

www.slowfingers.com

Jako druhý v pořadí předvede svůj set skvělý britský písničkář Jamie Marshall doprovázen mimořádně nadaným českým kytaristou Radkem Hlávkou. Oba pánové spolu vystupují jak v ČR, tak i v zahraničí, je se tedy na co těšit.

www.jamiemarshall.com

Třetí jako již tradičně vystoupí The Kingsize Boogiemmen, vítězové bluesové soutěže přehlídky BluesAperitiv 2011, účastníci největšího střeoevropského bluesového festivalu BluesAlive, kapela vystupující jak v České republice, tak v zahraničí, zejména v Polsku a Německu.

www.boogiemmen.cz

Následovat bude, v ČR dnes již legendární, skotský bluesman Stan the Man doprovázen svoji česko-slovenskou kapelou Bohemian bluesband. Spontánní a drsný projev tohoto uznávaného hudebníka bude jedním z vrcholů večera.

www.stantheman.cz

Festival zakončí výtečná francouzská rock'n'rollová skupina Hot Chickens, což bude skutečný vrchol večera. Každému, kdo má tuto hudbu rád, organizátoři garantují mimořádný hudební i vizuální zážitek. Pokud bude někdo nespokojen, organizátoři mu vstupné nevrátí. ☺

www.myspace.com/hotchickensfr

Přespolní můžou využít ubytování v místních Lázních či jiné prostory.

Za organizátory festivalu Vás srdečně zdraví

Martin Petrásek

A co je ještě před námi

Výčet akcí je pouze informativní. Bližší informace Vám poskytneme na letáčcích.

Sobota 27. 10. – Nad kronikami Toušeň – zasedací síň Úřadu městyse, od 15,00 hod.

Sobota 3. 11. – kurz vyřezávání ze dřeva, klubovna Úřadu městyse

Sobota 17. 11. – prodejní výstava šperků, obrázků a ilustrací Ivy Tošnarové, klubovna Úřadu městyse, od 10,00 hod.

Sobota 24. 11. – BLUESBADGER – viz článek výše

Neděle 2. 12. – Advent, rozsvěcení stromečku – náměstí

Čtvrtek 13. 12. – Svatá Lucie

Pátek 14. 12. – Vánoční koncert, jídelna Slatinných lázní

Sobota 15. 12 – 22. 12. – Vánoční výstava - **POZOR! nejlépe Vašich výtvorů** – klubovna Úřadu městyse

A teď bez legrace.....kdo ještě nemá nic připraveno na Vánoční výstavu ?!?!?!?





DIVADELNÍ SOUBOR A T. J. SOKOL LÁZNĚ TOUŠEŇ



Přijďte mezi divadelníky

- DS hledá nové členy od 17 let
- pouze se zájmem o kulturu a divadlo
- nabízíme smysluplné trávení volného času, vstřícný kolektiv, cestování
- věnujeme se činohře a pohybovému divadlu
- **více na www.dslt.cz,**
- **lubos.jakub@seznam.cz, 728404852**

Dramatický kroužek pro děti

- bude zahájen v září 2012
- určen pro děti od 3.třídy ZŠ
- schůzky 1x týdně v odpoledních hodinách
- náplň: dramatické hry, improvizace a jazyková cvičení, pohádky
- **kontakt: dslt@seznam.cz**

MARTINSKÁ ZÁBAVA

Zveme všechny na Martinskou zábavu, která se bude konat v **sobotu 10.11. od 20:00**. Hraje kapela **Druhej dotek!!!!!!!**

KARNEVAL 2013!!!

Připravujeme pro Vás další ročník oblíbeného karnevalu. Do kalendářů si můžete již zapsat termín **15. a 16. února** od 20:00!!! Téma pro masky bude **VESMÍR**. Opět bude připravena bohatá tombola, divadelní scénky a předtančení a soutěž o nejlepší masku. Těšíme se na Vás.

NABÍZÍME PRONÁJEM ZKUŠEBNY

T. J. Sokol nabízí pravidelný pronájem zkušebny v toušeňské sokolovně. Rozměry místnosti jsou **5 m x 7,5 m**. Vhodné pro cvičení nebo schůzky různých spolků a klubů.

V místnosti je zřízeno nové vytápění pomocí tepelného čerpadla. Možnost přidat stoly a židle. Cena za pronájem se určí dohodou. K dispozici jsou stoly, židle, toalety a případně další vybavení sokolovny.

Kontakt: dslt@seznam.cz, Jana Freudlová (607248587)

www.dslt.cz

ROZPIS UTKÁNÍ
FK SLAVOJE TOUŠEŇ
podzim 2012



11.kolo
3.11.12 SO 14:00
VODOCHODY - TOUŠEŇ
hřiště **VĚTRUŠICE**

12.kolo
10.11.12 SO 14:00
TOUŠEŇ - MOCHOV B

13.kolo
18.11.12 NE 13:30
MĚŠICE B – TOUŠEŇ



Občanské sdružení SONUS a město Lysá nad Labem Vás srdečně zvou
13. listopadu 2011 od 16.00 hod
do kostela sv. Jana Křtitele v Lysé nad Labem

na koncert

"Hudba doby
W. A. Mozarta"

SPOLEČNĚ VYSTOUPÍ TĚMĚŘ 100 ÚČINKUJÍCÍCH:

- ☞ *Chrámový sbor u sv. Jana Křtitele v Lysé nad Labem*
- ☞ *Chrámový sbor Adama Michny Jindřichův Hradec*
- ☞ *Chrámový sbor sv. Cecilie Poděbrady*
- ☞ *Smíšený pěvecký sbor Boleslav*
- ☞ *a Mladoboleslavský komorní orchestr*

Předprodej vstupenek v Městské knihovně a v prodejně Tipsport - Petr Jirsa v Lysé nad Labem.
Vstupné dospělí 100,-Kč (80,-Kč v předprodeji), důchodci 50,-Kč (40,-Kč v předprodeji). Děti do 15 let zdarma.



Divadelní soubor a
T. J. Sokol Lázně Toušeň
pořádají



Martinská zábava

hraje
DRUHEJ DOTEK !!!!

vaše oblíbená kapela
z divadelního karnevalu

vstupné 90 Kč



10. 11. 2012 od 20:00
sokolovna Lázně Toušeň

www.dslt.cz



Divadelní soubor



a T. J. Sokol Lázně Toušeň

Vás zvou na

MIKULÁŠSKOU

aneb

MIKULÁŠ, ČERTI A ANDĚLÉ V SOKOLOVNĚ



Program:

řádění čertů,

přílet andělů

příchod Mikuláše,

předávání dárků.

neděle 2.12.2011 od 14:00

v sokolovně v Lázních Toušeni

(příjem dárků pro děti od 13 hodin)

FLORIÁN děkuje všem, kteří mu věnovali svůj volný čas, nadšení, invenci a vědomosti, a nakonec i těm, kteří se na jeho vzniku realizačně podíleli.

FLORIÁN rovněž zvláště děkuje panu Ing. Filipu Červinkovi, MBA (společnost FERRATT INTERNATIONAL CZECH s.r.o), za plné sponzorování FLORIÁNA.

Za všechny Romana Vaňková

FLORIÁN Zpravodaj městyse Lázně Toušeň, vydáván čtvrtletně. Vydává: Městys Lázně Toušeň, Hlavní 56, 250 89 Lázně Toušeň, IČ: 00240893. Redakce: Romana Vaňková, Alexandra Červinková, Mgr. Věra Vojtíšková, Ivana Nováčková, Dana Šajnová. Foto toušeňských akcí: Hana Němečková. Zpravodaj je registrován pod číslem MK ČR E 20466. Tisk zajišťuje FERRATT INTERNATIONAL CZECH s.r.o..

Uzávěrka dodání materiálů do příštího vydání je 10. 12. 2012.